

RANUAN KUNTA

Simojärven rantaosayleiskaavan päivittäminen ja laajennus, luonto- ja maisemaselvitys

Raportti

Ei julkinen asiakirja (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 §, salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat). Asiakirja sisältää tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Selvitysalue	1
3	Aineisto ja menetelmät	2
3.1	Yleistä	2
3.2	Lähtötiedot	3
3.3	Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys	4
3.4	Linnustoselvitys	5
3.5	Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit ja muu eläimistö	6
3.6	Maisemaselvitys	7
3.7	Arvokkaat luontokohteet ja niiden arvottaminen	7
3.7.1	Kohteiden luokittelu	7
3.7.2	Lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusluokitus	11
3.7.3	Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit ja lintudirektiivi	11
4	Epävarmuustekijät	11
5	Luonnonolojen sekä luonto- ja maisema-arvojen kuvaus	12
5.1	Kallioperä, maaperä ja pinnanmuodot	12
5.2	Pohjavedet ja pintavedet	15
5.2.1	Pohjavedet	15
5.2.2	Pintavedet	17
5.3	Suojelualueet	20
5.3.1	Natura-alueet	20
5.3.2	Suojeluohjelmien kohteet	25
5.3.3	Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet	25
5.4	Maakuntakaavan suojelukohteet ja luontokohteet	25
5.5	Geologiset kohteet	28
5.6	Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI)	30
5.7	Maisema	32
5.7.1	Maisemakuva ja maisemarakenne	32
5.7.2	Maiseman historia	33
5.7.3	Maisema-arvot	34
5.7.4	Maiseman häiriötekijät	40
6	Luontoselvitys	41

6.1	Kasvillisuus ja luontotyytit	41
6.2	Linnusto	47
6.3	Muu eläimistö.....	47
6.4	Direktiivilajit sekä uhanalaiset ja harvinaiset lajit	48
6.4.1	Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit.....	48
6.4.2	Lintudirektiivin liitteen I lajit.....	49
6.4.3	Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit	50
6.5	Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit	52
7	Tulokset osa-alueittain	53
7.1	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet.....	53
7.2	Osa-alue A.....	54
7.2.1	Kasvillisuuden yleiskuvaus	54
7.2.2	Linnusto	57
7.2.3	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet.....	57
7.2.4	Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet	61
7.2.5	Uhanalainen ja suojelullisesti arvokas lajisto	63
7.3	Osa-alue B.....	63
7.3.1	Luonnon yleiskuvaus.....	63
7.3.2	Linnusto	68
7.3.3	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet.....	69
7.3.4	Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet	72
7.3.5	Uhanalainen ja suojelullisesti arvokas lajisto	73
7.4	Osa-alue C.....	73
7.4.1	Luonnon yleiskuvaus.....	73
7.4.2	Linnusto	79
7.4.3	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet.....	81
7.4.1	Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet	85
7.4.2	Uhanalainen ja suojelullisesti arvokas lajisto	86
7.5	Osa-alue D	86
7.5.1	Luonnon yleiskuvaus.....	86
7.5.2	Linnusto	88
7.5.3	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet.....	89
7.5.4	Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet	91
7.5.5	Uhanalainen ja suojelullisesti arvokas lajisto	93

8	Suositukset	93
9	Lähteet	95

Liitteet

Liite 1:	Osa-alue A. Pohjoinen. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet (1:25 000)
Liite 2:	Osa-alue A. Eteläinen. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet (1:27 000)
Liite 3:	Osa-alue B. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet (1:20 000)
Liite 4:	Osa-alue C. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet (1:27 000)
Liite 5:	Osa-alue D. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet (1:25 000)
Liite 6:	Uhanalaiset ja huomioarvoiset lajit (1:60 000)
Liite 7:	Petolintujen pesäpaikat (Salassa pidettävä) (1:35 000)

Simojärven rantaosayleiskaavan päivittäminen ja laajennus, luonto- ja maisemaselvitys

1 Johdanto

Tämä työ on Ranuan kunnan Simojärven rantaosayleiskaavan päivittämistä ja laajentamista varten tehty luonto- ja maisema-arvojen selvitys.

Tavoitteena on laatia Simojärven ja sitä ympäröivien pienempien vesistöjen alueelle maankäyttö- ja rakennuslain mukainen oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava rakennuslupien, matkailun, ulkoilun ja elinkeinojen kehittämisen sekä ympäristön- ja maisemanhoidon perustaksi. Rantaosayleiskaava laaditaan ranta-alueille, sillä ei ohjata maankäyttöä rantavyöhykkeen ulkopuolella. Rantavyöhykkeen ulkopuoliselta osalta osoitetaan oleva tilanne esimerkiksi suojelualueiden ja maakuntakaavan merkin-
töjen osalta. Osalla suunnittelualueesta on voimassa Simojärven rantaosayleiskaava (3.2.1997).

Selvitysraportissa esitetään alueen ympäristöolosuhteiden ja luonto- ja maisema-arvojen nykytila sekä kaavoituksessa huomioitavat luonto- ja maisemakohteet. Tavoitteena on, että maankäytön suunnittelussa voidaan huomioida lainsäädännöllä määritellyt tai muutoin luonnon monimuotoisuuden kannalta edustavat kohteet sekä kasvillisuudeltaan ja eläimistöltään arvokkaat alueet. Luonto- ja maisemaselvityksen laadinnasta ovat vastanneet FM biologit Minna Eskelinen ja Jari Kärkkäinen FCG Finnish Consulting Group Oy:stä.

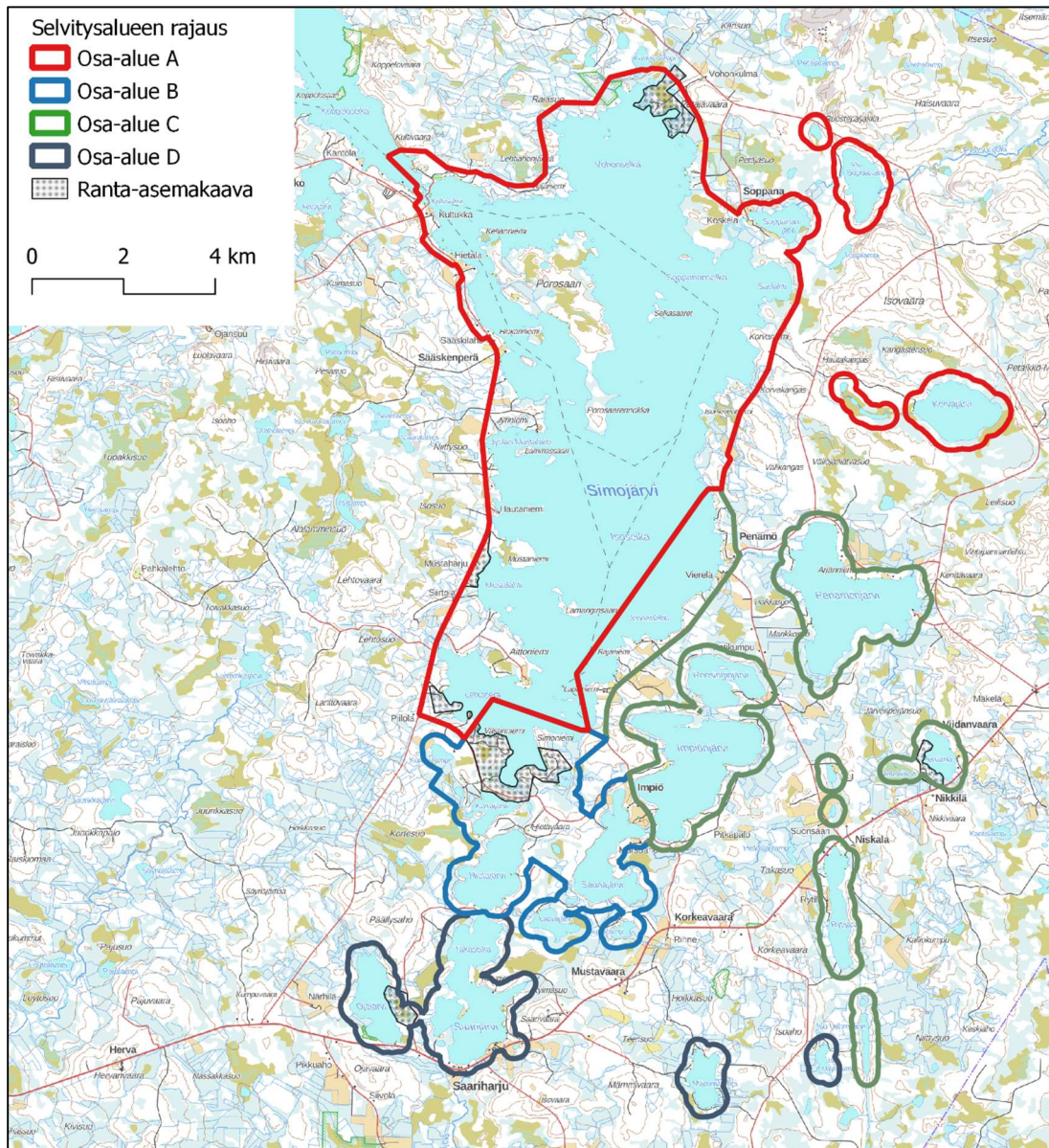
2 Selvitysalue

Rantaosayleiskaava-alue sijaitsee Ranuan kunnan itäosassa. Suunnittelualueella on yhteensä 32 järveä ja lampea. Suunnittelualueeseen sisältyvät Simojärven Vohonselän, Soppananselän ja Isoselän ranta-alueet. Muista järvistä suurimmat ovat Penämönjärvi, Impiönjärvi, Saarijärvi, Saunajärvi ja Korvajärvi (Kuva 1). Suunnittelualueen länsipuolella kulkee pohjois-eteläsuuntaisesti yhdystie (Simojärventie) ja eteläpuolelta seututie 941 (Posiontie).

Suunnittelualueella on seitsemän voimassa olevaa ranta-asetusta, joita ei inventoitu luontoselvityksen yhteydessä:

- Vohonpetäjän ranta-asetus (Simojärvi), hyväksytty 11.6.2012
- Mustalahden ranta-asetus (Simojärvi), 14.7.1988 ja muutos 21.8.2000
- Piilolan ranta-asetus (Simojärvi), hyväksytty 2.6.2014
- Simontaipaleen ranta-asetus (Simojärvi, Koirajärvi), hyväksytty 12.9.1988 ja muutettu 12.8.2000
- Keihäslahden ranta-asetus (Simojärvi), hyväksytty 2.11.1982
- Ulkuniemen ranta-asetus (Ojajärvi), hyväksytty 24.8.1994 ja muutos 22.8.2000
- Latva-Penämön rantakaava (Latva-Penämö), hyväksytty 12.8.1986 ja muutos 21.8.2000

Kaava-alue on jaettu neljään osaan (A, B, C ja D) kaavan käsittelyn helpottamiseksi. Raportoinnissa luontoselvityksen tulokset on raportoitu osa-alueittain (kappaleet 7.2–7.5).

Kuva 1. Simojärven rantaosayleiskaava-alue ja ranta-asemakaavat.

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Yleistä

Luonnonolojen selvittämisen tavoitteena on paikantaa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet sekä alueella mahdollisesti esiintyvä uhanalainen ja harvinainen lajisto, jotta nämä voidaan huomioida maankäytön suunnittelussa.

Luontoselvitysraportissa on kuvailtu alueen luonnon ja maiseman yleis- ja erityispiirteet sekä paikannettu luonnon ja maiseman kannalta arvokkaat kohteet. Arvokohteet ovat joko lainsäädännöllä

määriteltyjä tai muutoin alueellisesti edustavia kohteita, arvokkaita luontotyyppisiä tai uhanalaisen, EU:n luonto- ja/tai lintudirektiiveissä mainitun tai muutoin merkittävän kasvilajiston kasvupaikkoja tai eläinlajiston elinympäristöjä. Selvitysalueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoittuvat arvokkaat luonto- ja maisemakohteet ja huomionarvoisen lajiston esiintymät on esitetty kartoilla (liitteet 1-9), kuvailtu pääpiirteissään sekä luokitettu uuden luontoselvitysoppaan (Mäkelä & Salo 2021) arvoluokituksen mukaisesti. Luontokohteiden esittäminen kaavakartalla ja kaavamääräykset perustuvat luontokohteiden arvoluokitukseen.

3.2 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit sekä raportointi. Kaava-alueelta ei ole aiemmin laadittu kattavia luonto- tai linnustoselvityksiä. Maastotöiden tueksi selvitettiin suunnittelualueen ja sen lähistön tiedossa olevat uhanalaisten lajien esiintymätiedot Suomen Lajitietokeskuksen tietokannasta (tarkistusajankohta 4/2023). Käytetty lähdeaineisto ilmenee kokonaisuudessaan lähdeluettelosta.

Taustatietoina on hyödynnetty seuraavia avoimia paikkatietoaineistoja ja tietolähteitä maastoselvitysten pohjatiedoiksi sekä selvitysten täydentämiseksi:

- Maanmittauslaitoksen kartta- ja ilmakehu-aineistot
- Suomen ympäristökeskus, ympäristöhallinnon avoin tieto Latauspalvelu LAPIO (Suomen ympäristökeskus 12/2022)
- Suomen lajitietokeskuksen tietokannat (www.laji.fi) (4/2023)
- Suomen Metsäkeskus, metsälain erityisen tärkeät elinympäristökuviot, metsätalouden ympäristötukikohteet (KEMERA) ja muu avoin metsätieto (mm. metsävaratieto) (Metsäkeskus, <https://www.metsaanfi/paikkatietoaineisto>) (4/2023)
- Helmi/METSO -karttapalvelu (demo), Helmi-elinympäristöohjelman ja Metso-metsiensuojeluohjelman kohteet (<https://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=d70c3588f4dc40c78df86a294c5c335a>) (11/2022)
- Luonnonvarakeskus, avoimien aineistojen tiedostopalvelu (2019)
- GTK, kallio- ja maaperäkartta (<https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>)
- Linnustotiedot: Metsähallitus, Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskuksen Rengastustoimiston tietokannat ja sääksirekisteri (4/2021) /laji.fi.
- Kaavoituksen taustatiedot ja alueelta aiemmin tehdyt luontoselvitykset
- Muu kirjallinen aineisto

Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi –kaavoituksessa, YVA-menetellessä ja Natura-arvioinnissa. – Suomen ympäristökeskus, Ympäristöopas-sarja 109, Helsinki;
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu

- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

3.3 Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys on toteutettu arvokohdetarkasteluna maastokaudella 2022. Tavoitteen oli saada tietoa selvitysalueen kaikista osista ja selvittää alueen luonnonyleispiirteet, alueella esiintyvä kasvilajisto ja luontotyypit sekä kasvillisuudeltaan arvokkaat alueet. Inventoimatta jätettiin rakennetut alueet, pellot, pihapiirit sekä ranta-asemakaavoitetut alueet. Vesistöjen kasvillisuudesta ja luontotyypeistä inventoitiin rannalta kulkien havaittavissa olevat ominaispiirteet. Tarkemmin inventoitiin alueet, joilla ennakoitiin olevan luontoarvoja. Tiedossa olevien arvokohteiden nykytila tarkistettiin pääsääntöisesti. Arvokohteet kuvattiin ja rajattiin kartalle. Arvokohteiden rajauksissa on huomioitu ekologinen jatkuvuus ja kohteiden mahdollisesti vaatimat suojavyöhykkeet. Kasvillisuus luokitettiin Toivosen & Leivon (2001) ja suokasvillisuusoppaan (Eurola ym. 2015) mukaan. Luontotyypit määritettiin Kontulan ja Raunion (2018) mukaan.

Selvitysalueen ranta-alueiden kasvillisuutta ja luontotyyppejä on inventoitu yhteensä seitsemän maastotyöpäivän ajan kesäkuussa 2021 (15.-16.6.2021 ja 20.-23.6.2021). Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitysten maastotöistä ja raportoinnista on vastannut Simojärven osalta FM biologi Jari Kärkkäinen, muiden osa-alueiden osalta FM biologi Minna Eskelinen FCG Finnish Consulting Group Oy:stä.

Luontotyyppien ja lajiston inventoinnin periaatteet

Arvokkaiksi luontokohteiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää tarkasteltavan alueen luontoarvoja ja säilyttää luonnon monimuotoisuutta. Valtakunnallisesti arvokkaimmat luontotyypit on lueteltu luonnonsuojelulaissa (LSL 29 §). Vesilain suojeltuja luontotyyppejä (VL 2 luku 11 §) koskee luonnontilaisten pienvesien muuttamiskielto. Metsälaki (Metsäl 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioitavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta ja ne on hyvä huomioida myös muussa maankäytön suunnittelussa.

Suomen toisessa luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (Kontula ym. 2018) luontotyyppien uhanalaisuutta on tarkasteltu yleisesti koko maassa sekä erikseen Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa. Luontotyyppejä suojellaan tai huomioidaan maankäytössä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja lajien elinympäristöjen säilyttämiseksi. Arvokkaalla luontotyyppillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Arvokaiden luontotyyppien lisäksi maankäytön suunnittelussa huomioitavia kohteita ovat uhanalaisten, ja varsinkin erityisesti suojeltavien eliölajien (LSL 46 § ja 47 §) esiintymät, sekä EU:n luontodirektiivin liitteiden IV(a) tarkoittamien eläinlajien lisääntymis- ja levähdysalueet tai liitteen II ja IV(b) kasvilajien esiintymät (LSL 49 §).

Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventoinnit tehtiin arvokohdetarkasteluna perustuen taustatietoihin sekä kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin. Inventoinnissa tarkasteltiin alueen yleispiirteitä. Tavoitteena oli saada tietoa selvitysalueen kaikista osista ja kartoittaa kasvillisuuden yleispiirteet. Tarkemmin inventoitiin alueet, joilla ennakoitiin olevan luontoarvoja. Arvokkaat luontokohteet rajattiin ja arvotettiin kansallisten lakien ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden mukaisesti. Inventoinnissa tarkasteltiin seuraavia erityisesti huomioitavia luonnonarvoja sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita, joita on osin kuvattu sanallisesti edellä:

- Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit (LSL 29 § / LSA 10 §)
- Vesilain suojaamat luonnontilaisina säilytettävät vesiluontotyypit ja purot (VL 2 luku 11 § ja 3 luku 2 §)
- Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt (Metsäl 10 §)
- ELY-keskuksen Metso-ohjelman rahoituksella perustetut lähimmät uudet yksityismaan suojelualueen ja määräaikaiset suojelualueet
- Erityisesti suojeltavien lajien esiintymät (LSL 47 § / LSA 22 §)
- Uhanalaisten kasvilajien kasvupaikat
- Muut arvokkaan lajiston esiintymät: luontodirektiivin liitteen IV(b) lajit (LSA liite 5, Sierla ym. 2004, Nieminen & Ahola 2017), uhanalaiset lajit (LSA liite 4, Hyvärinen ym. 2019), alueellisesti uhanalaiset ja muutoin merkittävät lajit (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021)
- Luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (Kontula & Raunio 2018) mukaisesti arvokkaimmat luontokohteet. Selvitysalue sijoittuu luontotyyppitarkastelussa Etelä-Suomen alueelle.
- Muut kasvillisuudeltaan arvokkaat alueet kuten paahdeympäristöt
- Vieraslajit

3.4 Linnustoselvitys

Linnustoselvityksen tavoitteena oli saada riittävän hyvä yleiskuva suunnittelualueen pesimälinnustosta, suojelullisesti arvokkaiden lajien esiintymisestä sekä tunnistaa linnuston kannalta tärkeät alueet ja eri lajeille tärkeitä elinympäristökokonaisuuksia. Tehtyjen linnustoselvitysten ensisijaisena tavoitteena on selvittää kaava-alueen ja sen lähivaikutusalueen pesimälinnuston yleispiirteet sekä saada riittävän hyvä yleiskuva selvitysalueen pesimälinnustosta ja suojelullisesti arvokkaiden lajien esiintymisestä sekä tunnistaa linnuston kannalta tärkeät alueet ja eri lajeille tärkeitä elinympäristökokonaisuuksia. Selvityksen painopiste oli vesi- ja rantalinnustossa sekä suojelullisesti arvokkaissa lajeissa. Huomionarvoisia lajeja ovat Suomen luonnonsuojelulain (20.12.1996/1096) ja luonnonsuojeluasetuksella (14.2.1997/160) uhanalaisiksi tai erityistä suojelua vaativiksi säädettyt lajit, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit (79/409/ETY), Suomen Punaisen kirjan uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit (Hyvärinen ym. 2019), Suomen kansainväliset vastuulajit (Rassi ym., 2001) sekä alueellisesti uhanalaiset lajit (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, 2021).

Petolintujen tai suojelullisesti arvokkaiden lajien pesäpaikkatietoja selvitettiin Suomen Lajitietokeskuksen tietokannoista (2022), Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon yhteydessä toimivan Rengastustoimiston tietokannoista, sääksirekisteristä ja suojelunarvoisten petolintujen pesäpaikkarekisteristä (Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus 2022). Edellä mainittujen lajien reviirit merkittiin kartoille.

Yleisten ja runsaslukuisten pesimälajien reviirejä ja parimääriä ei kartoitettu samalla tarkkuudella, mutta niiden esiintyminen alueella kirjattiin muistiin. Koko kaava-alueen pesimälinnustoa on tarkasteltu pesimäkauden aikana havainnoimalla alueen vesi- ja rantalinnustoa sekä rantametsien ja talousmetsien maalinnustoa alueen luontotyyppi-inventointien yhteydessä. Havaituista lajeista on pyritty tekemään parimäärätulkinnat. Vesi- ja rantalinnuston osalta parimäärien tulkinnassa on käytetty Luonnontieteellisen keskusmuseon ohjetta vesilintulaskennoista (Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus 2021). Huomionarvoiset lajit merkittiin kartoille ja linnuston kannalta arvokkaat alueet rajattiin havaintojen perusteella.

Rantaosayleiskaava-alueen pesimälinnustoa selvitettiin soveltaen yleisesti käytössä olevia Luonnontieteellisen keskusmuseon linnustonseurantamenetelmiä (pistelaskenta, vesilintulaskenta, kartoituslaskenta). Selvitysalueen vesi- ja rantalinnusto kartoitettiin yhden käyntikerran kartoitusmenetelmällä yhteensä seitsemän päivän aikana. Simojärven ranta-alueet kierrettiin veneellä 15-16.6.2021. Muilla järvillä ja lammilla linnustoa selvitettiin pistelaskentaa käyttäen ajalla 20.-23.6.2021. Lajistoa havainnoitiin kiikareilla sekä sopivilta paikoilta kaukoputkea käyttäen.

Selvitysajakohdan sää oli vaihtelevasti puolipilvinen ja sateinen, tuuli kohtalainen. Kartoituksen loppupuolella sää muuttui helteiseksi ja kovat, pitkäkestoiset ukkosmyrskyt vaikeuttivat linnuston havainnointia. Muiden järvien ja lampien osalta käytettiin pistelaskentoja, tarvittaessa useista pisteistä. Kaikki havaitut lajit ja tulkitut parimäärät kirjattiin muistiin. Laskentatulosten tulkinta tehtiin laskentakertojen vähäisestä määrästä ja alueen laajuudesta johtuen ns. minimiperiaatteen mukaisesti, jolloin yksikin lajille sopivassa elinympäristössä tehty pesintään viittaava havainto (esim. laulu tai varoitelu) riittää reviirin tulkintaan (mm. Koskimies & Väisänen 1988, Väisänen ym. 1988).

Linnustoselvitysten maastotöistä ja raportoinnista on vastannut Simojärven osalta FM biologi Jari Kärkkäinen, muiden osa-alueiden osalta FM biologi Minna Eskelinen FCG Finnish Consulting Group Oy:sta.

3.5 Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit ja muu eläimistö

Lähtötietoja selvitysalueen eläimistöstä on hankittu muun muassa kirjallisuudesta, lähialueella tehdyistä muista luontoselvityksistä sekä Suomen Lajitietokeskuksen tietokannasta (www.laji.fi). Selvitysalueella esiintyvää tavanomaisempaa eläimistöä on havainnoitu yleispiirteisesti toteutetun luontoselvityksen yhteydessä.

EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitun eläinlajiston osalta on tarkasteltu em. lajeille potentiaalisia elinympäristöjä sekä näiden lajien esiintymisedellytyksiä selvitysalueella. Näistä tarkemmin on selvitetty liito-oravan esiintymistä kaava-alueella. EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty (LSL 49§). Liito-oravan elinympäristöiksi sovelialta metsäalueilta etsittiin liito-oravien papanoita mahdollisten pesä-, oleskelu- ja ruokailupuiden juurilta (erityisesti kuusi ja haapa). Työ tehtiin papanakartoitusmenetelmällä, ja työn suorittamisessa huomioitiin inventointiin tehdyt ohjeistukset (mm. Nieminen ja Ahola 2017).

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelemiseksi maastossa käytetään löytyneitä papanoita, kolopuita tai muita pesä- ja piilopaikkoja (kuten oravan risupesä) sekä metsän ikää ja puulaajuuksia. Luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittama **lisääntymis- ja levähdyspaikka** käsittää pesäpuut (kolopuut, risupesät tai pönttö) ja niiden lähellä kasvavat suoja- ja ravintoa tarjoavat puut. Selvityksessä rajataan papanalöytöjen ja metsän rakenteen perusteella liito-oravaesiintymän **ydinalue**, joka on lajin elinpiirin keskeinen osa. Ydinalue sisältää useita liito-oravan ruokailu- ja oleskelupaikkana käyttämiä puita sekä useimmiten myös pesäpuun. Samalla ydinalueella voi olla useita pesäpuita. **Elinpiiri** on alue, jota aikuinen liito-orava käyttää elämänsä aikana. Siihen voi kuulua useita liito-oravan suosimia ydinalueita, ruokailupaikkoja ja liikkumiseen sopivia ympäristöjä. Elinpiiriä ei voida rajata papanapuiden perusteella. **Elinalue** on metsikkö, josta jätöksiä on löytynyt vain muutaman puun luota, eikä ydinaluetta voida rajata.

Liito-oravan esiintyminen vaihtelee vuosien ja vuodenaikojen välillä. Liito-orava käyttää elinpiirinsä eri osia eri tavalla eri vuodenaikoina ja sillä on myös käytössään vaihtopesiä, jolloin kevään ja kesän poikueet voivat olla eri pesissä. Jotkin lajille ihanteelliset metsäkuviot voivat olla autioina joinain vuosina, jos esimerkiksi alueella elänyt yksilö on menehtynyt. Työ ei sisältänyt muiden luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymisselvityksiä. Suurpetojen esiintymisen osalta tietoja on saatu Luonnonvarakeskuksen (LUKE) suurpetosivuilta (<https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=suurpedot>) sekä vuosittaisista suurpetojen kannanarvointiraporteista.

Muun eläimistön osalta tiedot alueen nisäkäslajistosta perustuvat pääosin yleistietoon nisäkäidemme levinneisyydestä sekä kaava-alueella toteutettujen luontoselvitysten aikana tehtyihin havaintoihin alueen eläimistöstä ja eri eläinlajeille potentiaalisista elinympäristöistä.

3.6 Maisemaselvitys

Maisemaselvitys perustuu olemassa olevaan aineistoon, karttatarkasteluihin sekä maastoinventointiin. Työssä muodostettiin kokonaiskuva suunnittelualueen maisemakuvasta ja maisema-arvoista. Maastossa rajattiin arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisemakohteet sekä maiseman erityiskohteet ja maiseman häiriötekijät.

Luonnonmaisemaltaan merkittäväksi luokitetaan mm. näkymältään edustavat maisemat, näkymäalueiden rajapinnat sekä paikat, joilla on maisemallisia erityispiirteitä. Arvokkaiksi alueiksi mielletään myös edustavimmat pienvesien pienmaisemat. Arvoluokituksessa kohteet jaetaan luokkiin valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti arvokas kohde. Kulttuurimaisemaltaan arvokkaita kohteita ovat valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiksi todetut kulttuurimaisema-alueet ja perinnemaisemat sekä selvästi maisemasta erottuvat kulttuurimaisemat. Maisemallista merkitystä on myös maakuntakaavan maatalousalueilla (MT-alue).

3.7 Arvokkaat luontokohteet ja niiden arvottaminen

3.7.1 Kohteiden luokittelu

Arvokkaiksi luontokohteiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää tarkasteltavan alueen luontoarvoja. Luontokohteita suojellaan tai huomioidaan maankäytössä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja lajien elinympäristöjen säilyttämiseksi. Arvokkaat luontokohteet ja alueet arvotetaan luonnonarvoihin perustuvien kriteerien perusteella. Arvoluokitus pohjautuu seuraavaan jaotukseen (sovellettu Mäkelä ja Salo 2021):

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokkaan kuuluvat kohteet ovat lainsäädännön määrittämiä kohteita. Luokkaan kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa. Luokkaan kuuluvat seuraavat alueet ja kohteet:

- Luonnonsuojelualueet
- Natura 2000-alueet
- Suojeluun varatut alueet (valtakunnallisten suojeluohjelmien vielä suojelemattomat kohteet, joille on tavoitteena perustaa luonnonsuojelualue sekä muut valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut alueet, joille ei ole vielä laadittu luonnonsuojelualueen perustamisasetusta)
- Luonnonsuojelulailla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät
- Vesilain suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa em. lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit (esim. liito-orava, lepakot)
- Erityisesti suojeltavien, luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymät
- Luonnonmuistomerkit
- LSL 39 § 2 momentin mukaiset rauhoitettujen lintujen asianmukaisesti merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen säännöllisesti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Tähän luokkaan kuuluvat mm.

- Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat, ennalta tunnetut luontokohteet (mm. valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat, soidensuojelun täydennysesityksen kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet)
- Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet
- Uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät
- Lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen erittäin tärkeät pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet
- Luonnonsuojelulain erityisesti suojeltavien lajien ja luontodirektiivin liitteen II lajien merkittävät rajaamattomat esiintymät
- Luonnonsuojelulain suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät
- Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien merkittävät esiintymät
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista liito-oravan rajatut ruokailualueet ja elinpiirit sekä lepakoiden tärkeät saalistusalueet (EUROBATS)

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat myös muut huomioitavat kohteet, kuten

monimuotoisuuden kannalta merkittävien, mutta toistaiseksi puutteellisesti tunnettujen (DD) luontotyyppien esiintymät.

- Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet
- Luontotyyppi- ja lajiesiintymien laajemmat yhtenäiset kokonaisuudet (alueet, joilla useita uhanalaisten /silmläpidettävien lajien ja/tai luontodirektiivin luontotyyppien kohteita)
- Uhanalaisten luontotyyppien ja lajien muut esiintymät
- Erityisesti suojeltavien lajien ja luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat, muut kuin merkittävät esiintymät
- Paikallisesti arvokkaat, ennalta tunnetut luontokohteet (aiemmin tehdyt luontoselvitykset)
- Lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen tärkeät pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet
- Luontodirektiivin liitteen II ja IV(b) lajien muut esiintymät
- Maakunnalle ominaisten luontotyyppien ja maakunnan vastuulajien esiintymät

Luokka 4: Muut huomionarvoiset kohteet

Luokan kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista. Luokan kohteina voivat olla myös lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt. Arvoluokan kohteisiin kuuluvat myös ekologiaa yhteyksiä tukevat kohteet, jotka on huomioitava aina arvottamisessa.

- Ekologiaa yhteyksiä tukevat kohteet (kohteet, joiden säilyminen varmistaa esimerkiksi kapean ekologisen yhteyden toimivuuden)
- Silmläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät
- Alueellisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymät
- Metsäkanalintujen soidinpaikat
- Suomen kansainvälisten vastuuluontotyyppien esiintymät, puutteellisesti tunnettujen luontotyyppien esiintymät
- Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt (esim. sorakuopat, voimajohtolinjat, ketomaiset tai niittymäiset joutomaat, pientareet, penkereet, kentät)
- Rauhoitettujen lajien esiintymät
- Riistalajien käyttämät laidun-, ruokailu- ja lisääntymisaalueet sekä kulkureitit
- Suurten petolintujen muut kuin LSL 39 § nojalla turvatut pesäpuut
- Lajistoltaan poikkeuksellisen monimuotoiset jyrkänteet tai luonnontilaiset rantaluontotyypit
- Yksittäiset huomionarvoiset, pienipiirteisiä luonnonarvoja sisältävät kohteet (mm. yksittäiset suuret tai vanhat puuyksilöt, kuolleet ja lahoavat järeät puut)

Tavanomainen luonto

Niin sanotulla tavanomaisella luonnolla (mm. talousmetsät, metsäojitetut suot) ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

Taulukko 1. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat 1–4 ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2021). Taulukon luokkien ulkopuolelle jää niin sanottu tavanomainen luonto. Simojärven rantaosayleiskaava-alue ja ranta-asemakaavat.

Luokka / Kohteet	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet	2 Erityisen tärkeät kohteet	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat	- Suojelualueet - Natura 2000 -alueet - Suojeluun varatut alueet - LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät - Vesilain suojellut luontotyytit - Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat - LSL:n erityisesti suojeltavien lajien, luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymät	- Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ - Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet - Luontotyyppi- ja laji-esiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet² - Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät - Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät - Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät - Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille erittäin tärkeät kohteet³	- Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet - Luontotyyppi- ja laji-esiintymien muodostamat muut kokonaisuudet²	Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat		Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹	- Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät - Maakuntien vastuulajien merkittävät esiintymät	
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat	- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien tärkeät kulku-yhteydet ja siirtymäreitit - Luonnonmuistomerkit - LSL 39 § mukaiset rauhoitettujen lintujen merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen pesäpuut	- LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät - Luontodirektiivin liitteen II ja IV(b) lajien merkittävät esiintymät - Lepakoille tärkeät saalis-alueet⁴	- Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ - Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät - Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät - Uhanalaisten lajien muut esiintymät - Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille tärkeät kohteet³ - Luontodirektiivin liitteen II ja IV(b) lajien muut esiintymät	- Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ - Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ - Metsäkanalintujen soidinpaikat - Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomion-arvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja - Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt - Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

¹ ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet

² erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien (NT) luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet

³ pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet

⁴ EUROBATS-sopimus

⁵ paikallisesti tärkeät

3.7.2 Lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusluokitus

Lajien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen lajien viidenteen uhanalaisuusarviointiin (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Uhanalaisten lajien esiintymätiedot perustuvat Suomen Lajitietokeskuksen tietokantojen tietoihin (Lajitietokeskus 12/2022) ja inventoinneissa tehtyihin maastohavaintoihin.

Valtakunnallisen uhanalaisuustarkastelun rinnalla on tehty myös alueellinen uhanalaisuustarkastelu metsäkasvillisuusvyöhykkeittäin. Alueellisesti uhanalaiseksi on arvioitu vain valtakunnallisessa uhanalaisuustarkastelussa elinvoimaisiksi tai silmälläpidettäviksi arvioituja lajeja. Uusin lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi on vuodelta 2020 (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021).

Suomen toisessa luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (Kontula ym. 2018) luontotyyppien uhanalaisuutta on tarkasteltu yleisesti koko maassa sekä Pohjois-Suomessa, johon selvitysalue kuuluu. Uhanalaisia luontotyyppiejä ei ole turvattu lakisääteisesti, mutta ne ovat yleensä hyvä indikaattori arvokkaista luontokohteista. Luontotypit on luokiteltu samalla periaatteella kuin lajit. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotypit. Luontotyyppi on silmälläpidettävä (NT), jos sen esiintymät ovat taantuneet tai se on harvinainen. Selvitysalueelta inventoinneissa todetut uhanalaiset luontotypit on koottu taulukkoon 10.

3.7.3 Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit ja lintudirektiivi

Luontodirektiivin liitteessä IV(a) on lueteltu eläinlajeja ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liito-orava, viitasammakko ja hajuheinä. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty ilman erillistä suojelupäätöstä (LSL 49 §). Käytännössä EU:n maat ovat velvoitettuja rauhoittamaan omalla alueellaan elävät IV-liitteen lajit kansallisessa luonnonsuojelulainsäädännössään.

Lintudirektiivi koskee Euroopan luonnonvaraisia lintuja (EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit (79/409/ETY). Lintudirektiivin yleistavoite on ylläpitää tietyt lintukannat sellaisella tasolla, joka vastaa ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia.

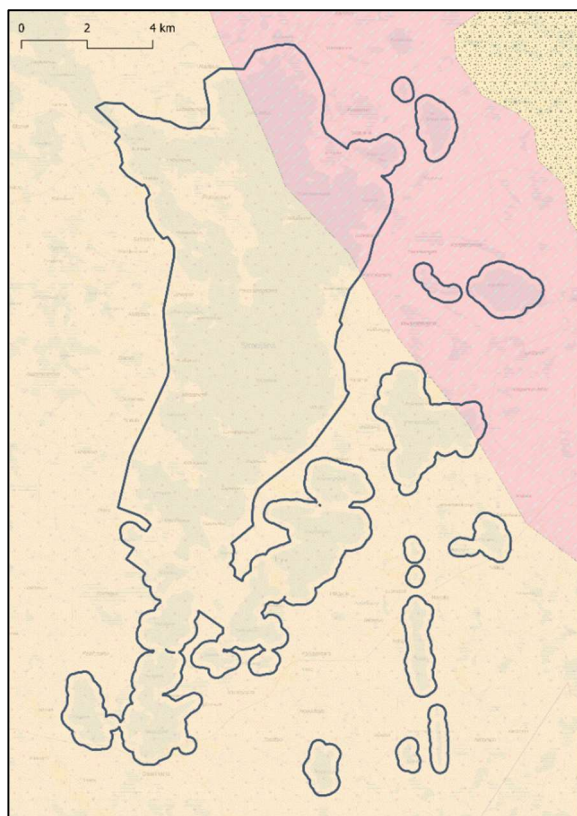
4 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen kestoan. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain. Usein lajien esiintyminen vaihtelee sekä vuodenajan että vuosien välillä. Esimerkiksi liito-oravan osalta epävarmuudet liittyvät lajin esiintymisen vuosittaisiin vaihteluihin. Linnuston osalta epävarmuuden liittyvät laskentakertojen määrään sekä selvitysajankohdan vaihtelevaan säähän. Pienempien järvien ja lampien osalta maastotöitä vaikeuttivat toisiaan seuranneet ukkosrintamat. Linnut hakeutuvat suojaan kovien ukkosmyrskyjen ja sateiden aikana. Simojärven osalta inventointisää oli linnustonselvityksen kannalta erittäin hyvä.

5 Luonnonolojen sekä luonto- ja maisema-arvojen kuvaus

5.1 Kallioperä, maaperä ja pinnanmuodot

Ranuan kallioperä on prekambrista (yli 570 miljoonaa vuotta vanhaa) peruskalliota. Se muodostuu pääosin muuttuneista kivilajeista, jotka ovat jäänteitä muinaisista vuorenpoimutuksista. Simojärven ympäristössä esiintyy graniitin ja gneissin seoskivilajeja, järven koillispuolella pelkästään graniittia. Selvitysalueen kallioperä on valtaosin tonaliittista gneissia (Kuva 2). Selvitysalueen koillisosan Soppana-Isovaara alueella vallitsee migmatiittinen graniitti. Graniitit ovat karkearakeisia, helposti vettä läpäiseviä, kasvualustana karuja kivilajeja.

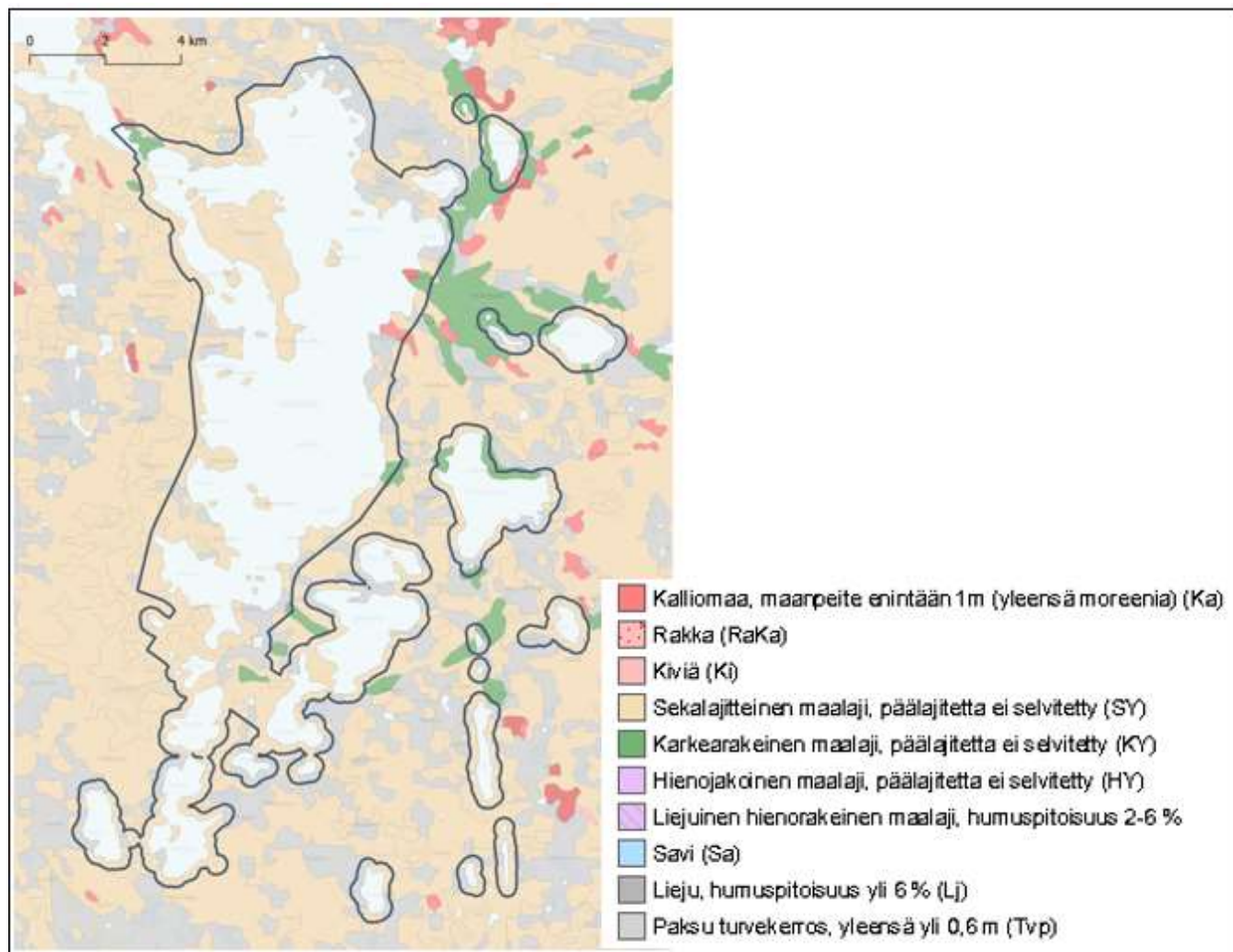

Kuva 2. Selvitysalueen kallioperä (oranssi rasteri = tonaliittinen gneissi, punainen rasteri = migmatiittinen graniitti) (© GTK WMS 2023)

Selvitysalueen maaperä on pääasiassa moreenia (sekalajitteinen maalaji) ja soiden turvemaita (kuva 3). Rannat ovat moreenipeitteisiä tai osin soistuneita. Kalliomaata, jonka päällä moreenipeite on alle metrin paksuinen, esiintyy lähinnä selvitysalueen koillisosissa laikuttain (mm. Simojärven Korvaniemi ja Kallioniemi, Yli-Soppananjärven kaakkoisrannat).

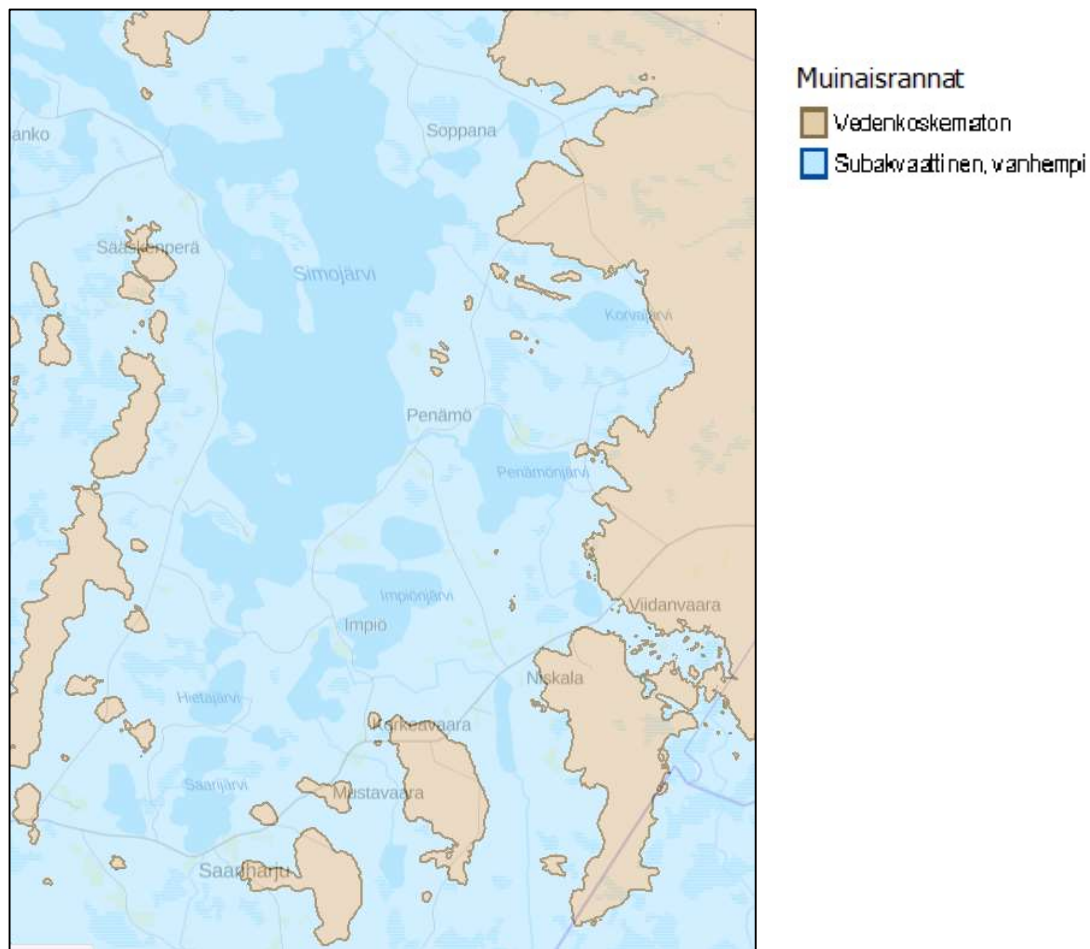
Lajittuneita maalajeja on lähinnä harjualueilla Simojärven itä- ja koillispuolisella vaara-alueella. Sora- ja hiekkaesiintymät keskittyvät selvitysalueen koillisosan harjujaksoihin, jossa on Soppanan Välikangas ja Hautakangas muodostavat merkittävän harjujakson. Alueella on useita maa-ainestenottoalueita mm. Yli-Soppananjärvi – Pikku-Petäjälampi välillä. Penämönjärvestä etelään on pohjois-eteläsuuntainen Koikkurinvaaran harjumuodostuma. Muita hiekkaesiintymiä ovat mm. Simojärven luoteisosan Kultikangas (hautausmaa, maa-ainestenotto), Penämönjärven pohjoisrannat (hiekkarantoja), Penämönjoen suu ja Koikkurivaara (ampumarata, maa-ainestenotto).

Selvitysalueella on joka puolella soita ja soiden turvemaita. Tyypillisiä ovat vesistöihin rajoittuvat alavat, soistuneet rantamaat. Laajempia suoaltaita ovat Simojärveen pohjoisessa rajoittuvat Karisuo ja Petäjäsuo Soppanan alueella, Leilisuo Korvajärven ympäristössä selvitysalueen itäosassa sekä Kylmäsuu Saarijärvi-Latvajärvi välillä. Selvitysalueen itäosiin sijoittuvat lisäksi Takasuo Impiönjärvi-Rytijärvi välillä ja Kummunsuo Penämönjärven eteläpuolella. Selvitysalueen eteläosissa sijaitsevat mm. Mämmilampeen rajoittuvat Teerisuo ja Latvasuo. Suoalueet ovat laajalti ojitettuja. Pääosin ojittamattomia ovat Leilisuo, Petäjäsuo ja Kylmäsuu.

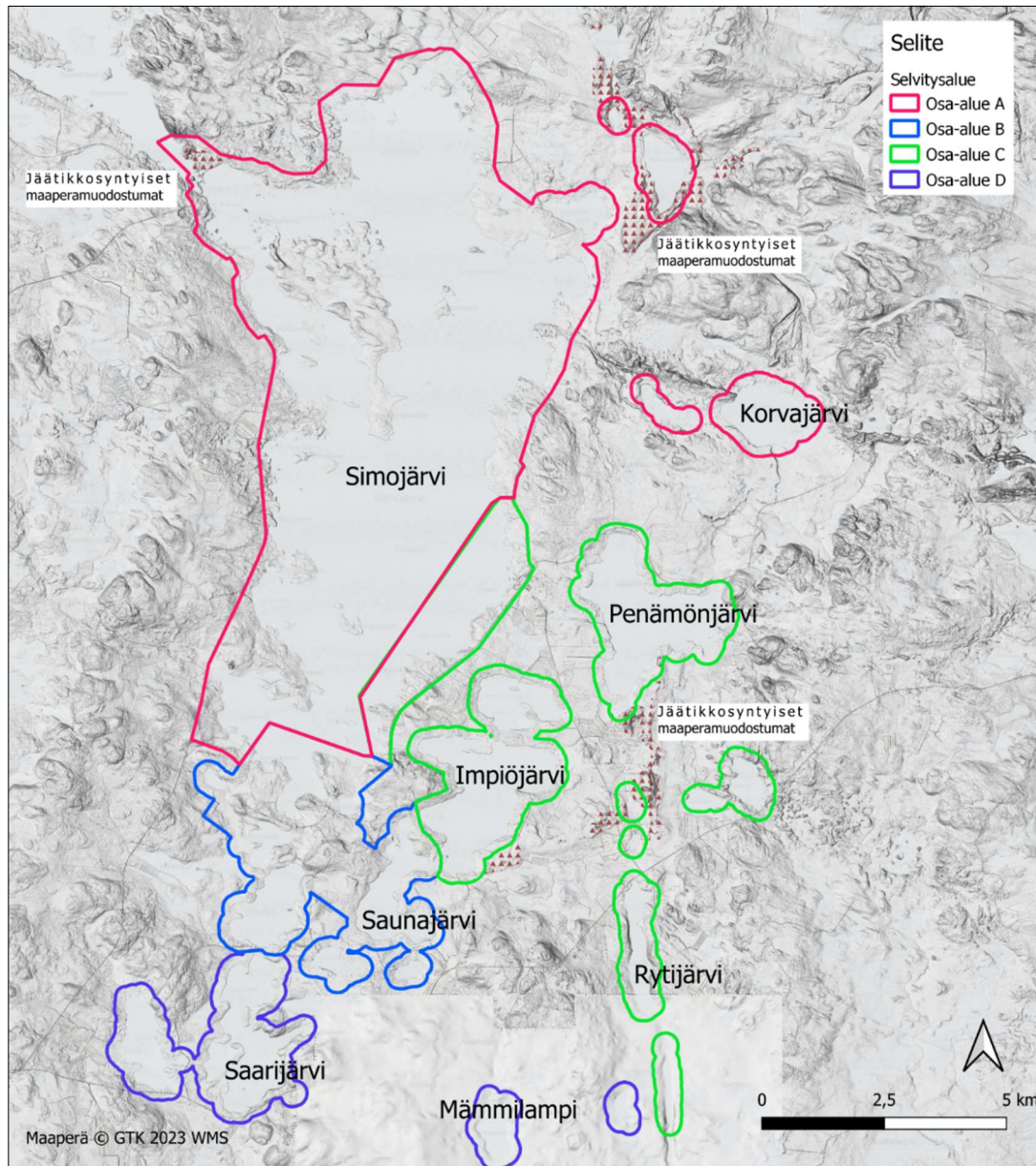
Kuva 3. Selvitysalueen maaperä (© GTK WMS 2023).

Selvitysalue on valtaosin vanhempaa subakvaattista aluetta eli alue on ollut veden alla jääkauden jälkeen (Kuva 4). Simojärven allasta peittivät Itämeren edeltäjän Ancyclusjärven vedet. Nykyisin pinnanmuodoiltaan korkeimmat alueet ovat ns. vedenkoskemattomia alueita.

Kuva 4. Muinaisrannat (© GTK WMS 2023). Selvitysalue on ollut valtaosin veden alla jääkauden jälkeen (subakvaattinen alue). Vedenkoskemattomat alueet ovat nykyisin topografialtaan korkeimpia alueita, joiden reunoille sijoittuu maisemassa erottuvia muinaisrantoja.

Pinnanmuodoiltaan selvitysalue on Simojärven ympäristössä yleispiirteiltään melko tasaista tai loivasti kumpuilevaa mäkimaata, jossa maisemaa luonnehtivat metsän peittämät moreeniselänteet. Simojärven rannat ovat loivapiirteisiä. Korkein kohta on Simojärven itäpuolella Palovaaralla (277 m mpy). Maasto nousee loivasti koilliseen. Simojärven itäpuolella kohoaa vaarajonojen alue merkinä muinaisista vuoristoista, jotka ovat kuluneet satojen miljoonien vuosien aikana puolitasangoksi, penneplaaniksi. Korkeussuhteiltaan ja pinnanmuodoiltaan vaihtelevimmat alueet sijaitsevat selvitysalueen itäisissä osissa Korvajärven ympäristössä Isovaaran ja Hautakankaan alueilla, jossa korkeimmat alueet ovat noin 215–250 metriä merenpinnan yläpuolella. Selvitysalueen eteläosissa vedenkoskemattomana säilyneet Saariharju, Mustavaara ja Korkeavaara ovat ympäristöään korkeampia mäkimaita (Kuva 5).

Kuva 5. Alueen korkokuva.

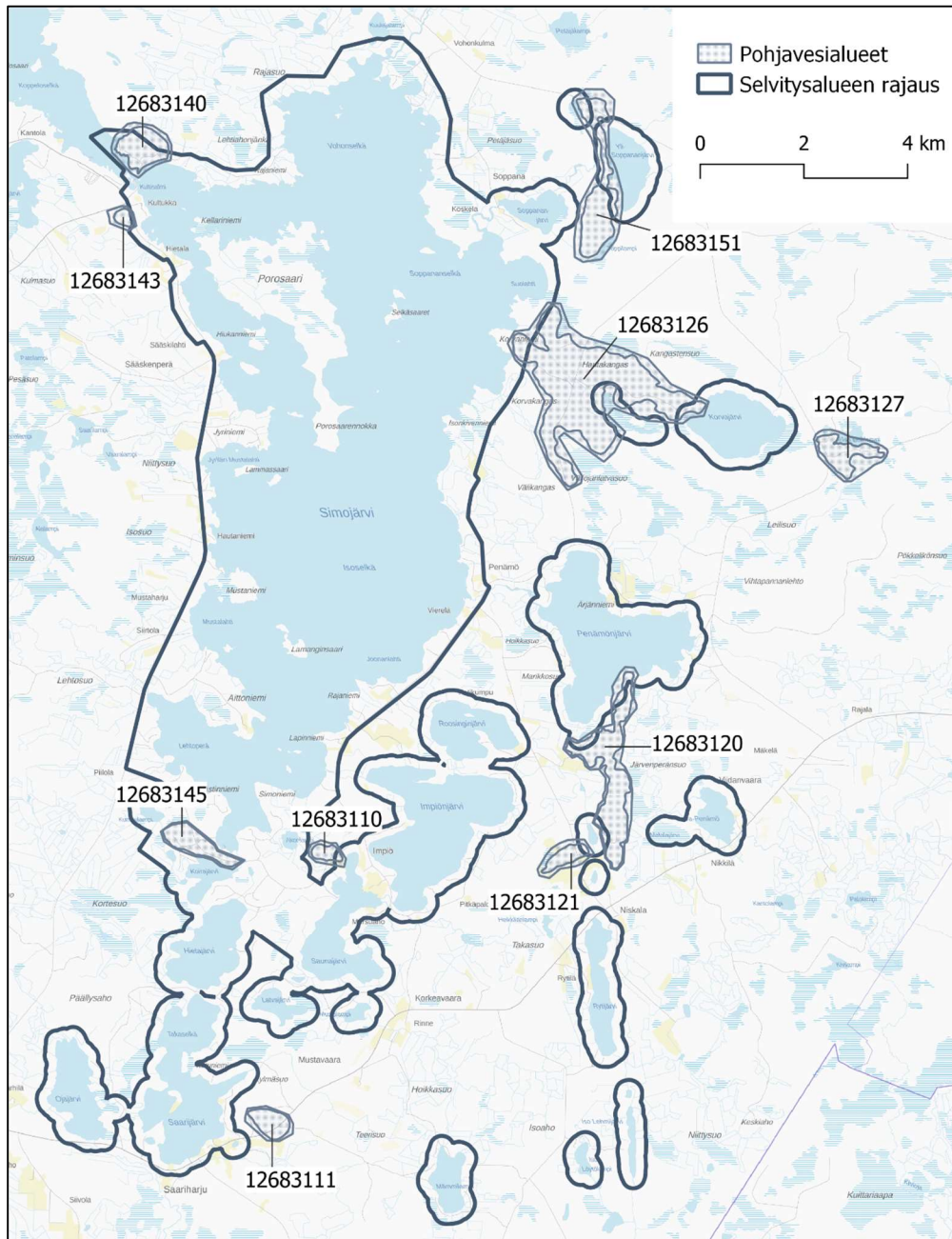
5.2 Pohjavedet ja pintavedet

Vesistöjä, vesistöalueita ja pohjavesialueita koskevia tietoja on saatu mm. ympäristöhallinnon lähteistä (Suomen ympäristökeskus latauspalvelu LAPIO; www.ymparisto.fi; www.jarviwiki.fi; Kupila ym. 2019).

5.2.1 Pohjavedet

Selvitysalueella on yhteensä kymmenen pohjavesialuetta, joista kolme on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi (Taulukko 2, Kuva 6). Luokkaan 1 kuuluvan alueen pohjavettä

käytetään tai on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m³/d tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin. Luokkaan 2 kuuluu muu vedenhankintakäyttöön soveltuva alue. E-luokkaan luokiteltavalla alueella on luonnontilainen, pohjavedestä suoraan riippuvainen, merkittävä ja muun lainsäädännön nojalla suojeltu maa- tai pintavesiekosysteemi (Kupila ym. 2019). Lähteitä ja tiheypintaisia lähdeympäristöjä on eri puolilla selvitysalueita. Simojärven purkautuu pohjavesiä erityisesti järven länsipuolella.

Kuva 6. Pohjavesialueet selvitysalueella ja selvitysalueen läheisyydessä.

Taulukko 2. Selvitysalueen luokitellut pohjavesialueet.

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (km ²)	Muodostumisalueen pinta-ala (km ²)	Arvio määrästä (m ³ /d)	Luokka
12683110	Impiö	0,26	0,14	30	(1E) Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen
12683140	Kultisalmi	0,84	0,57	310	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683111	Saariharju-Petäjävaara	0,45	0,31	90	(1E) Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen
12683127	Leililampi	0,88	0,47	260	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683143	Luomankangas	0,18	0,09	50	(1) Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue
12683121	Liejulamminaho	0,46	0,23	300	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683145	Koirajärvi	0,6	0,49	270	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683120	Koikkurilampi	2,13	1,54	840	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683126	Korvankangas	5,85	4,11	2250	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
12683151	Soppanan Välikangas	1,97	1,11	610	(2) Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue

5.2.2 Pintavedet

Selvitysalueen vesistöt kuuluvat pääosin **Simojoen vesistöalueen** (vesistöaluetunnus 64) Simojärven valuma-alueeseen (64.05). Simojärvestä alkunsa saava Simojoki (127 km) laskee Perämereen. Simojoen vesistöalue kuuluu valtakunnallisella tasolla erityissuojelua vaativiin vesistöihin (**Simojoen vesistö MUU120042, suojellut valuma-alueet**).

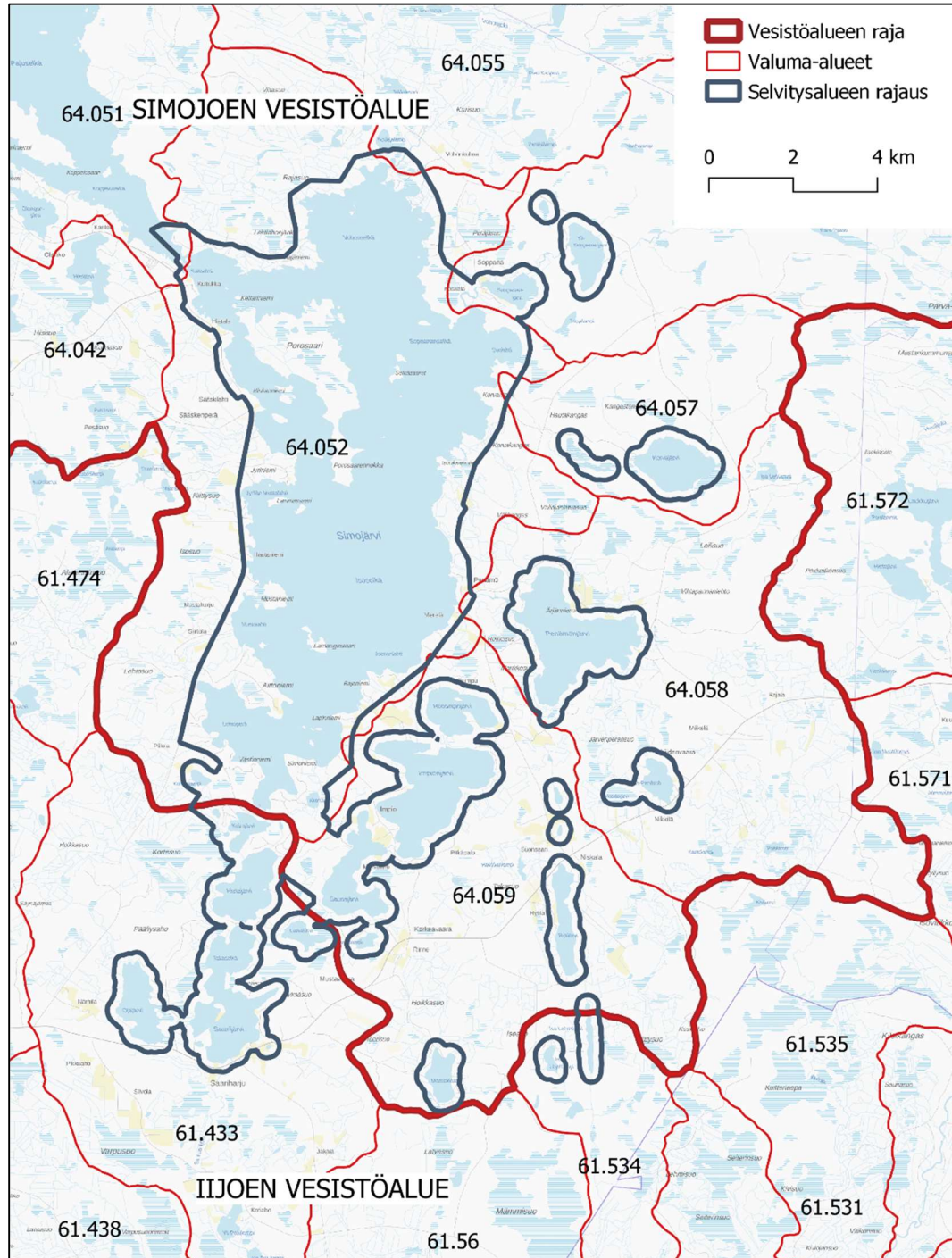
Simojoen vesistöalueeseen kuuluvat vedet sijoittuvat selvitysalueella seuraaville kolmannen jakovaiheen valuma-alueille (Kuva 7):

- 64.051 Pajuselän-Näskänselän alue
- 64.052 Isoselän-Soppananselän alue
- 64.055 Vahonjoen valuma-alue
- 64.056 Paasonjoen valuma-alue
- 64.057 Korvaajan valuma-alue
- 64.058 Penämönjärven valuma-alue
- 64.059 Impiönjärven valuma-alue

Selvitysalueen eteläisimmän osan vesistöt kuuluvat **lijoen vesistöalueen** (vesistöaluetunnus 61) Siuruanjoen valuma-alueen (61.4) Siuruanjoen yläosan alueeseen (61.43) sekä Livojoen valuma-alueen (61.5) Livojärven alueeseen (61.53). Selvitysalue sijaitsee lijoen vesistön latvoilla. Valtaosa lijoen vesistöalueesta kuuluu valtakunnallisella tasolla erityissuojelua vaativaan vesistöön (**lijoen vesistön keski- ja yläosa MUU110040, suojellut valuma-alueet**).

Selvitysalueella lijoen vesistöalueeseen kuuluvat vedet sijoittuvat seuraaville kolmannelle jakovaiheen valuma-alueille (kuva 6):

- 61.433 Siuruanjoen yläosan valuma-alue
- 61.534 Sulkavanjärven valuma-alue
- 61.56 Nuorunkajoen valuma-alue

Kuva 7.

Vesistöalueet sekä valuma-aluejako.

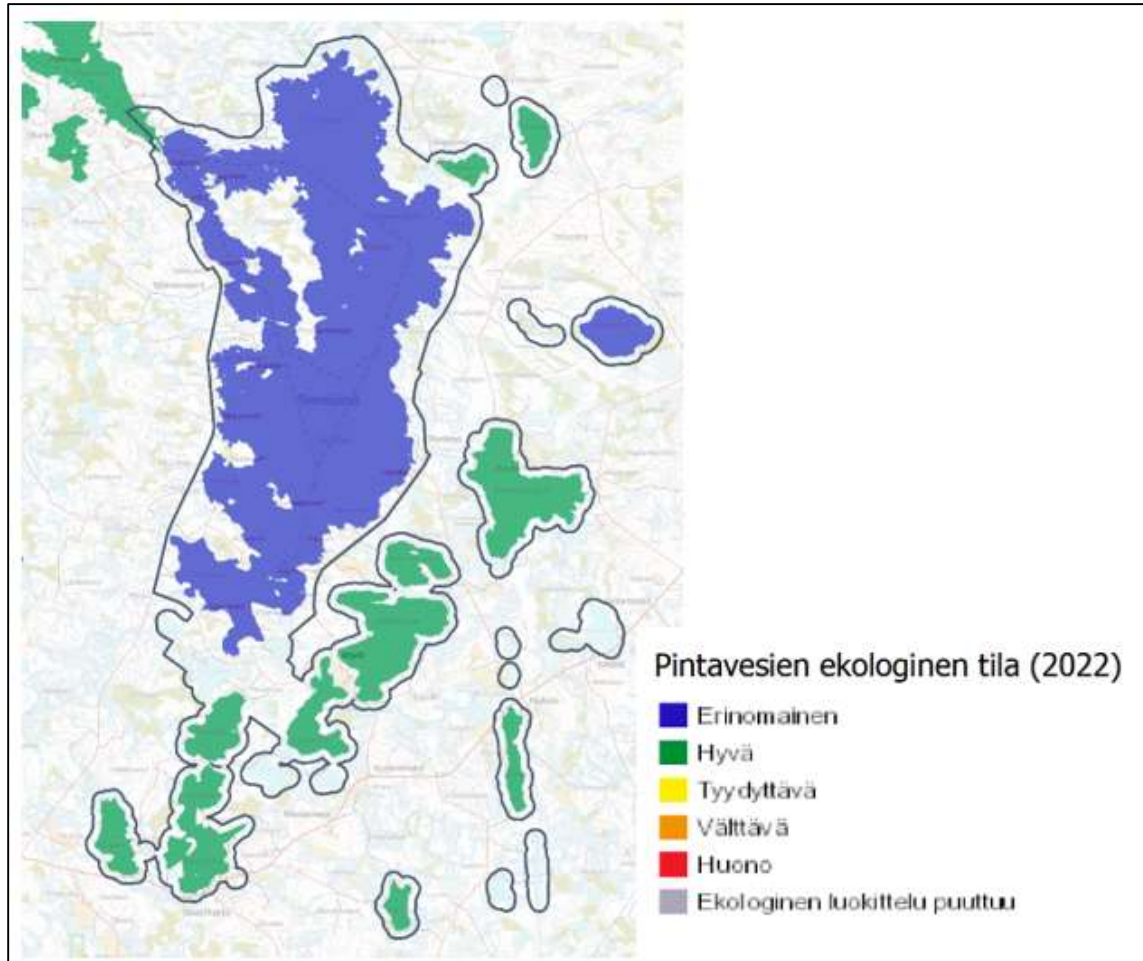
Selvitysalueen järvet ja lammet on esitetty taulukossa 3. Selvitysalueen suurin järvi on **Simojärvi**, jonka vedet laskevat Simojokea pitkin Perämereen. Simojärvi on luonnontilainen, säännöstelemätön järvi, johon laskee useita pieniä jokia (mm. Näskänjoki, Vohonjoki, Paasonjoki, Korvajoki, Penämönjoki ja Impiönjoki). Vedenkorkeuden vuotuinen vaihtelu on 62 cm ja äärivaihtelu 151 cm. Simojärvi kuuluu tyypiltään suuriin humusjärviin (Sh). Vesi on lievästi humuspitoinen, rehevyytasoltaan järvi on karu (www.jarviwiki.fi, Metsähallitus 2012). Järven valuma-alueella on suhteellisen vähän ihmis-peräistä kuormitusta. Simojärven jakaa kahteen osaan kapea Kultisalmi, joka erottaa pohjoisen ja eteläisen järvioltaan. Kaavoitettavaan alueeseen kuuluvat Simojärvestä Kultisalmen itäpuoliset järven osat Vohonselkä, Soppananselkä, Isoselkä ja Lehtoperä. Muita suurimpia järviä ovat Simojärveen laskevat Penämönjärvi, Impiönjärvi ja Saunajärvi sekä Siuruanjoen kautta Iijokeen laskevat Hietajärvi, Saarijärvi ja Ojajärvi.

Taulukko 3. Selvitysalueen yli hehtaarin suuruiset järvet ja lammet (SYKE Latauspalvelu LAPIO).

Nimi	Pinta-ala (ha)	Suurin syvyys /keski-syvyys (m)	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suurin syvyys /keski-syvyys (m)
SIMOJOEN VESISTÖALUE					
Simojärvi	8993,3	27,0 /5,0	Mustalampi	11,7	
Akonlampi	9,2		Mämmilampi	56,4	
Impiönjärvi	421,4		Palolampi	2,5	
Kaivoslampi	10,1		Pikkulampi	1,8	
Koikkurinlampi	0,9		Pikku Petäjälampi		
Koikkurivaaranlampi	4,6		Penämöjärvi	443,2	10,5 /3,2
Korvajärvi	160,3		Roosinginjärvi	125,2	
Korvalammit	8,1		Rytijärvi	89,9	
Kumpulampi	10,8		Saunajärvi	173,7	
Latva-Penämö	49,8		Soppananjärvi	57,8	
Matalajärvi	0,2		Yli-Soppananjärvi	84,6	
IIJOEN VESISTÖALUE					
Hietajärvi	158,4		Koirajärvi	45,6	
Iso Lehmijärvi	17,4		Ojajärvi	124,2	
Iso Löytölampi	12,7		Rämiälampi	2,6	
Latvajärvi	32,8		Saarijärvi	300,4	
Liejulampi	1,6				

Pintavesien ekologinen tila vaihtelee selvitysalueella erinomaisesta hyvään (Vesikartta 2022, SYKE) (Kuva 8). Simojoen vesistöalueen vesistöt ovat pääosin hyvässä ekologisessa tilassa, osa jopa erinomaisessa tilassa. Simojärven vedenlaatu on Kultisalmen eteläpuolella eli selvitysalueella erinomainen. Vedessä on lievä humusleima. Rehevyytasoltaan järvi on karu. Vedenlaadultaan erinomaiseen luokkaan kuuluvat lisäksi Korvajärvi ja Simojärveen laskevat Korvajoki ja Vohonjoki.

Muut selvitysalueen järvet, lammet ja joet ovat vedenlaadultaan hyviä. Saarijärvestä etelään laskeva Siuruanjoki kuuluu luokkaan tyydyttävä. Penämöjärvi on pieni humusjärvi (Ph). Impiönjärvi, Roosinjärvi, Saunajärvi ja Rytijärvi ovat matalia humusjärviä (Mh)

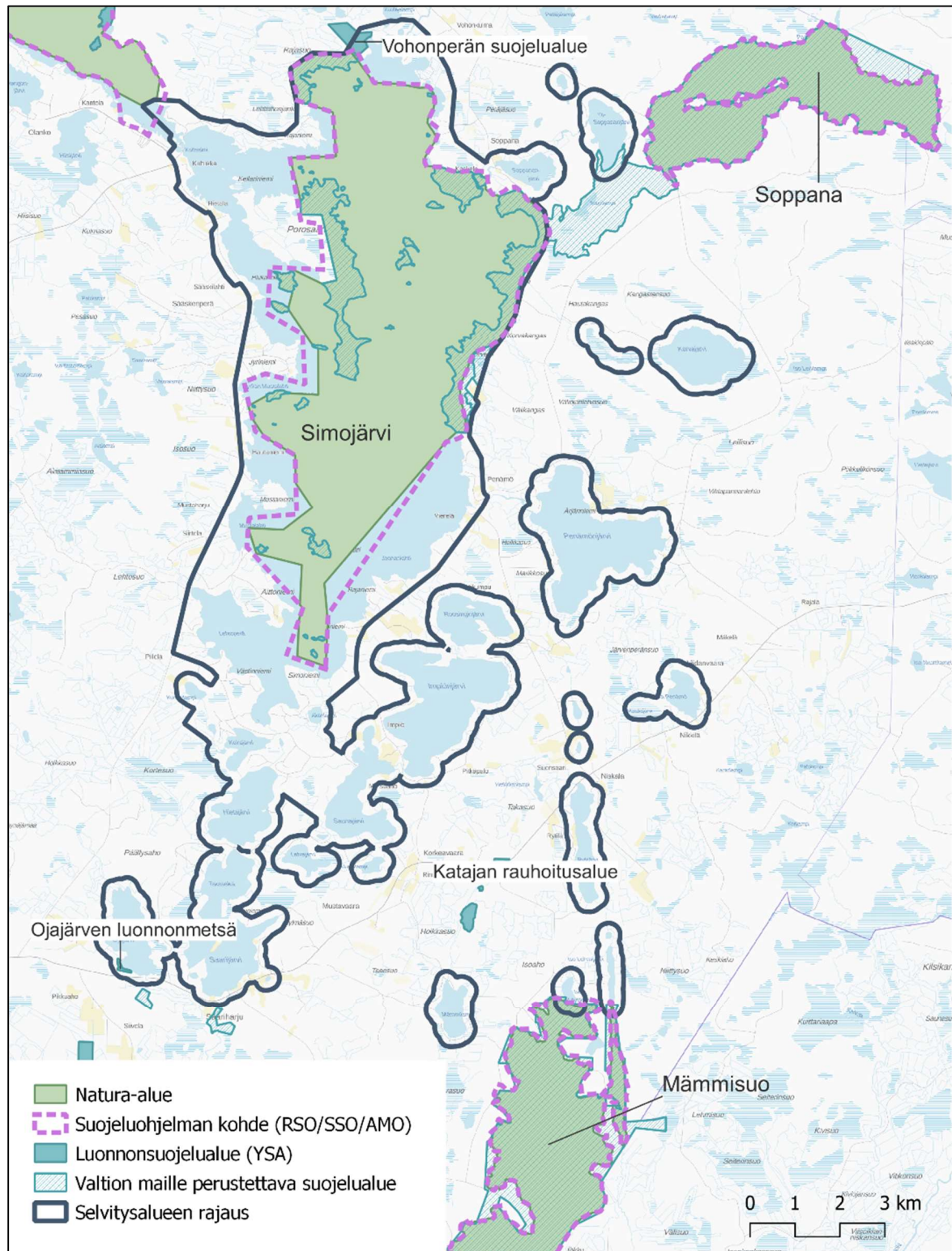

Kuva 8. Pintavesien ekologinen tila selvitysalueella ja lähialueella (Vesikartta 2022, SYKE). Simojärven ja Korvajärven sekä Korvajoen ja Vohonjoen tila on erinomainen. Muiden järvien ja lampien sekä lasku-uomien ekologinen tila on hyvä.

5.3 Suojelualueet

5.3.1 Natura-alueet

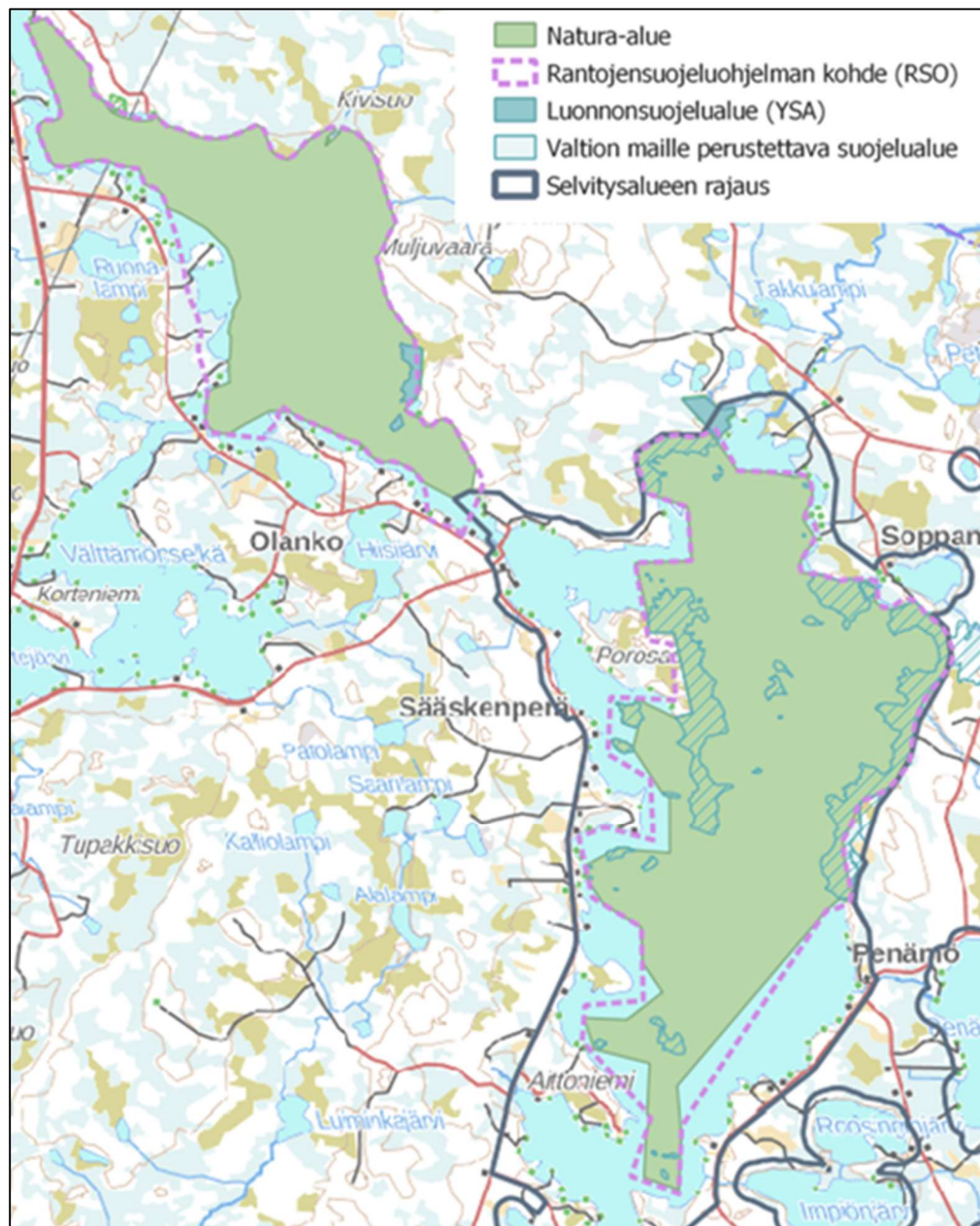
Rantaosayleiskaava-alueella on kaksi Natura 2000 –ohjelman kohdetta, Simojärvi (FI1301205, SAC) ja Mämmisuo (FI1301209, SAC) (Kuva 9). Selvitysalueen koillisosaan rajoittuu Soppanan (FI1301208, SAC) Natura-alue, ja Saarijärvestä noin 2 km etelään sijaitsee Varpusuo-Saarisuo (FI1301202, SAC /SPA) Natura-alue.

Kuva 9. Rantaosayleiskaavan Natura-alueet (Simojärven, Mämmisuon ja Soppanan Natura-alueet), valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteet, luonnonsuojelualueet sekä valtion maille perustettavat suojelualueet.

Simojärvi (FI1301205) on liitetty Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC-alue). Alueen pinta-ala on 6 367 ha. Suojelun perusteena olevat luontotyypit: hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, vaihtumissuot ja rantasuot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, puustoiset suot. Suojelun perusteena olevat lajit: saukko.

Simojärvi kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (Simojärvi, RSO120117). Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain ja rakennuslain keinoin. Alueella on kolme yksityistä luonnonsuojelualuetta. Simojärvi on osa suojeltua valuma-aluetta, koskiensuojelulain piiriin kuuluvaa kohdetta (Simojoen vesistö, MUU120042).

Kuva 10. Simojärven Natura-alueen (FI1301205), rantojensuojeluohjelmakohteen (RSO120117), luonnonsuojelualueiden ja valtion maille perustettavan suojelualueen rajaukset.

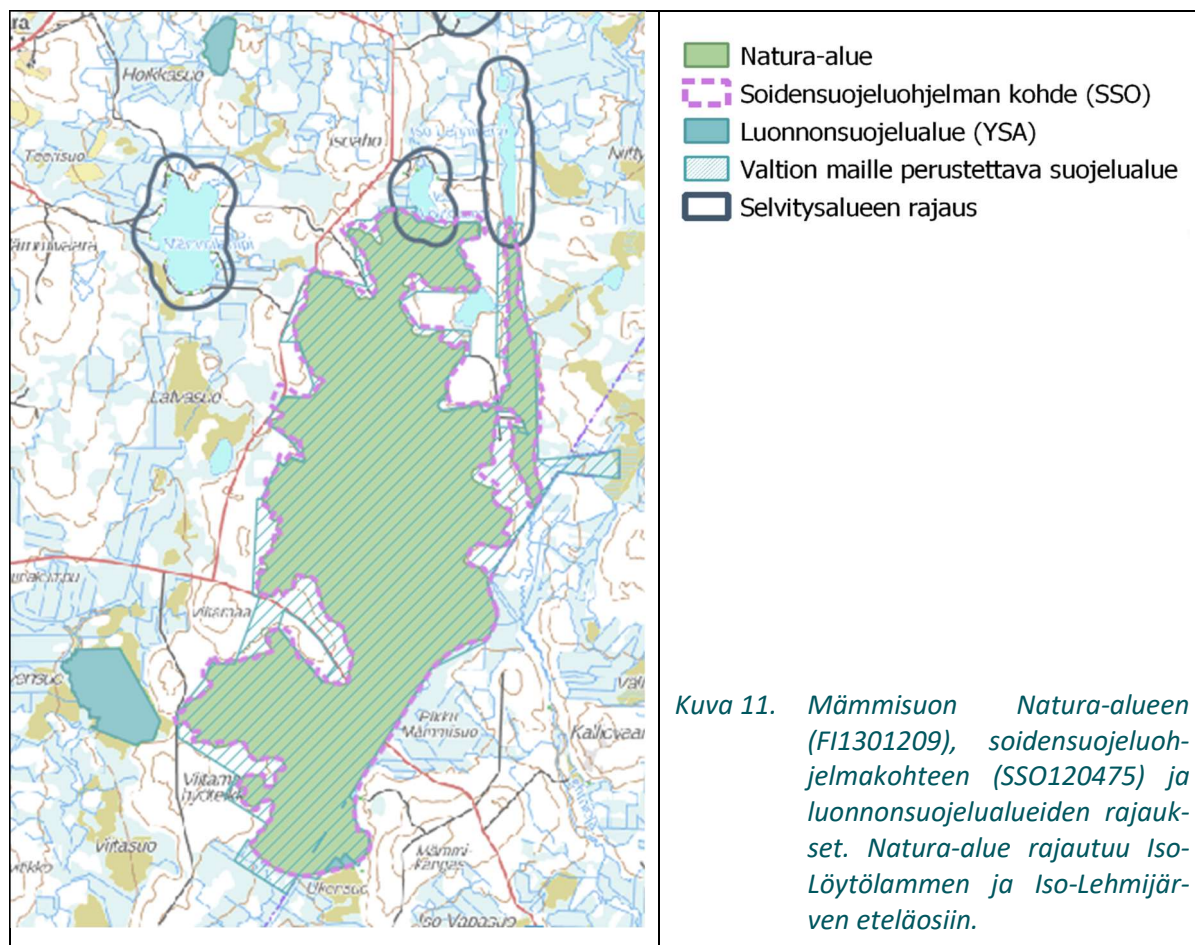
Simojärven alueen kallioperä on graniittia, migmatiittia ja graniittigneissä. Maaston muodot ovat loivapiirteisiä. Rannat ovat moreenipeitteisiä ja suurelta osin soistuneita. Simojärvi kuuluu uposruohojärviin. Sille on luonteenomaista ilmaversoiskasvillisuuden niukkuus ja uposruohojen, pohjalehtisten ja vesisammalten runsaus. Kortteikot ja ruovikot ovat harvoja ja kapeita. Rantojen suot ovat pääasiassa rämeitä. Kangasmailla tuoreet kankaat ovat vallitsevia. Kasvillisuuden yleiskuva alueella on karu.

Simojärven linnusto on monipuolinen. Myös kalastonsa puolesta Simojärvi on arvokas osa Simojoen vesistöä. Järvessä tavataan 13 kalalajia, mm. siika, muikku, järvitaimen ja harjus.

Mämmisuo (FI1301209) on liitetty Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC-alue). Alueen pinta-ala on 1 313 ha. Suojelun perusteena olevat luontotyypit: humuspi-toiset järvet ja lammet, vaihettumissuot ja rantasuot, Fennoskandian lähteet ja lähdesuot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, puustoiset suot.

Mämmisuo kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO120475). Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla.

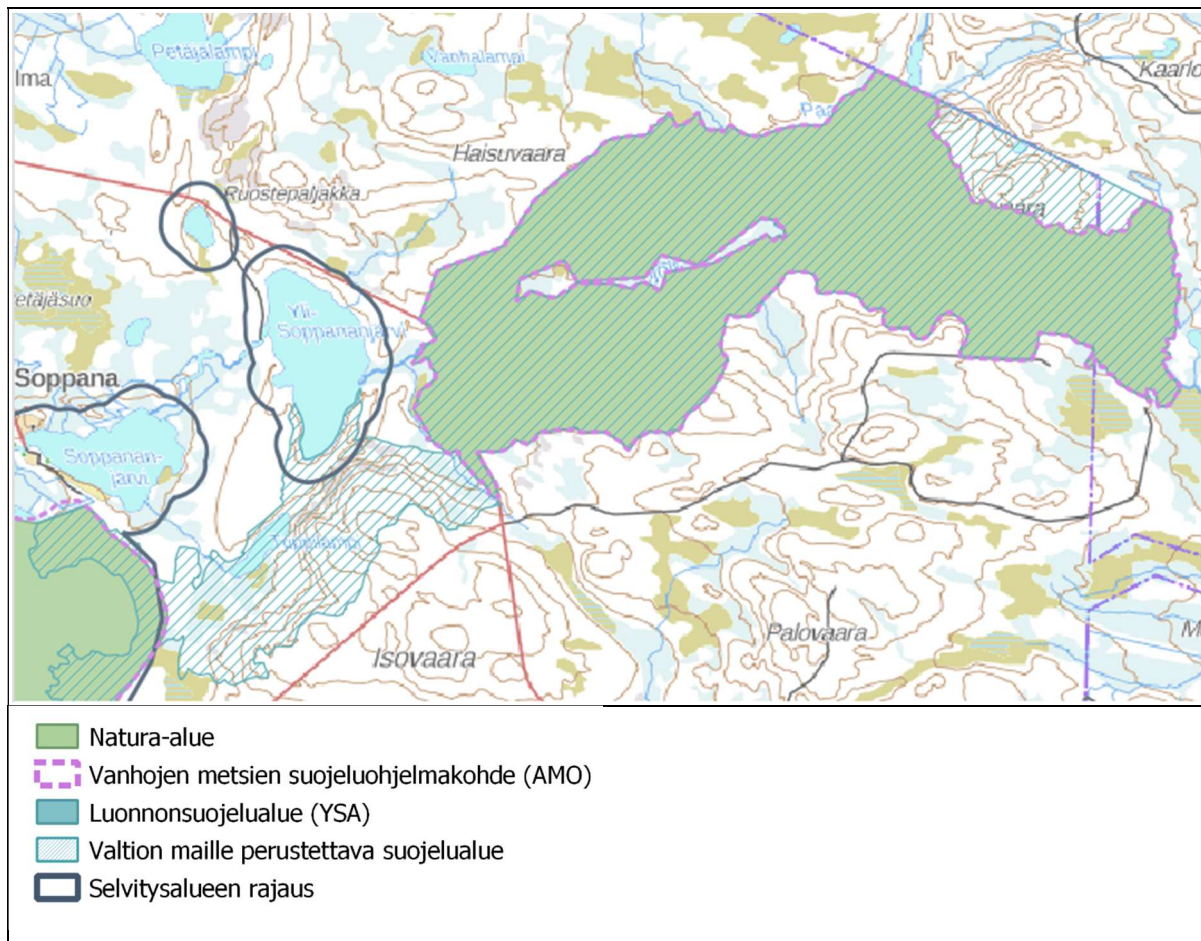
Mämmisuo on aapasuokokonaisuus koostuen pääosin rimpi- ja kalvakkanevoista sekä suosaarekkeiden ja reunakankaiden rämevyöhykkeistä. Latvapurojen varsilla paikoin korpea. Hyvä lintusuo. Tärkeä Pohjois-Pohjanmaan aapasuoalue.

Soppana (FI1301208) on liitetty Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC-alue). Alueen pinta-ala on 1097 ha. Suojelun perusteena olevat luontotyypit: Humuspitoiset järvet ja lammet, Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on *Ranunculus fluitantis* ja *Callitriche-Batrachium*-kasvillisuutta, vaihtumissuot ja rantasuot, Fennoskandian lähteet ja lähdesuot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, Fennoskandian metsäluhdut, puustoiset suot.

Soppana kuuluu vanhojen metsien suojeluohjelmaan (AMO120280). Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla.

Soppanan alue on pääosin lukuisten metsäpalojen kuvioimaa, paikoin lähes luonnontilaista mänty-metsää. Alueen kuusikoita hallitsevat pienilmastoltaan vaateliaille lajeille edulliset lупpoiset osat. Alueella on myös lehtoja ja lehtomaisia kankaita. Soppanan alue on alueellisesti tärkeä vanhan metsän kohde. Joutensuon ohella se on ainoa merkittävä laajahko vanhan metsän alue Ranuan kunnassa.

Kuva 12. Soppanan Natura-alueen (FI1301208), vanhojen metsien suojeluohjelmakohde (AMO120280) ja valtion maille perustettavan Simojärvi-Soppana suojelualueen (ESA300806) rajaukset. Natura-alue sijaitsee Yli-Soppananjärven läheisyydessä.

5.3.2 Suojeluohjelmien kohteet

Suomessa on kuusi valtakunnallista luonnonsuojeluohjelmaa (soiden, lintuvesien, harjujen, lehtojen, rantojen ja vanhojen metsien suojeluohjelmat). Suojeluohjelmakohteet on esitetty kuvissa 9-12 ja liitekartoissa 1-7. Suuri osa Simojärvestä kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (**Simojärvi, RSO120117**), joka sisältyy Simojärven Natura-alueeseen (Kuva 9).

Selvitysalueen eteläosassa Iso-Löytölammen ja Iso-Lehmijärven etelärannat kuuluvat soidensuojeluohjelmakohteeseen (**Mämmisuo, SSO120475**) (Kuva 11). Selvitysalueen koillisosassa Yli-Soppananjärven rantametsät on yhteydessä Soppanan Natura-alueeseen ja vanhojen metsien suojeluohjelmakohteeseen (**Soppana, AMO120280**).

5.3.3 Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet

Selvitysalueella on kaksi ranta-alueille sijoittuvaa yksityismaiden luonnonsuojelualueita. Noin 200 metrin rantavyöhykkeelle sijoittuu luonnonsuojelualueita Simojärvellä ja Ojajärvellä. Lisäksi selvitysalueella on kaksi valtion maille perustettavaa suojelualueita, joista Simojärvi-Soppanan suojelualueeseen kuuluu valtaosa Simojärven saarista sekä Soppananselän ja Vohonselän ranta-alueista. Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet on esitetty taulukossa 4 sekä liitekartoilla.

Taulukko 4. Selvitysalueelle sijoittivat luonnonsuojelualueet ja suojelutarkoituksiin varatut alueet.

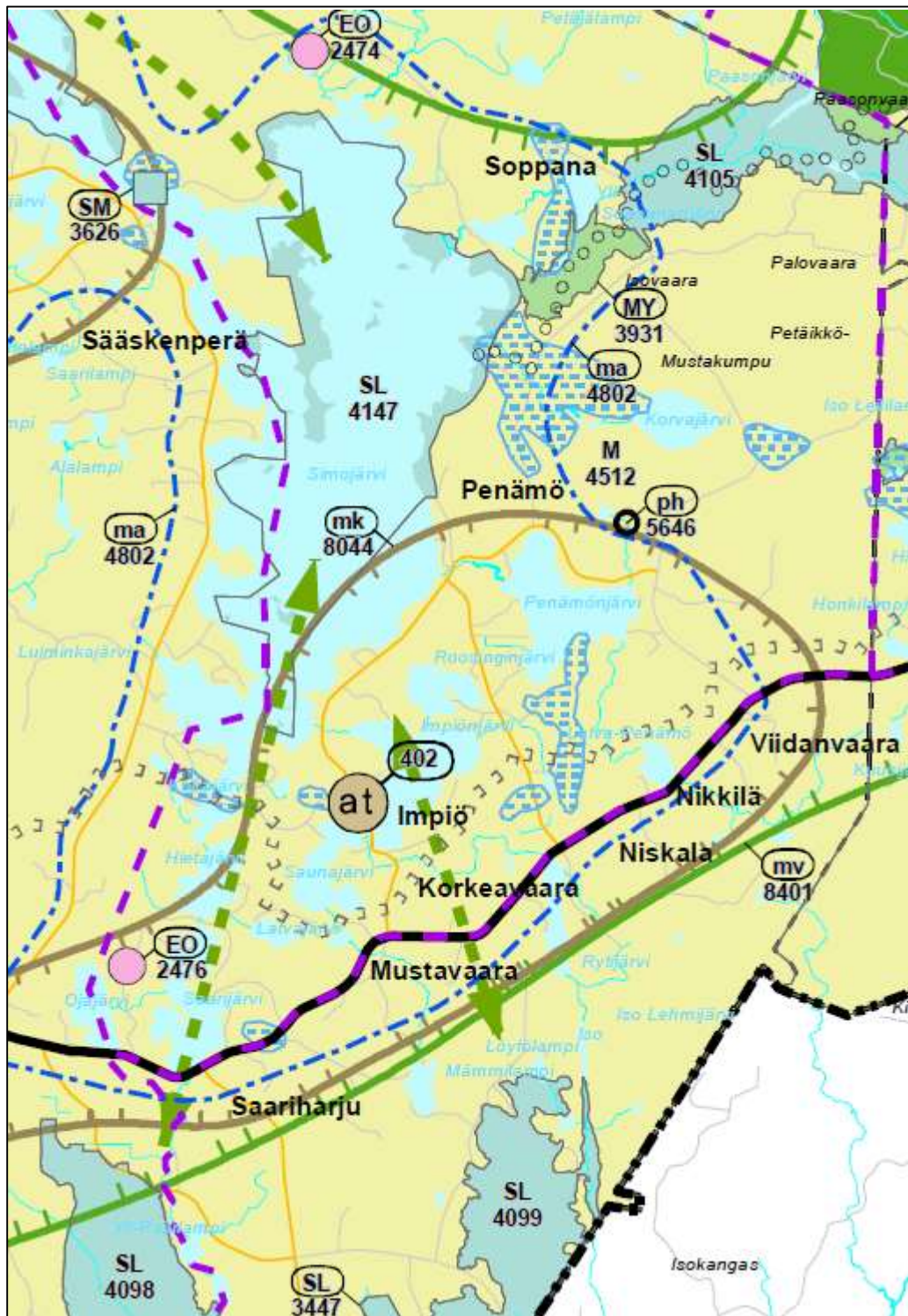
Nimi	Tunnus	Luonne	Järvi
Vohonperän suojelualue	YSA207188	Luontotyyppien tai lajien hoitoalue (LTA; LsL 24§)	Simojärvi
Ojajärven luonnonmetsä	YSA207190	Luontotyyppien tai lajien hoitoalue (LTA; LsL 24§)	Ojajärvi
Katajan rauhoitusalue	MRA206872	Määräaikainen rauhoitusalue (MRA; LsL 25 §)	-
Simojärvi-Soppana	ESA300806	Valtion maille perustettava suojelualue (ESA)	Simojärvi ja Yli-Soppananjärvi
Mämmisuo	ESA300814	Valtion maille perustettava suojelualue (ESA)	Iso-Löytölampi ja Iso-Lehmijärvi

5.4 Maakuntakaavan suojelukohteet ja luontokohteet

Alueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Maakuntakaavassa rantayleiskaava-alueelle tai sen läheisyyteen on osoitettu luontokohteet sekä maisemalliset tekijät on esitetty taulukossa 5 ja kuvassa 13. Lisäksi kaavassa on osoitettu ulkoilureitti, moottorikelkkailureitti, poronhoitoon liittyvät merkinnät, pohjavesialueet sekä ekologiset yhteystarpeet (ekologiseen verkostoon liittyvät olemassa olevat tai tavoitteelliset yhteydet). Ekologinen yhteys kytkee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokkaat kohteet toisiinsa ja mahdollistaa eliöiden liikkumisen ja levittämisen suotuisille elinympäristöille.

Taulukko 5. Maakuntakaavassa Natura-alueiden lisäksi osoitetut luontokohteet, maisemalliset aluerajaukset sekä muut maisemaan ja alueen käyttöön vaikuttavat merkinnät (Lapin liitto 2022).

Nimi	Tunnus	Luonne
	SL 3447	
Varpusuo-Saarisuo	SL 4098	Luonnonsuojelualue
Mämmisuo	SL 4099	Luonnonsuojelualue
Soppana	SL 4105	Luonnonsuojelualue, Natura ja vanhat metsät Soppanan alue on lukuisten metsäpalojen kuvioimaa, paikoin lähes luonnontilaista mäntymetsää. Kuusikoita hallitsevat pienilmastoltaan vaatelialle lajeille edulliset lупpoiset osat. Alueella on myös lehtoja ja lehtomaisia kankaita. Alueellisesti tärkeä vanhan metsän kohde. Joutensuon ohella ainoa merkittävä laajahko vanhan metsän alue Ranuan kunnassa.
Simojärvi	SL 4147	Luonnonsuojelualue, Natura ja rantojensuojeluohjelma Simojärvi on eteläisen Lapin tärkeimpiä järviä. Säännöstelemätön, suhteellisen rakentamaton, luonnontilainen ja monipuolinen järviolue. Maaston muodot ovat loivapiirteiset. Rannat moreenipeitteiset ja suurelta osin soistuneita. Linnustollisesti ja kalastollisesti monipuolinen. Kehittämisperiaate: Säilytetään luontoarvot
Kultikangas	SM 3626	Maa- /seutukunnallisesti merkittävä muinaisjäännös. Kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka.
Isovaara	MY 3931	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja Metsähallituksen suojelumetsä.
Maa- ja metsätalousvaltainen alue	M 4512	Käytetään pääasiassa maa- ja metsätalouteen
Simojärven eränkäyntimaisema	ma 4802	Kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannata tärkeä alue tai kohde (maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet) Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö
Kuukasjärvi-Kuha-Impiö	mk 8044	Maaseudun kehittämisen kohdealue Seudullisesti merkittävä maaseutualue
Matkailun ja virkistysten kehittämisen kohdealue	mv 8401	
Leiliojan erotusaita	ph 5646	Niemelän paliskunnan erotusaita
Päällysaho	EO 2476	Kalliokiviaineksen ottoalue (dioriitti) Ojajärven läheisyydessä.

Kuva 13. Ote Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta (Lapin Liitto 2022). Ekologiset yhteystarpeet on esitetty vihreällä nuolella. Ulkoilureitti on merkitty Soppana-Simojärvi välille. Ranuan ja Posion välinen moottorikelkkailureitti kulkee Simojärven, Saunajärven ja Penämönjärven eteläpuolitse.

5.5 Geologiset kohteet

Selvitysalueelle ei sijoitu maisema- ja luonnonarvoiltaan merkittäviä kallioalueita (KAO), valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia (MOR) tai arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia (TUU). Alueen itäosissa on kaksi luonnon- ja maisemahoidon kannalta arvokasta harjualuetta (Lapin liitto 2021) (Kuva 155). Arvokkaita harjualueita ovat Hautakangas-Korvakangas (Korvajärvi-Simojärvi) sekä Koikkurivaaran alue (Penämönjärvi).

Koikkurivaaran reunamuodostumassa on kumpuilevia seläntietä, rinnakkaisia selänteitä ja harjanteita sekä korkeita harjukumpuja ja -kuoppia. Harjualue liittyy suo- ja vesimaisemiin.

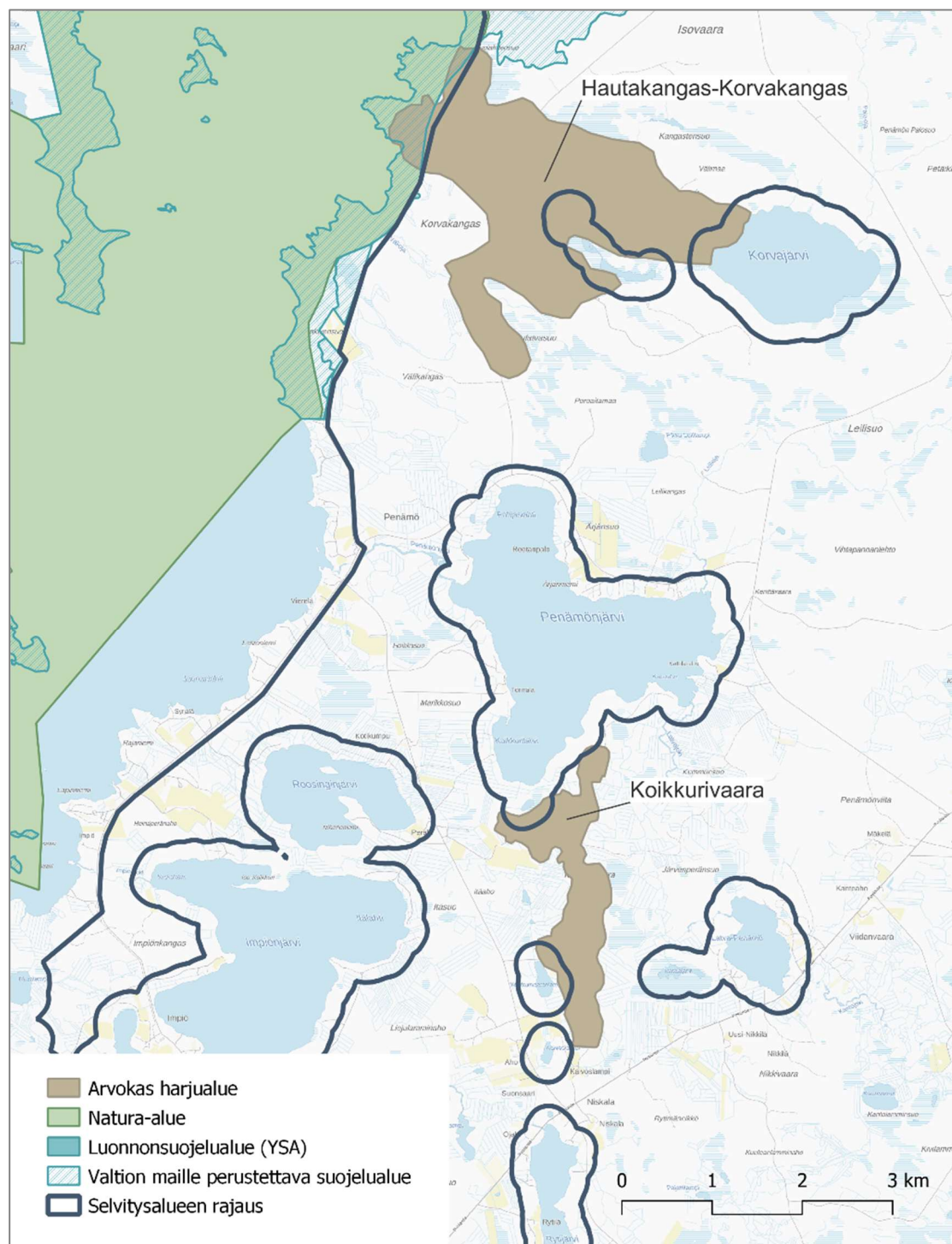
Hautakangas-Korvakangas on laaja, topografialtaan vaihteleva, monimuotoinen Laukkujärven-Simojärven harjujaksoon liittyvä muodostuma, jolla on suurehkoja harjuselänteitä, harjukumpuja, sivulaa-jentumia, suppia, rantamuodostumia, dyynejä ja purolaaksoja. Ympäristöstään hyvin erottuva harju-alue liittyy Simojärven ja Korvajärven vesimaisemiin ja luonnontilaisiin suomaisemiin. Itäosasta Korvakangas rajoittuu Korvajärveen, jolla on hiekkaranta.

Kuva 14. Korvalammit sisältyy pohjoisosastaan Hautakangas-Korvakangas arvokkaaseen harjualueeseen.

Taulukko 6. Selvitysalueelle sijoittivat arvokkaat harjualueet.

Nimi	Arvoluokka	Pinta-ala (ha)	Luonne	Järvi
Hautakangas-Korvakangas (12683126A)	3	571	Rantamuodostumia, dyynejä, puroja, luonnontilaisia soita, vanhaa metsää	Korvalammit, Korvajärvi, Simojärvi
Koikkurivaara (1268308)	4	166	Korkeita harjukumpuja, rantamuodostumia.	Penämönjärvi, Koikkurinlampi, Koikkurivaaranlampi

Kuva 15. Arvokkaat harjuaalueet.

5.6 Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI)

Selvitysalueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat tärkeät lintualueet on esitetty kuvassa 17. **Simojärvi (FINIBA-alue, tunnus 920242)** on kokonaisuudessaan Suomen tärkeää lintualluetta (Leivo ym. 2002, www.birdlife.fi). Simojärvi on suuri, karu, soiden ja kitukasvuisten, mäntyvaltaisten metsien ympäröimä erämaajärvi. Alueen tärkeimpiä pesimälajeja ovat mm. laulujoutsen (6-10 y) ja uivelo (6-10 y). Alue on suurelta osin suojeltu. Valtaosa Simojärvestä sisältyy Simojärven Natura-alueeseen sekä rantojen suojeluohjelmaan. Selvitysalueen ranta-alueet ja saaret kuuluvat pääosin valtion maille perustettavaan Simojärvi-Soppana suojelualueeseen.

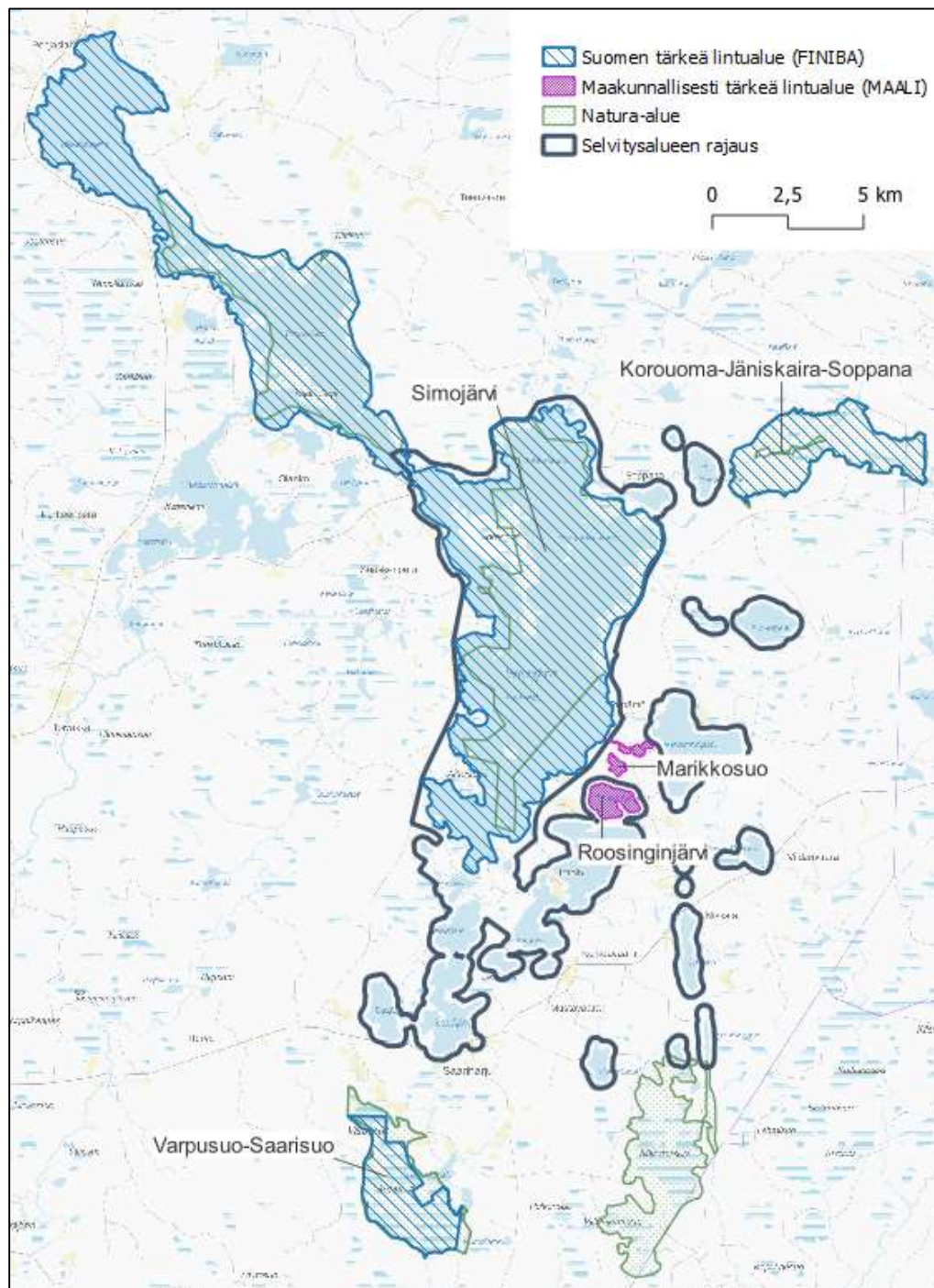
Maakunnallisesti tärkeitä lintualueita ovat Roosinginjärvi ja Marikkosuo selvitysalueen itäosassa (Iso-mursu 2016, www.birdlife.fi). **Roosinginjärvi (MAALI, tunnus 920290)** on valtaosaltaan metsärantainen, pienehkö ja matala järvi, joka sijaitsee Impiön ja Penämön kylien välissä (kuva 16). Järven itäosassa on peltoja. Järven jakaa melkein kahtia kaakkois-luoteissuunnassa pitkä niemi ja saari. Roosinginjärvi on arvokas pesimäkohde ja lintujen kerääntymisalue keväisin ja syksyisin. Järven pesimälajeja ovat kuikka, haapana, härkälintu, jouhisorsa, pikkulokki, tukkakoskelo, tukkasotka ja uivelo. Muuton-aikaisia kerääntymislajeja ovat laulujoutsen, tukkakoskelo, uivelo ja mustalintu. Kohteen pinta-ala on 129 ha.

Marikkosuo (MAALI, tunnus 920330) on kosteikkoalue, joka sijaitsee Roosinginjärven ja Penämön välissä. Metsähanhet kerääntyvät alueelle säännöllisesti keväisin ja syksyisin ruokailemaan ja levähtämään. Kohteen pinta-ala on 53 ha.

Kuva 16.

Roosinginjärvi on matala, alavarantainen ja rehevä lintujärvi.

Kuva 17. Simojärvi sekä Korouoma-Jäniskaira-Soppana ovat Suomen tärkeitä lintualueita (FINIBA) (www.birdlife.fi). Selvitysalueelle sijoittuu lisäksi kaksi maakunnallisesti tärkeää lintualueita (MAALI).

5.7 Maisema

5.7.1 Maisemakuva ja maisemarakenne

Ranua kuuluu Suomen maisemamaakuntajaossa Peräpohjola-Lappi alueen Peräpohjolan vaara- ja jokiseutuun (10.2) ja Simojärven alueeseen. Maisemia hallitsevat jyrkkäpiirteiset maastonmuodot. Aluetta luonnehtivat järvaltaan, vesireitit, suot, vaarat ja mäntymetsät. Asutus on tyypillisesti harvaa yksittäisasutusta ja muodostunut muutaman talon käsittävistä pienkylistä. Karjanhoidon ohella poronhoito on merkittävä elinkeino. Peräpohjolan vaara- ja jokiseudulla on melko paljon järviä, joista suurimpia on Simojärvi.

Selvitysalue on pinnanmuodoiltaan melko tasaista tai loivasti kumpuilevaa. Maaperä on lähes kaikkialla moreenia, paikoitellen on soita. Topografialtaan korkeinta seutua on Simojärveltä itään, jossa mm. Honginvaaralta, Isovaaralta ja Palovaaralta avautuu maisemanäkymiä Korvajärvelle ja Simojärvelle. Honginvaaran ja Isovaaran laet ovat hieman yli 240 m mpy tasalla ja Palovaara on 277 m meren pinnasta. Simojärven keskiveden korkeus on 176,3 m mpy. Metsät ovat karuja, mäntyvaltaisia sekametsiä. Rehevämpiä alueita on yleisesti jokivarsilla ja järvien tuntumassa. Vähäinen asutus ja pääosa viljelyksistä sijoittuu järvien rannoille. Simojärven alue on vaihtumisvyöhykettä lännen suomaastojen ja idän vaara-alueiden välillä.

Simojärvi on luode-kaakkosuuntainen suuri järvi, jonka jakaa kahteen osaan kapea Kultisalmi. Kaava-alueeseen kuuluu Simojärven eteläinen järviallas, jonka suurimmat selät ovat Isoselkä, Soppananselkä ja Vohonselkä. Natura-alueeseen kuuluvat rannat ovat säilyneet rakentamattomina ja näillä osilla maisema on erämainen. Simojärven rannoilla on hajallaan pieniä tilakeskuksia sekä mökkejä. Erikokoiset saaret, luodot ja niemet muodostavat maisemallisia kiinnekohtia avoimella vesialueella.

Kuva 18. Simojärven avoimella vesialueella saaret muodostavat maiseman kiinnekohtia.

Simojärvelle on ominaista niemiä ja lahtien vuorottelu. Suurimpia niemiä ovat Korteniemi, Jyriniemi, Mustaniemi, Aittoniemi ja Soppananniemi. Järvaltaan pohjoisosan jakaa Simojärven suurin saari,

Porosaari (noin 458 ha), jonka länsipuolelle sijoittuvat Hietasalmi ja Kivisalmi. Porosaaren suurin pituus on noin 4,8 kilometriä ja sen suurin leveys on 2,2 kilometriä. Poronsaarella on kolme pientä lampea: Porolampi, Kaijanlampi ja Ahmalampi, joiden vedenpinta on noin metrin Simojärven vedenpinnan yläpuolella. Simojärven luonteenomaisiin piirteisiin kuuluvat myös hiekkarannat. Järven pohjoispäässä rannat ovat enimmäkseen hyvin kivisiä.

Simojärven lisäksi selvitysalueen maisemallisia osa-alueita ovat muiden järvien ja lampien vesi- ja rantamaisemat, jokimaisemat, metsä- ja suoalueet, pienet peltoalueet sekä kyläalueet. Suurimmat järvet Simojärven lisäksi ovat Penämönjärvi, Impiönjärvi, Saunajärvi ja Saarijärvi. Järvet ovat luonnonoloiltaan karuja. Maisemaa hallitsevat avoimet selkävedet, sillä järvet ovat pääosin saarettomia. Maisemaan tuovat vaihtelua kapeat niemet, luonnontilaiset rantasuot ja hiekkarannat. Edustavia, vesimaisemassa erottuvia hiekkarantoja on Yli-Soppananjärvellä, Korvajärvellä, Penämönjärvellä, Hietajärvellä (kuva 19) ja Latva-Penämöllä.

Kuva 19. Hiekkarannat tuovat maisemallista vaihtelua karujen järvien vesimaisemaan. Hietajärven pohjoisrannan hiekkaranta on kyläläisten uimarantana (Hietajärvi, osa-alue C).

5.7.2 Maiseman historia

Selvitysalueen maisemaa ovat muovanneet pienimuotoinen karjatalous, poronhoito ja metsäteollisuus. Asutus on luonteeltaan haja-asutusta ja keskittyy järvien rannoille. Pieniä kylien asutuskeskittyymiä ovat Saariharju Posiontien varrella, Sääksenperä Simojärven luoteispäässä Simojärventien varrella sekä Impiön kylä Impiönjärven ja Saunajärven välisellä kannaksella. Kyläalueet ovat rakenteeltaan väljiä ja asutus sijoittuu pääosin vesistöjen tuntumaan. Suurimpia peltoaloja on mm. Simojärven

länsirannalla, Saarijärven etelärannalla (Saariharjun alue), Impiönjärven ympäristössä sekä Penämön alueella. Pellot ovat luonteeltaan pienialaisia ja ne rajautuvat tyypillisesti vesistöihin. Soppanan alueella Paasonjoen varrelta on niitetty karjalle heinää, saroja ja kortteita rehuksi ja niitä on säilytetty soille rakennetuissa ladoissa (Rantonen 2008). Latojen lahonneita hirsikertoja on paikoin jäljellä. Poronhoito on synnyttänyt Lapille tyypillisiä perinnemaisemia, kuten poroerotuspaikkoja.

Alueella on asuttu ja liikuttu jo kivilaudelta lähtien. Simojärveltä tunnetaan useita muinaisjäännöksiä, jotka ovat pyyntikuoppia, kivikautisia asuinpaikkoja ja hautasaaria (Rantonen 2008). Simojärven saariin on aikoinaan haudattu vainajia, jotka on rekikelillä viety kirkkomaahan haudattavaksi. Nämä keskähaudat erottuvat monissa saarissa matalina ja pitkänomaisina painaumina (Rantonen 2008). 1500-luvulla kemiläiset ja iiläiset käyttivät Simojärveä kalastuspaikkana. Kultisalmessa on vanha lapinpato, jota kohti on vedetty nuottaa kultaamalla. Talonpoikaisasutus alkoi levitä alueelle 1600-luvulla. Savotat ulottuivat 1800-luvun lopussa myös Simojärven ympäristöön, kun puunjalostusteollisuus tarvitsi runsaammin raaka-ainetta.

5.7.3 Maisema-arvot

Selvitysalueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita maisemakokonaisuuksia (MAO) eikä valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (RKY-alueet).

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukoissa (taulukot 7, 12, 14, 16 ja 18) ja liitekartoissa.

Luonnonmaisemaltaan edustavimpia kohteita ovat järvien saaret, luodot ja niemet, laajat luonnontilaiset suoluontokokonaisuudet sekä joki- ja koskimaisemat. Selvitysalueella on useita maisemallisesti merkittäviä pienvesien pienmaisemia. Simojärven maisemalliset arvot liittyvät etenkin erämaiseen vesimaisemaan. Luonnonmaisemaltaan edustavimmat kohteet ovat erityisesti Porosaaren pohjoisranta, Rajasaaret, Rajaniemi (kuva 19) ja Kellariniemi.

Selvitysalueen itäosissa on maisemallisesti arvokkaita harjualueita: Soppanan Välikangas (Soppananjärvi ja Yli-Soppananjärvi), Hautakangas-Korvakangas (Korvajärvi-Simojärvi) sekä Koikkurivaaran alue (Penämönjärvi) (Lapin liitto 2021). (kuva 15). Suo- ja vesimaisemiin liittyvät harjualueet erottuvat selvästi tai melko selvästi ympäristöstään. Monimuotoiseen sisäiseen maisemaan liittyy luonnonmaiseman kauneusarvoja.

Pääosin maisemakuva on sulkeutunutta metsämaisemaa. Avoimet maisemat ja pitkät näkymät sijoittuvat laajoille järvien selille ja aapasoille. Omanlaisensa maisemakuvat muodostavat ranta-alueille sijoittuvat taajamat ja kylät, kuten Saariharju (Saarijärvi), Impiö (Impiönjärvi ja Saunajärvi) ja Sääskenerä (Simojärvi). Kulttuurimaisemalliset arvot liittyvät näihin kylämaisemiin, vanhaan asutukseen sekä niihin liittyviin niittyihin ja peltomaisemiin (kuva 20).

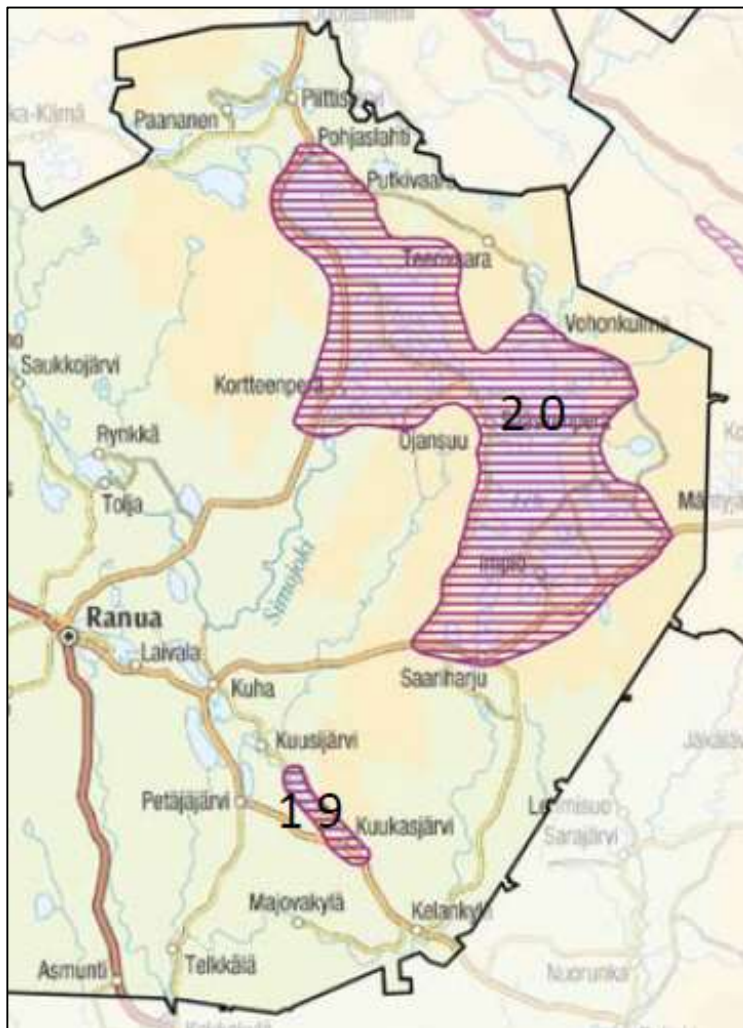
Kuva 20. Rajaniemi, Simojärvi (osa-alue A).

Kuva 21. Soppanan kulttuurimaisemaa Soppananjärven länsiosassa (osa-alue A).

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen muodostaa **Simojärven eräikäyntimaisema**, johon selvitysalue kuuluu lähes kokonaan. Eräikäyntimaiseman maisema-arvot perustuvat luonnonkauniiseen järviluontoon, karuihin mäntykannaksiin, muutamiin järven ympärillä oleviin maaseututiloihin sekä virkistyskäyttöön. Alueella on huomattava arkeologinen kulttuuriperintö.

Kuva 22. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (Muhonen & Savolainen 2014)

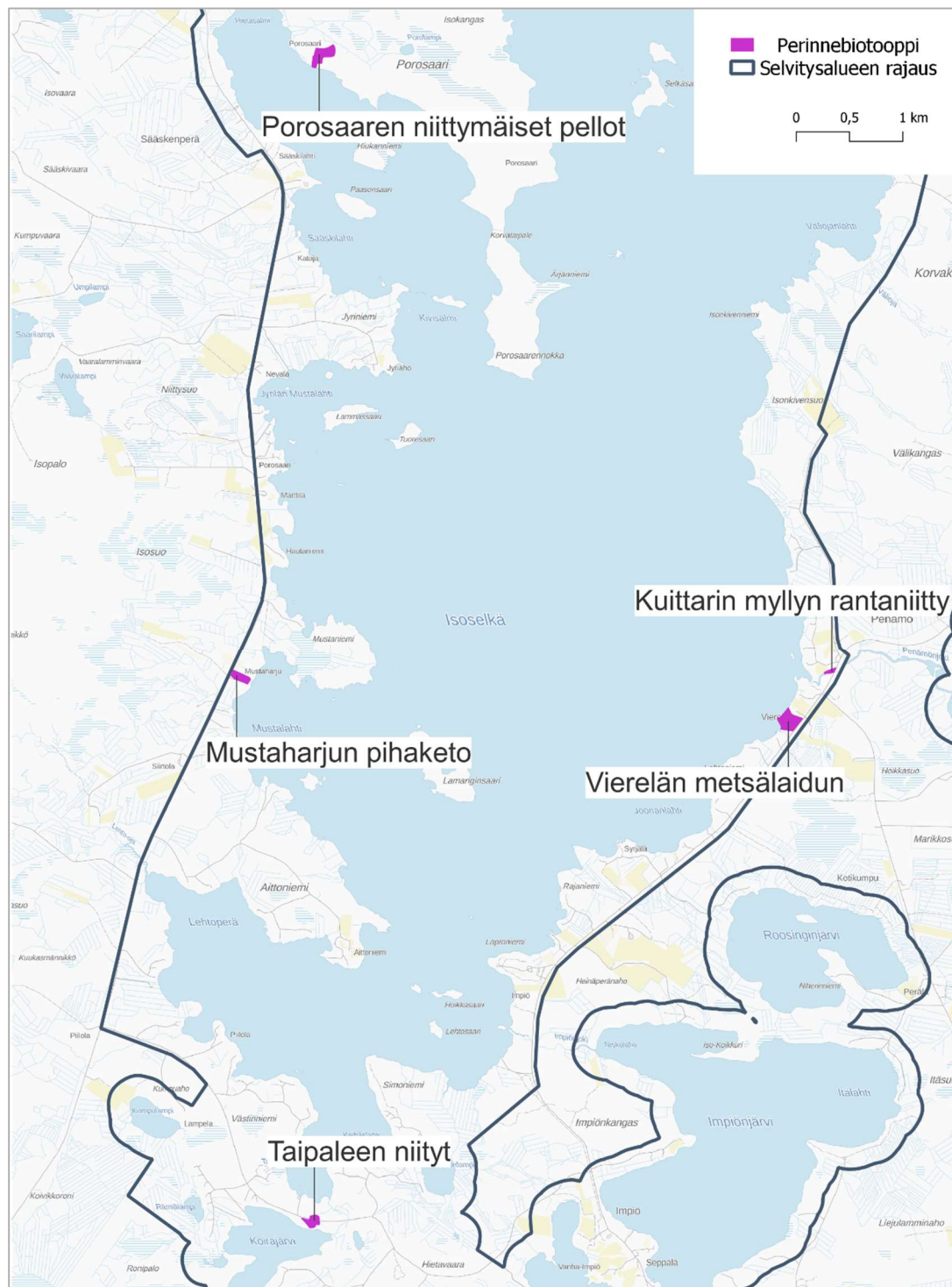
Perinnebiotoopit

Simojärvellä on useita pihapiirejä, joissa on jäljellä perinnebiotooppien kasvillisuutta (Lipponen & Peurasaari 2016). Alueita suositellaan hoidettavaksi niittämällä vuosittain tai laiduntamalla esimerkiksi lampailla. Niittyjen reunusmetsiköiden puustossa on säilynyt paikoin hakamaan piirteitä kuten paksurunkoisia koivuja.

Selvitysalueelle sijoittuu viisi paikallisesti arvokkaaksi luokiteltua perinnebiotooppikohdetta (Taulukko 7, Kuva 23 ja Kuva 24, liitteet 1–7) (Lapin Ely-keskus 2021).

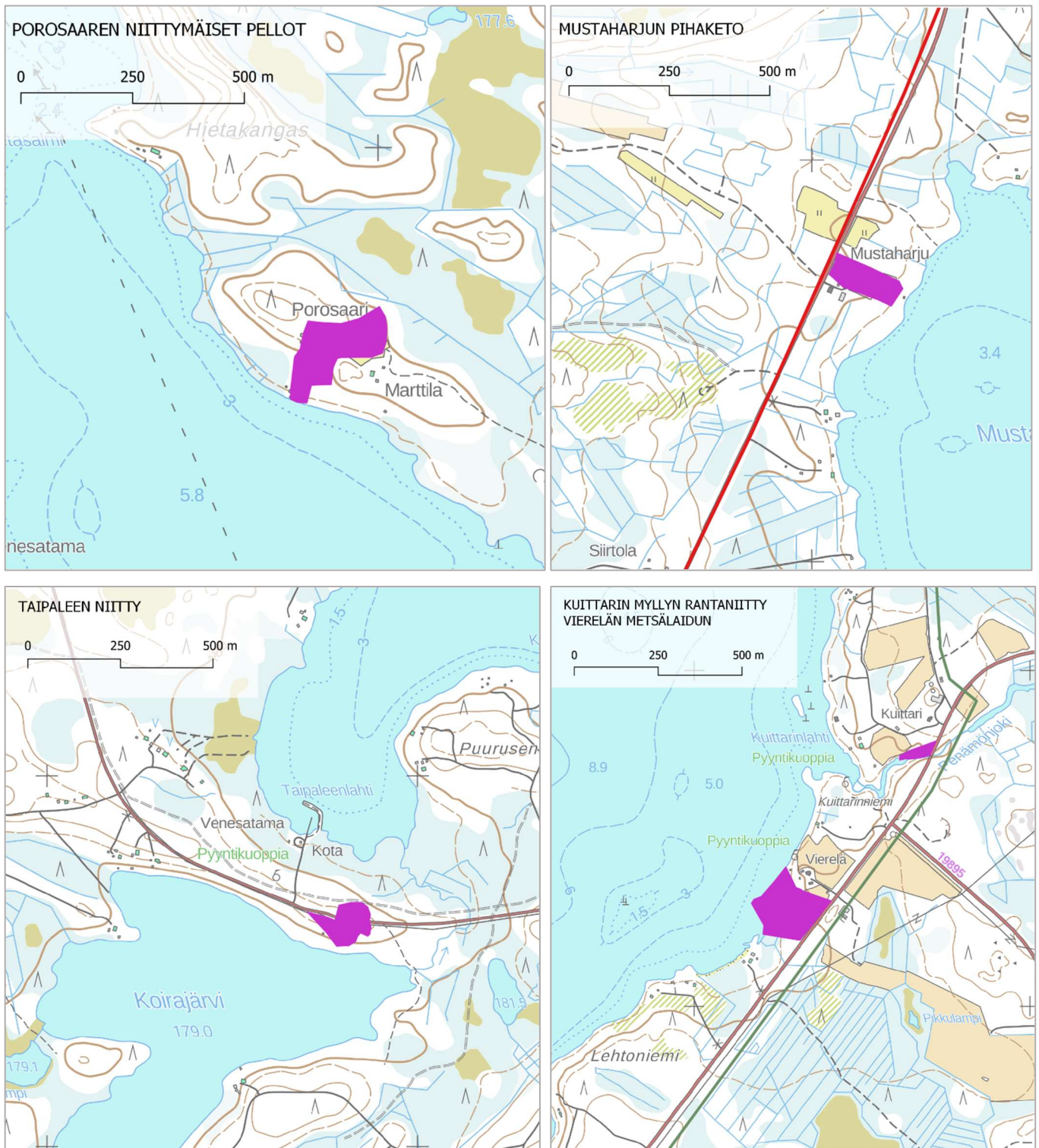
Taulukko 7. Selvitysalueelle sijoittuvat perinnebiotooppikohteet. Arvoluokitus: maakunnallisesti arvokas (M) ja paikallisesti arvokas (P) (Lapin Ely-keskus 2021, Lipponen & Peurasaari 2016, Kalpio & Bergman 1999).

Nimi	Pinta-ala (ha)	Kuvaus	
Porosaaren niittymäiset pellot (PM 1) Simojärvi Osa-alue A	2,32	Vanhaa viljelysmaisemaa, vanhat hirsirakennukset. Pellon reunassa hakamaisia koivikoita, joilla huomionarvoisia lajeja mm. maariankämmekekä, isolaukku, ketosilmäruoho ja nurmitatar.	
Mustaharjun pihaketo (PM 2) Simojärvi Osa-alue A	1,18	Pihapiirin pihaketo, jossa jäljellä perinnebiotooppien kasvillisuutta. Huomionarvoinen laji ahonoidanlukko. Reunusmetsien puustossa säilynyt hakamaan piirteitä. Mustalahden ranta-asemakaava.	
Taipaleen niityt (PM 3) Simojärvi-Koirajärvi Osa-alue B	1,17	Simojärven ja Koirajärven välisen metsäisen kannaksen vanha perinnebiotooppi on pääosin tuoretta tai kuivahkoa runsasruohoista heinäniittyä. Katajainen keto, havupuuryhmiä. Kohde osittain virkistyskäytössä, laavu. Kiireellinen hoitotarve. Simontaipaleen, Keihäslahden, Piilolan ranta-asemakaava.	
Vierelän metsälaidun (PM 4) Simojärvi Osa-alue C	2,74	Kangasmetsää, joka on ollut lihakarjan metsälaidunta. Vierelän tilan kohdalla Simojärveen purkautuu pohjavesiä.	
Kuittarin myllyn ranta- niitty (PM 5) Simojärvi-Penämön- joki Osa-alue C	0,29	Kuittarin mylly sijaitsee Penämönjoen suun lähistöllä. Purovarsin alkanut kasvaa umpeen.	

Kuva 23.
detta.

Simojärven ympäristössä on viisi paikallisesti arvokasta perinnebiotooppikoh-

Kuva 24. Perinnebiotooppikohteet: Porosaaren niittymäiset pellot (PM 1), Mustaharjun pihaketo (PM 2), Taipaleen niitty (PM 3), Vierelän metsälaidun (PM 4) ja Kuittarin Myllyn ranta-niitty (PM 5).

5.7.4 Maiseman häiriötekijät

Simojärvellä ei ole maisemahäiriötekijöitä. Muualla selvitysalueella maiseman häiriötekijät liittyvät lähinnä maa-ainesten ottoon ja metsän hakkuisiin. Vanhoja tai aktiivisessa käytössä olevia maa-ainestenottoalueita on osa-alueella A Yli-Soppananjärven ja Pikku Petäjälammen läheisyydessä sekä osa-alueella D Iso-Löytölammen pohjoisrannalla. Hakkuiden aiheuttama maisemahäiriö on luonteeltaan tilapäinen. Laajimpia hakkuualoja on selvitysalueen koillisosassa (osa-alue A) (kuva 24).

Simojärvi ja Soppanan alue on retkeilyaluetta ja alueella on useita retkeilyreittejä. Suosituimmilla leiryntymispaikoilla tämä näkyy kasvillisuuden voimakkaana kuluneisuutena (kuva 25). Osa-alueella A tällaisia alueita on mm. Yli-Soppananjärven, Pikku-Petäjälammen sekä Korvajärven ja Korvalampien pohjoisosissa. Etenkin karut rantametsät ovat kulutuskestävyydeltään heikkoja. Virkistyskäytön aiheuttama rantametsien kuluminen aiheuttaa paikallisen maisemahaitan.

Kuva 25. Selvitysalueen koillisosassa (osa-alue A) on laajoja hakkuualoja. Teenvaarantien korkeimmilta kohdilta avautuu näkymiä Korvajärven vesimaisemaan ja Leilisuon suomalaisemaan.

Kuva 26.
alue A).

Kasvillisuus on kulunutta suosituilla leiriytymispaikoilla (Yli-Soppananjärvi, osa-

6 Luontoselvitys

Kaava-alue on jaettu neljään osaan (A, B, C ja D) kaavan käsittelyn helpottamiseksi. Tämä on huomioitu raportoinnissa siten, että luontoselvityksen tulokset on raportoitu osa-alueittain kappaleissa 7.2–7.5.

6.1 Kasvillisuus ja luontotyytit

Selvitysalue sijaitsee pohjoisboreaalisen metsäkasvillisuusvyöhykkeen Perä-Pohjolan kasvimaantieteellisellä alueella (4b). Soiden osalta selvitysalue kuuluu Pohjanmaan aapasuovyöhykkeeseen, Pohjois-Pohjanmaan aapasoihin (3b).

Metsät

Alueella vaihtelevat keskiravinteiset, kuivat ja karut metsämaat. Kasvillisuuden yleiskuva selvitysalueella on karu. Metsät ovat valtaosin puustoltaan mäntyvaltaisia tuoreita ja kuivahkoja kangasmetsiä. Peräpohjolan alueella mäntyvaltaisten kuivien kankaiden puusto on harvaa. Myös mänty-kuusisekametsiä ja kuusikoita esiintyy. Lehtipuita on vähän lähinnä asutuksen läheisyydessä sekä jokien ranta-metsissä. Vallitsevia metsätyyppejä ovat variksenmarja-mustikkatyyppin (EMT) kuivahkot kankaat sekä puolukka-mustikkatyyppin (VMT) tuoreet kankaat. Tuoreen kankaan alavammilla osilla esiintyy paikoin isovarpuista kangasta, joilla on soistumia. Pääpiirteissään selvitysalueen kasvillisuus karuuntuu itään ja koilliseen, jossa vallitsevia metsätyyppejä ovat kuivahkojen kankaiden lisäksi mustikka-kanerva-jäkälätyypin (MCCIT) kuivat kankaat. Lisäksi esiintyy mäntyvaltaisia turvekankaita ja suomuuttumia, joilla vallitsevat rämevarvut. Selvitysalueen metsät ovat valtaosin puustoltaan tasaikäistä talousmetsää. Alueella on jonkin verran hakkuualueita ja taimikoita.

Kuva 27. *Selvitysalueella vallitsevat puustoltaan tasaikäiset mäntykankaat (Penämönjärvi, osa-alue C).*

Kuva 28. *Tuoreen kankaan metsät ovat tyypillisesti harvapuustoisia mänty-kuusisekametsiä (Koirajärvi, osa-alue B).*

Reheviä metsätyyppejä, lehtomaisia kankaita ja lehtoja on hyvin vähän. Lehtokasvillisuutta esiintyy pienialaisesti tyypillisesti lähdeympäristöissä sekä virtavesien rannoilla. Puronvarsilehdot ovat yleensä kapealti metsäkurjenpolvi-mesiangervotyyppin (GFit) kosteita lehtoja sekä metsäkurjenpolvi-

metsäimarretyyppin (GDT) tuoreita lehtoja, jotka vaihtuvat lehtomaisen ja tuoreen kankaan kasvillisuuteen. Lehtomaiset kankaat ovat tyypillisesti metsäkurjenpolvi—mustikkatyyppin (GMT) kankaita. Rehevämpiä metsätyppejä esiintyy myös kylien läheisyydessä, jossa kasvillisuudelle tyypillistä on kulttuurivaikutteisuus.

Kuva 29. Puron varren tuoreen lehdon kasvillisuudessa valtalajina on metsäimarre (Musta-joen eteläosa, Mustalampi; osa-alue B).

Suot ja pienvedet

Soita on selvitysalueella runsaasti. Ojitettuja turvamaita on paikoin laajalti. Alueella vallitsevat karut rämeet ja nevat. Laajempia luonnontilaisia suoalueita ovat Leilisuo (osa-alue A), Kortesus (osa-alue B) (kuva 30) ja Mämmisuo (osa-alue D). Simojärvellä osia laajemmista suoalueista sijoittuu Porosaaren ja Soppananniemen ympäristöön.

Suot ovat tyypiltään karuja, pääosin lyhytkorsinevoja, matalajänteistä rahkanevarämettä, mätäspintaista rahkanevaa sekä isovarpurämettä. Ojittamattomat suokohteet ovat tyypillisesti keskiosastaan avoimia lyhytkorsinevoja, jotka vaihtuvat rahkanevoihin, lyhtykorsirämeisiin ja isovarpurämeisiin. Reunaosissa esiintyy pienialaisesti tupasvillarämeitä, pallosararämettä ja kangsarämeosia. Aapasoiden muunnoksina selvitysalueella esiintyy lisäksi rinnesoita (mm. Rytijärvi), joilla suotyyppit vaihtelevat pienipiirteisesti tupasvilla-, pallosara- ja korpisrämeisiin sekä korpityyppeihin. Korpikohteet ovat pienialaisia, luonnontilaisen kaltaisia korpilaitteita, kangasmetsien metsäkortekorpi- ja mustikkakorpiainanteita sekä puroja ja noroja reunustavia luhtaisia korpia. Selvitysalueen luonnontilaisilla tai sen kaltaisilla soilla on merkitystä pesimälinnuston ja riistalajiston elinympäristön monipuolistajana.

Suurin osa soista on ojitusten eriasteisesti muuttamia, ja alueella vallitsevat ojitetut rämeet ja turvekankaat. Tiheäpuustoiset ojitetut alat ovat mäntymetsiä ja mänty-koivusekametsiä.

Rantojen rämeet ovat yleisimmin suopursuvaltaisia isovarpurämeitä. Luhtaisia rantasoi- ta esiintyy lähinnä jokisuiden alavilla rannoilla ja lahdenpohjuksissa. Saraluhdat vaihtuvat rantaan päin pensasluhdiksi.

Kuva 30. Selvitysalueelle tyypillistä lyhytkorsinevaa (vas) ja tupasvillarämettä (oik). Hietajärven länsirantaan ulottuva Korteso on monimuotoinen, suotyypeiltään edustava suoluontokokonaisuus (Hietajärvi, osa-alue B).

Kuva 31. Mätäspintaista rahkanevaa Latvajärven etelärannalla (osa-alue B).

Vesi- ja rantakasvillisuus

Selvitysalueella on runsaasti vesistöjä ja erilaisia rantaympäristöjä. Rannat ovat vaihtelevasti kova-pohjaisia moreenirantoja, hiekkarantoja, soita ja soistunutta kangasta. Hiekkarantoja esiintyy yleisesti Simojärvellä sekä mm. Hietajärven, Penämönjärven Latva-Penämön ja Yli-Soppananjärven rannoilla (kuva 32). Pääosin maaranta on kapea. Luhtarantoja on mm. Roosinginjärvellä sekä Impiönjärven ja Saunajärven lahdissa ja laskuojien suulla.

Simojärvi on suuri, karu, soiden ja kitukasvuisten, mäntyvaltaisten metsien ympäröimä erämaajärvi. Rantasuot ovat etupäässä lyhytkorsirämeitä, isovarpurämeitä ja nevoja. Pienten lampien ja järvien ranta- ja vesikasvillisuus on pääosin niukkaa, maaranta on kapea. Tyypillisiä rantojen lajeja ovat pullosara, kurjenjalka, järvikorte sekä harvoja kasvustoja muodostava järviruoko. Hiekkarannoilla variksenmarja, puolukka sianpuolukka muodostavat yhtenäisiä kasvustoja.

Kuva 32. Selvitysalueelle tyypillistä hiekkarantaa Simojärvellä (osa-alue A). Ranta- ja vesikasvillisuus on niukkaa. Hiekkarantojen tyypillistä kasvillisuutta ovat variksenmarja, puolukka ja sianpuolukka.

Selvitysalueelle sijoittuu useita pieniä ja suurempia virtavesiä. Simojärveen laskevat mm. Soppananjoki, Korvajoki, Penämönjoki ja Impiönjoki, joiden uomat ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia. Penämönjoen ja Impiönjoen rantametsät ovat kasvillisuudeltaan reheviä ja lehtipuuvaltaisia (kuva 33). Muita merkittäviä virtavesiä ovat alavarantaiset, soiden ympäröimät Leilioja, Latvaaja, Rytijoki, Mustajoki ja Kylmäoja. Alavien joki- ja purovarsien suot ovat vaihtelevasti korpia ja rämeitä, paikoin on tulvaniittyjä. Useat purouomat ovat lasku-uoman alaosaltaan luonnontilaisen kaltaisia, vaikka uomia on muuten laajalti perattu.

Selvitysalueella on yksittäisiä lähteitä ja tihkupintaisia lähdeympäristöjä, joita on mm. Hietajärven, Ojajärven, Penämönjärven, Impiönjärven ja Rytijärven rantavyöhykkeellä.

Kuva 33. Penämönjoen koskijakso (osa-alue C). Virtavesien varrella on reheviä, lehtipuuvaltaisia rantametsiä.

Kulttuuriympäristöt ja virkistysalueet

Kulttuuriympäristöjä ja kulttuurivaikutteista lajistoa on kyläalueilla, rakennetuilla ja viljellyillä alueilla sekä niiden reunamilla. Peltoalueiden läheisyydessä tyypillisiä ovat muuta metsäympäristöä rehevämät, lehtipuuvaltaiset sekametsät, joissa on kulttuurivaikutteista kasvillisuutta. Simojärven ympäristössä on paikallisesti arvokkaaksi luokiteltuja perinnebiotooppeja (kpl 5.7.3). Lisäksi selvitysalueella on pieniä luonnonniittytyyppejä peltolaikkuja, joille tyypillistä on kasvillisuuden koiranputkivaltaisuus. Saarijärven Kutuniemessä (osa-alue D) on kasvillisuudeltaan ja luontotyypeiltään edustava entinen lammaslaidun johon kuuluu niitty- ja metsälaidunosa (kuva 34).

Tien pientareilla on merkitystä monien uhanalaisten ja huomionarvoisten niittykasvien kasvupaikkoina. Esimerkiksi Posiontien pientareella Saariharjun alueella on ahonoidanlukon ja ahokissankäpälän kasvupaikkoja (Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

Simojärvi on suosittu virkistyskalastusvesi. Rannoille ja saariin on rakennettu retkeilijöitä ja kalastajia varten tupia ja tulipaikkoja, joita käyttävät myös moottorikelkkailijat. Yli-Soppananjärven alue kuuluu Simojärvi-Soppana retkeilyalueeseen. Järven luoteisrannalla on tulentekopaikka, leiriytymiseen käytetty alue sekä polkuverkostoa. Penämöjärven länsirannalla on laavu ja pitkospuupolku. Saarijärven etelärannalla on yleinen uimaranta. Lisäksi Hietajärven pohjoisrannan hiekkaranta on lähialueen asukkaiden virkistyskäytössä. Alueella on uimaranta, tulentekopaikka ja venevalkama.

Kuva 34. Koiranputkivaltaista niittyä Saarijärven Kutuniemessä (osa-alue D).

6.2 Linnusto

Selvityksessä on rajattu 11 linnustollisesti merkittävintä kohdetta, joista kahdeksan sijoittuu Simojärvelle. Kohteet on esitetty kappaleissa 7.2–7.5. ja liitekartoissa 1–7. Linnustollisesti arvokkaissa kohteissa havaittiin edustavaa vesi- ja rantalinnustoa sekä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja sekä lintudirektiivin liitteen I lintulajeja. Selvitysalueen vesi- ja rantalinnustossa havaittiin tai oli aiempia havaintotietoja seuraavasti: uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai alueellisesti uhanalaisia lajeja yhteensä 29 lajia ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja 17 lajia.

Järvien ja lampien pesimälinnuston laji- ja yksilömääriin vaikuttaa niiden rehevyys sekä rantojen luonne. Selvitysalueella luonnehtivat karut vesistöt, joille tyypillisiä ovat selkävedet ja moreeni- tai hiekkarannat. Alavat, soistuneet rannat ovat pääosin karuja rämeitä. Reheviä, suojaisia lahtia on vain vähän. Linnustolliset arvot keskittyvät Simojärven alueelle (Simojärven Natura-alue, FINIBA-alue) sekä maakunnallisesti arvokkaaksi lintuvedeksi luokitellulle Roosinginjärvelle.

Selvitysalueen järvien ja lampien linnustoa, metsä- ja suolinnustoa sekä kulttuuriympäristöjen linnustoa on kuvattu tarkemmin osa-alueittain (kappaleet 7.2–7.5).

6.3 Muu eläimistö

Selvitysalue kuuluu Suomen eliömaantieteellisessä aluejaossa Perä-Pohjanmaan alueelle, jossa esiintyy Lapin karuille kangasmaille tyypillistä havumetsien ja soiden eläinlajistoa. Eläimistö koostuu pääosin metsätalousvaltaisille alueille tavanomaisesta nisäkäslajistosta. Elinalueita monipuolistavat pienet virtavedet ja laajemmat aapasuot.

Runsaimpina alueella esiintyvät nisäkkäistä mm. orava, metsäjänis, kettu sekä erilaiset pikkunisäkkäät. Soiden, kangasmaiden ja eri-ikäisten talousmetsien vuorottelu muodostaa mm. hirville soveliaita elinympäristöjä. Selvitysalue on poronhoitoaluetta.

Huomionarvoisista lajeista eläimistöön kuuluvat saukko ja jokihelmisimpukka. Suurpedoista selvitysalueella voi levinneisyytensä puolesta esiintyä kaikkia suurpetojamme, joista todennäköisimmin esiintyvät karhu ja ahma, joista on satunnaisia havaintotietoja alueelta (www.riistahavainnot.fi).

Simojärven tavataan 13 kalalajia. Järven luontaiseen kalakantaan kuuluvat mm. ahven, made, muikku, järvitaimen, harjus, siika ja särki. Järveen on istutettu kuhaa. Simojokea pitkin järveen voi nousta myös merilohi.

6.4 Direktiivilajit sekä uhanalaiset ja harvinaiset lajit

Selvitysalueella esiintyvä uhanalainen ja muutoin huomionarvoinen lajisto on esitetty taulukoissa 8-9, kuvassa 35 ja liitekartalla 6. Uhanalaistiedot keskittyvät suojelualueilla. Kartalla näkyvissä havainnoissa korostuu myös selvitystyön kohdentaminen rantavyöhykkeille ja vesialueilla. Arvolajien esiintymisalueet on huomioitu luonnonsuojelullisesti arvokkaiden alueiden rajauksissa.

6.4.1 Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit

Selvitysalueella voivat direktiivilajeista esiintyä jokihelmisimpukka, liito-orava, saukko sekä suurpedot, joista susi ei kuulu poronhoitoalueella liitteen IV(a) lajistoon. Luontodirektiivin liitteen IV(a) eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty (LSL 49 §). Luontodirektiivin liitteen II lajien merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty (LSL 47 §), ja lajien suojelemiseksi on perustettava Natura-alueita. Työssä selvitettiin liito-oravan esiintymistä kaava-alueella. Työ ei sisältänyt muita luontodirektiivilajien esiintymisselvityksiä. Seuraavassa on tarkasteltu lajeja, joista on esiintymistietoja selvitysalueelta tai selvitysalueen lähialueilta.

Jokihelmisimpukka eli raakku (Margaritifera margaritifera)

Raakku on erittäin uhanalainen (EN), rauhoitettu (LSL 38 §) ja erityisesti suojeltava laji (LSL 47 §) sekä luontodirektiivin liitteiden II ja V laji. Lajin elinympäristövaatimukset ovat tiukat erityisesti toukka- ja nuoruvaiheissa. Laji elää vuolaasti virtaavissa joissa ja puroissa, jotka ovat varjoisia, viileitä, puhkaita ja runsashappisia. Veden lämpötilan on oltava sopiva ja pohjan huokoinen. Lisäksi tärkeää on, että joessa on riittävä taimen- tai lohipopulaatio, sillä vain ne kelpaavat raakun toukkien väli-isänniksi. Simojoen vesistössä raakun tiedetään esiintyvän joen pääuomassa sekä Simojärven laskevassa Korvajoessa (Oulasvirta 2020). Korvajoen raakkukannan nykytilasta ei ole tietoa.

Liito-orava (Pteromys volans)

Liito-orava elää Ranualla levinneisyytensä pohjoisreunalla. Liito-oravan suosimaa ympäristöä ovat järeäpuustoiset, kuusivaltaiset metsät, joissa on kolohaapoja ja ruokailualueiksi soveltuvia lehtipuukuvioita. Selvitysalueelta ei ole havaintoja liito-oravasta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Lähin tiedossa oleva liito-oravahavainto on vuodelta 2008 Soppanan Natura-alueelta noin kaksi kilometriä selvitysalueesta. Vuoden 2021 maastoinventoinneissa lajista ei tehty havaintoja. Liito-oravalle soveliaista ympäristöä on selvitysalueella vain vähän pääasiassa pienialaisina metsäkuvioina. Lajille soveliaita metsiä on mm. Saarijärven itärannan Vitikkoniemessä ja Saariharjun kylän pellonreunusmetsissä, Impiön kyläalueen pellonreunusmetsissä, Rytijärven ja Iso-Lehmijärven länsirannalla.

Saukko (*Lutra lutra*)

Saukon suosii elinympäristöinänsä puhdasvetisiä pieniä järviä ja jokireittejä, joiden rantavyöhykkeellä ja virtavesissä se elää. Talvisin sulana pysyvä virtapaikat ovat lajille tärkeitä. Koiraat elävät pääosan vuotta yksikseen, naaras liikkuu poikasten kanssa kunnes nämä itsenäistyvät yli vuoden ikäisinä. Koiraan elinalueet käsittävät 10–30 km vesireittejä. Naaras ja perheryhmä liikkuvat enintään halkaisijaltaan 10 km laajalla alueella. Pesä on yleensä rantapalteen tai juurakon alla törmässä, toisinaan itse kaivettu. Saukko liikkuu laajasti elinpiirinsä alueella muulloin kuin pesimäkaudella. Saalistusalueeseen kuuluu yleensä 20–40 kilometriä vesistöreittejä. Vesistöstä toiseen siirtyessään se saattaa ylittää pitkiäkin metsätaipaleita. Saukko kuuluu Simojärven ja alueen eläimistöön. Lajitietokeskuksen tietokannassa on vanhoja saukkohavaintoja laajalti Simojärven ympäristössä (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Selvitysalueen jokivarret ja pienemmät uomat soveltuvat saucon elinpiiriksi.

Suurpedot

Selvitysalueella liikkuvat satunnaisesti suurpedoista karhu, ahma ja susi. Karhu ja susi on luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeja, ahma kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Luonnonvarakeskuksen ylläpitämän avoimessa tietopalvelussa ei ollut tuoreita havaintotietoja suurpetojen liikkumisesta selvitysalueella (www.riistahavainnot.fi).

6.4.2 Lintudirektiivin liitteen I lajit

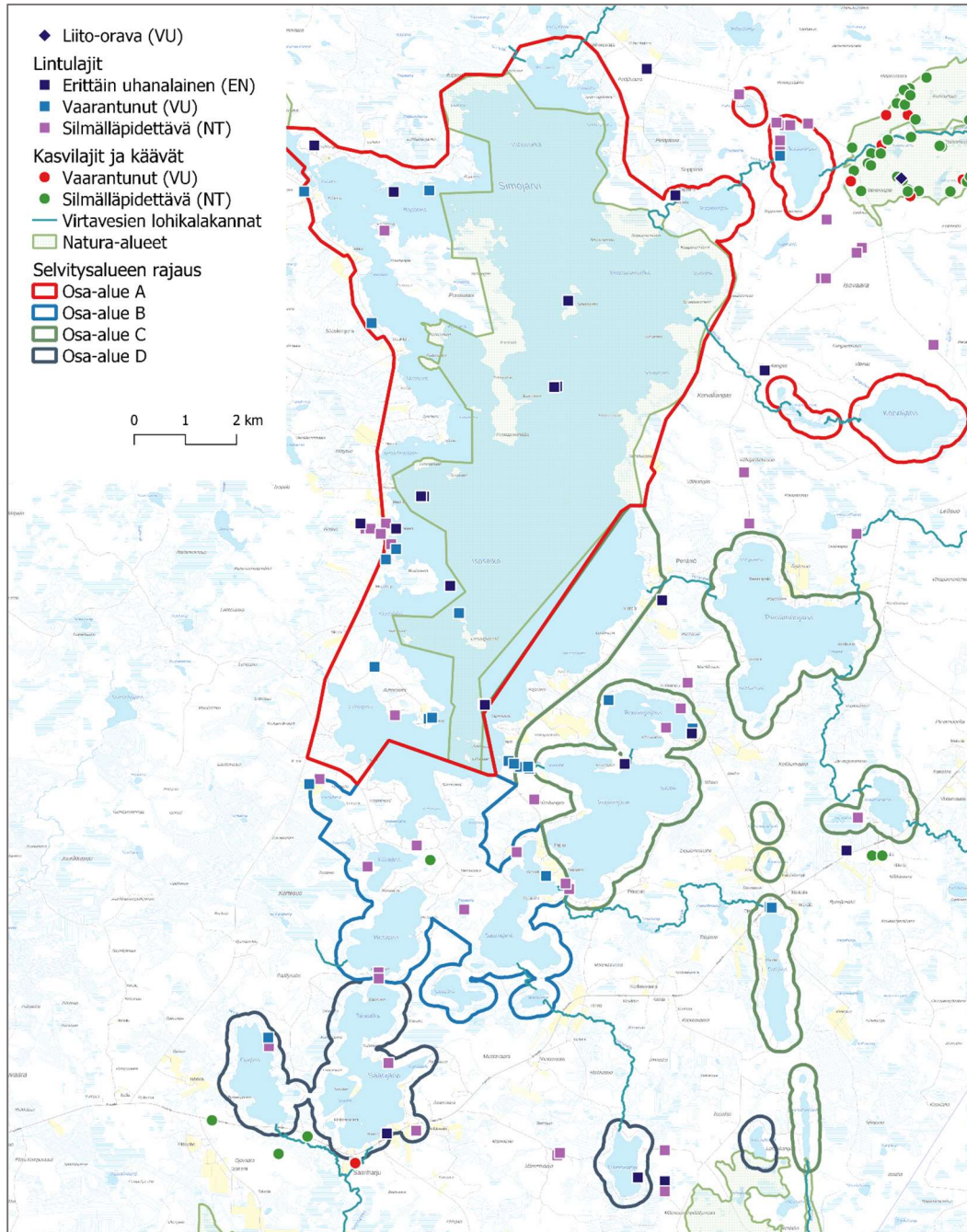
Selvitysalueella on tavattu seuraavat lintudirektiivin liitteen I lajit, jotka kuuluvat alueen pesimälinnustoon tai ovat tyypillisiä muutonaikaisia levähtäjiä tai kierteelijöitä (Taulukko 8, liite 9).

Taulukko 8. *Selvitysalueelta ja sen läheisyydestä havaitut ja tiedossa olevat lintudirektiivin liitteen I lajit. Levähtävät lajit ovat alueella muutonaikaisia levähtäjiä tai kierteelijöitä. Pvl = lajin pesimävarmuus (V = varma, T = todennäköinen, M = mahdollinen).*

Laji	Pvl	
Kuikka <i>Gavia arctica</i>	V	Pesintä: Simojärvi, Koirajärvi, Saunajärvi (Pikkusaari), Latvajärvi, Impiönjärvi, Roosinginjärvi, Korvajärvi
Laulujoutsen <i>Cygnus cygnus</i>	V	Pesintä: Iso Lehmijärvi, Liejulammi, Impiönjärvi, Roosinginjärvi, Korvajärvi
Uivelo <i>Mergellus albellus</i>	V	Simojärvi; Roosinginjärvi
Kalasääski <i>Pandion haliaetus</i>	V	Pesii selvitysalueella
Metso <i>Tetrao urogallus</i>	V	Pesimälinnustoa
Teeri <i>Lyrurus tetrix</i>	V	Pesimälinnustoa
Pyy <i>Tetrastes bonasia</i>	V	Pesimälinnustoa
Kurki <i>Grus grus</i>	V	Korvalammit, Mustalammi, Matalajärvi
Kapustarinta <i>Pluvialis apricaria</i>	M	Latvajärvi NE
Pikkulokki <i>Larus minutus</i>	V	Roosinginjärvi
Kalatiira <i>Sterna hirundo</i>	V	Pesimälinnustoa
Huuhkaja <i>Bubo bubo</i>	M	Hautakangas, Korvalammit
Varpuspöllö <i>Glucidium passerinum</i>	T	Pesimälinnustoa (Yli-Soppananjärvi)
Helmipöllö <i>Aegolius funereus</i>	T	Pesimälinnustoa
Palokärki <i>Dryocopus martius</i>	V	Pesimälinnustoa
Koskikara <i>Cinclus cinclus</i>	talveh- tativa	Talvehtimispaikkoja Korvajoki ja Impiönjoki. Havaintotietoja: Keskijoki (Yli-Soppananjärvi)

6.4.3 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit

Selvitysalueelta on tiedossa ja maastoinventoinneissa havaittu 20 valtakunnallisesti uhanalaista lajia, 16 valtakunnallisesti silmälläpidettävää (NT) lajia (taulukko 9, kuva 35 ja liite 6). Tässä kappaleessa esitellään ne rantaosayleiskaava-alueelle sijoittuvat uhanalaislajit, joista on uhanalaisrekisterin havaintotieto (Suomen Lajitietokeskus 4/2023), muu havaintotieto tai maastohavainto.

Kuva 35. Selvitysalueella havaitut ja tiedossa olevat uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymät.

Taulukko 9. *Selvitysalueella tai lähialueilla havaitut ja tiedossa olevat uhanalaiset ja harvinaiset lajit (CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT=alueellisesti uhanalainen laji). DIR = EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji /lintudirektiivin liitteen I laji.*

Laji	Uhex	DIR	Elinympäristö	
Jokihelmisimpukka <i>Margaritifera margaritifera</i>	EN	x	Joet	Korvajoki
Saukko <i>Lutra lutra</i>	-	x		Simojärven ja Soppanan alue
Härkälintu <i>Podiceps grisegena</i>	NT		Rehevät järvet ja lammet	Roosinginjärvi (Niherinniemi ja järven koillisranta)
Taigametsähanhi <i>Anser fabalis fabalis</i>	VU		Suot	Marikkosuo (muutonaikainen levähtäjä), Simojärvi
Haapana <i>Mareca penelope</i>	VU		Karut sisävedet	Roosinginjärvi
Jouhisorsa <i>Anas acuta</i>	VU		Järvet ja lammet	Roosinginjärvi
Tukkasotka <i>Aythya fuligula</i>	EN		Järvet ja lammet	Simojärvi, Roosinginjärvi (kaakkoislahti)
Tukkakoskelo <i>Mergus serrator</i>	NT		Karut järvet ja lammet	Hietataival, Hietajärvi; Roosinginjärvi
Kanahaukka <i>Accipiter gentilis</i>	NT		Kangasmetsät	Pesät selvitysalueen läheisyydessä 1+1
Maakotka <i>Aquila chrysaetos</i>	VU	x	Kangasmetsät	
Kalasääski <i>Pandion haliaetus</i>	NT	x	Järvet ja lammet, metsät	Pesii selvitysalueella
Riekkokettu <i>Lagopus lagopus</i>	VU	x	Rämeet, metsät	Pesii selvitysalueella
Pyy <i>Tetrastes bonasia</i>	VU	x	Metsät	Pesii selvitysalueella
Taivaanvuohi <i>Gallinago gallinago</i>	NT		Kosteikot	Impiönjärven ja Saunajärven väliset rantasuot; Petäjälampi
Kuovi <i>Numenius arquata</i>	NT		Pellot	Peltojen ja luhtaisten rantojen pesimälinnustoa
Valkoviklo <i>Tringa nebularia</i>	NT		Kosteikot	Mämmilampi; Palolampi; Yli-Soppananjärvi
Naurulokki <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU		Kosteikot ja lintuluo-dot	Simojärvi
Selkälokki <i>Larus fuscus</i>	EN		Karut sisävedet	Simojärvi; Iso-Koikkurin Itälahti Impiönjärvi
Harmaalokki <i>Larus argentatus</i>	VU		Karut sisävedet, nevat	Simojärvi
Huuhkaja <i>Bubo bubo</i>	EN	x	Metsät	Hautakangas, Korvalammit
Varpuspöllö <i>Glaucidium passerinum</i>	VU	x	Metsät	Yli-Soppananjärvi
Helmipöllö <i>Aegolius funereus</i>	NT	x	Metsät	Simojärvi (Hautaniemi ja Aittoniemi); Yli-Soppananjärvi; Kumpuaho, Kumpulampi; Roosinginjärvi
Törmäpääsky <i>Riparia riparia</i>	EN		Ojat ja muut kaivannot	Kultikangas, Simojärvi; Kuittari, Penämö
Haarapääsky <i>Hirundo rustica</i>	VU		Rakennukset ja rakenteet	Pihapiirit

Laji	Uhex	DIR	Elinympäristö	
Räystäspääsky <i>Delichon urbicum</i>	EN		Rakennukset ja rakenteet	Pihapiirit
Västaräkki <i>Motacilla alba</i>	NT		Pellot, rakennettu maa ja rannat	Pihapiirit, rannat
Koskikara <i>Cinclus cinclus</i>	VU		Kosket ja purot	Keskijoki, Yli-Soppananjärvi; Impiönjoki; Rytijoki, Rytijärvi
Hömötiainen <i>Poecile montanus</i>	EN		Havumetsät	Kuusimetsien pesimälinnustoa mm. Hautaniemi, Simojärvi; Mämmilampi
Närhi <i>Garrulus glandarius</i>	NT		Havumetsät	Pesimälinnustoa
Kuukkeli <i>Perisoreus infaustus</i>	NT		Metsät	Koirajärvi; Penämo; Leilioja; Yli-Soppananjärvi; Pikku Petäjälampi
Harakka <i>Pica pica</i>	NT		Pellot ja rakennettu maa	Pesimälinnustoa
Järripeippo <i>Fringilla montifringilla</i>	NT		Kangasmetsät	mm. Koirajärvi; Saarijärvi (Hietataival ja Autio); Matalajärvi
Pajusirkku <i>Schoeniclus schoeniclus</i>	VU		Kosteikot	Kumpuaho, Kumpulampi; Roosinginjärvi (länsiranta ja Perälänranta)
Ahokissankäpä <i>Antennaria dioica</i>	NT		Kangas- ja harjumetsät, kuivat niityt, tien pientareet	Simojärvi (Piilola); Ojavaara; Saariharju; Nikkilä
Ahonoidanlukko <i>Sceptridium multifidum</i>	NT		Laidunniityt, rantatörmät, kalliosammalikot, tien varret	Saariharju; Nikkilä
Otavita <i>Potamogeton friesii</i>	NT		Rehevät järvet ja lammet, hiekkapohjat	Simojärven keskiosa
Suovalkku <i>Hammarbya paludosa</i>	NT		Nevat	Ahvenlampi
Ryväsjäkä <i>Hertelidea botryosa</i>	VU		Metsät, palokannot	Ojajärvi NE

6.5 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit

Uhanalaisista ja silmälläpidettävistä luontotyypeistä (Kontula & Raunio 2018) alueella ovat edustettuina ainakin seuraavat luontotyypit (CR= äärimmäisen uhanalainen, EN= erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut uhanalainen, NT=silmälläpidettävä). Mikäli luontotyyppiä esiintyy arvokkaalla luontokohteella, on se kirjattu kohdetietoihin.

Taulukko 10. Selvitysalueen luontokohteilla esiintyvät luontotyypit ja niiden uhanalaisuudet (Kontula & Raunio 2018). Uhanalaisuustarkastelun yhteydessä ensiksi mainittu status koskee koko maata ja jälkimmäinen Etelä-Suomea (DD = puutteellisesti tunnettu, LC = säilyvä, NT = silmälläpidettävä, VU = vaarantunut, EN = erittäin uhanalainen, CR = äärimmäisen uhanalainen).

Luontotyyppi	Alueellinen uhanalaisuus Pohjois-Suomessa	Valtakunnallinen uhanalaisuus
Lähteiköt	LC	VU
Suolammet ja metsälammet	LC	NT
Havumetsävyöhykkeen latvapurot	LC	NT
Havumetsävyöhykkeen norot	DD	DD
Järvien hiekka- ja hietarannat	NT	VU
Metsäkortekorvet	VU	EN
Aitokorvet (mustikkakorvet, puolukkakorvet)	VU	EN
Lehtokorvet	VU	VU
Ruohokorvet (saniaiskorvet, ruoho- ja heinäkoryet, ruoho-mustikkakorvet, lähdekorvet)	NT	VU
Sarakorvet	NT	VU
Lettorämeet	VU	VU
Korpirämeet	NT	EN
Sararämeet	NT	VU
Kangasrämeet	NT	VU
Isovarpurämeet	LC	NT
Lyhytkorsirämeet	LC	NT
Pallosararämeet	LC	NT
Tupasvillarämeet	LC	NT
Luhtanevat	LC	NT
Saranevat	LC	NT
Varttuneet havupuuvalltaiset tuoreet kankaat	NT	NT
Vanhat havupuuvalltaiset tuoreet kankaat	EN	EN
Varttuneet kuivahkot kankaat	NT	VU
Vanhat kuivahkot kankaat	NT	VU
Tuoreet keskiravinteiset lehdot (GDT)	NT	VU
Kosteet runsasravinteiset lehdot (GFIT)	VU	VU
Kosteet keskiravinteiset lehdot	NT	NT
Sekametsälaitumet	CR	CR

7 Tulokset osa-alueittain

7.1 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Kaava-alue on jaettu neljään osaan (A, B, C ja D) kaavan käsittelyn helpottamiseksi. Tämä on huomioitu raportoinnissa siten, että luontoselvityksen tulokset on raportoitu osa-alueittain kappaleissa 7.2-7.5. Arvokohteiden sijainti sekä uhanalaisten ja muiden huomionarvoisten lajien esiintyminen ilmenee liitekartoilla 1-9. Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet perusteluineen on kuvattu taulukkoesityksenä osa-alueittain. Luontokohteissa esiintyvät uhanalaiset luontotyypit (Kontula & Raunio, 2018) on koottu taulukkoon 10.

Lainsäädännöllä turvattu luontokohteita (arvoluokka 1) ovat kaava-alueella vesilain turvaamat lähdeluontotyyppit (VL 2 luku 11 §) sekä suurten lintujen (kalasääski) rauhoitetut pesäpuut (LSL 39 §). Arvoluokkaan 2 kuuluvia erityisen tärkeitä kohteita ovat maakunnallisesti merkittävät luonnonsuojelullisesti arvokkaiksi pienvesiksi luokitellut kohteet. Muut selvitysalueelta rajatut arvokkaat luontokohteet perustuvat luontotyyppien uhanalaisuuteen, linnustoarvoihin tai kohteiden merkitykseen ekologisena yhteytenä muiden arvokohteiden välillä. Ne ovat monimuotoisuutta turvaavia (arvoluokka 3) tai monimuotoisuutta tukevia (arvoluokka 4) kohteita.

Edellä mainittujen luonnonsuojelullisesti arvokkaiden kohteiden lisäksi kaava-alueella on kahdeksan metsäsuunnittelussa todettua metsälain erityisen tärkeää elinympäristökuviota (Metsäl 10 §), jotka ovat pienvesien lähiympäristöjä (lähde, tihkupinta, puro, noro) sekä kangasmetsäsaareke ojitattomalla suolla (Suomen Metsäkeskus, avoin metsätieto 1/2023). Näistä vesilain suojellut luontotyyppit (VL 2 luku 11 §), kuten lähteet ja tihkupinnat, kuuluvat arvoluokkaan 1, lainsäädännöllä turvatut kohteet. Muuten kohteet kuuluvat pääsääntöisesti arvoluokkaan 3, monimuotoisuutta turvaavat kohteet.

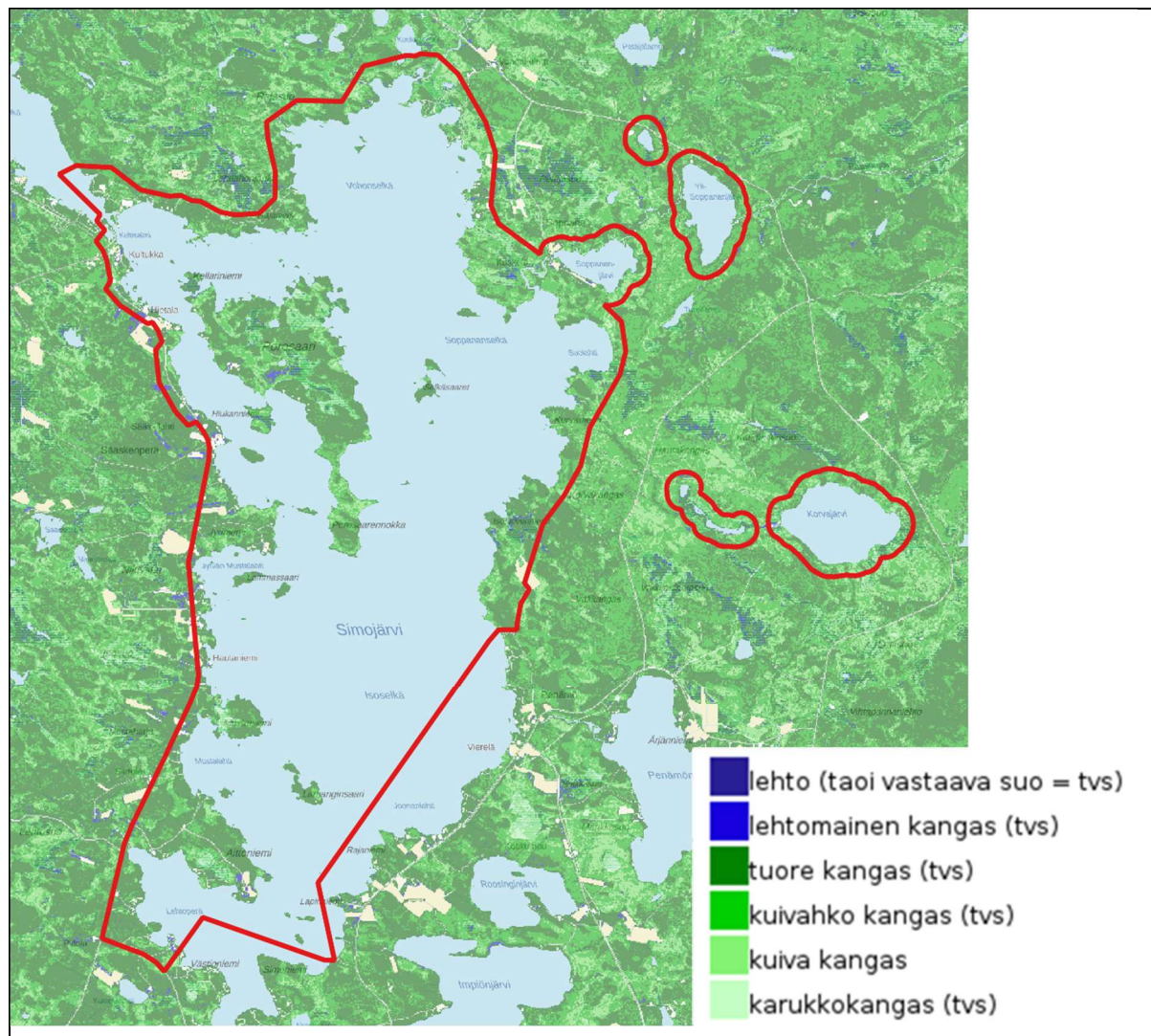
7.2 Osa-alue A

7.2.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus

Simojärvi on suuri, karu, soiden ja kitukasvuisten, mäntyvaltaisten metsien ympäröimä erämaajärvi. Rannat ovat metsäiset ja kasvillisuustyyppit vaihtelevat tuoreen kankaan kuusikoista kuivahkon kankaan männiköihin ja erilaisiin rämeisiin. Rannoilla olevat suot ovat etupäässä lyhytkorirämeitä, isovarpurämeitä ja nevoja.

Simojärvi on kirkasvetinen, rannoiltaan karu ja selvärajainen järvi. Rannat ovat enimmäkseen kivisiä moreenirantoja, mutta myös edustavia hiekkarantoja esiintyy. Simojärvi kuuluu vesikasvillisuudeltaan uposruohojärviin, joiden yleisimpiä vesikasveja ovat järven pohjalla kasvavat uposlehtiset lajit, uposruohot ja vesisammalet. Ilmaversoiskasvillisuus on niukkaa. Esimerkiksi kortteikot ja ruovikot ovat harvoja ja kapeita. Rantojen suot ovat pääasiassa rämeitä ja lyhytkorsinevoja.

Yli-Soppananjärvi, Soppananjärvi ja Pikku Petäjälampi. Soppanan alueen metsissä vallitsevat kuivahkot ja kuivat mänty- ja mänty-kuusikankaat. Soppanan alueen iäkkäimmät metsät kuuluvat vanhojen metsien suojeluohjelmaan ja Natura-alueverkostoon. Yleisiä ovat myös kuusikot, joita hallitsevat pienilmastoltaan vaateliaille lajeille edulliset lупpoiset osat. Myös Yli-Soppananjärveä ympäröivät vanhat mäntymetsät. Etenkin länsi- ja luoteisrannoilla on kilpikaarnaisia aihkimäntyjä. Lukuisat palokoromäny kertovat alueen metsäpalohistoriasta. Rantasuot ovat tyypillisesti isovarpurämeitä. Yli-Soppananjärven itärannalla on myös korpirämeitä. Soppananjärven eteläosan laajemmilla suoalueilla on saranevaa, lyhytkorsinevaa ja luhtaista saranevaa. Korpikasvillisuutta esiintyy lähinnä purojen ja jokien varsilla (mm. Paasonjoki, Keskijoki). Yli-Soppananjärvestä Simojärveen laskevaan Keskijokeen sisältyy myös koskijaksoja. Yli-Soppananjärveen laskeva Paasonjoki on luokiteltu luonnontilaiseksi, luonnonsuojelullisesti arvokkaaksi pienvedeksi (Raatikainen 1995).

Kuva 36.

Osa-alueen A kasvupaikkatyypit (VMI 2019)

Korvajärvi ja Korvalampi ovat pääosin suorantaisia Hautakangas-Korvakangas harjualueen rajaamia vesistöjä. Kivennäismaan metsät ovat kauttaaltaan karuja, kuivahkoja ja kuivia mäntykankaita (kuva 37). Rantametsät ovat puustoltaan nuoria ja varttuneita tasaikäisiä talousmetsiä. Hautakankaan harjualueella on laajalti taimikoita ja tuoreita hakkuualoja. Korvajärven eteläpuoleinen Leilisuo sekä Korvalampea ympäröivät suot ovat luonnontilaisia, karuja rämeitä ja nevoja. Monimuotoisten suoluontokokonaisuuksien vallitsevat suotyyppit ovat lyhytkorsi- ja saranevat, lyhytkorsirämeet, rahkarämeet ja isovarpurämeet. Pienialaisesti esiintyy lisäksi tupasvillaräme-, pallosara- ja sararämeosia. Jokivarsia reunustavat korpi- ja rämesuot. Korvajärveen laskevaa Kangastenojaa reunustaa jouhisaravaltainen saraneva (kuva 38), Palo-ojaa korpikasvillisuus. Rantakasvillisuutta on niukasti. Korvajärvellä on harvahkoja järviruokokasvustoja, pullosarakasvustoja sekä kivikkorantaa. Hiekkarannoilla tyypillisiä ovat variksenmarja-, sianpuolukka- ja puolukkakasvustot.

Hautakangas-Korvakangas harjualue on selvästi ympäristöstään erottuva arvokas harjualue. Harjualue liittyy Simojärven ja Korvajärven vesimaisemiin sekä luonnontilaisiin suomalaisiin. Sen sisällä

on lampien ja Korvajoen pienvesimaisemia. Harjun kangasmaat ovat kuivia, paikoin karuja kankaita. Korvajoen laaksossa esiintyy tuoretta kangasmetsää ja korpia. Metsät ovat suurimmaksi osaksi mäntymetsiä tai mäntyvaltaisia talousmetsiä, joiden ikärakenne vaihtelee taimikoista varttuneisiin metseen. Suolahdensuon reunassa Hautakankaan luoteispuolella on pohjaveden purkautumiskohtia. Korvaniemen laavun länsipuolella on lähde.

Kuva 37. *Hautakankaan harjualueen mäntykangasta Korvajärven länsirannalla.*

Kuva 38. *Saranevaa ja rämeitä Kangastenojan varrella (Korvajärvi).*

Osa-alue A on kokonaisuudessaan suosittua retkeilyaluetta. Alueella on lukuisia retkeilyreittejä. Suosituimmilla leiriytymispaikoilla tämä näkyy kasvillisuuden voimakkaana kuluneisuutena mm. Yli-Soppananjärven ja Pikku-Petäjälammen sekä Korvajärven ja Korvalampien pohjoisrannoilla.

7.2.2 Linnusto

Simojärven ja Soppanan lintulajisto on monipuolinen. Simojärvi on kokonaisuudessaan Suomen tärkeää lintualuetta (FINIBA-alue). Kuikka on runsaslukuinen. Järvellä tavataan myös muita ranta- ja vesilintuja, kuten kalatiira, kalalokki, tukkakoskelo, selkälokki, telkkä, laulujoutsen ja uivelo. Näiden lintujen yksilömäärät vähäiset. Simojärvellä tavattavat nuoret laulujoutsenet eivät pesi järvellä. Alueella on tavattu myös merimetsoja. Rannoilla västäräkki on varsin yleinen.

Simojärven pesimälinnustoon kuuluu kalasääski, jolla on useita pesäpaikkoja. Kaikkiaan Simojärvellä on tiedossa yhdeksän kalasääsken pesää. Pesien sijainti on esitetty liitteessä 8 (LSL 24 §:n mukainen salassa pidettävä tieto). Pesät on huomioitu kaavoituksessa jättämällä pesän ympärille riittävän laaja suojavyöhyke, jolle ei osoiteta uusia lomarakennuspaikkoja tai muuta häiritsevää maankäyttöä. Saalistevia kalasääskiä havaittiin eri puolilla Simojärveä.

Osa-alueen A muiden järvien ja lampien lintulajisto on niukka ja lintujen yksilömäärät vähäiset. Karuilla järvillä tyypillinen pesijä on kuikka, joka kuuluu Korvajärven (1 p) pesimälinnustoon. Karuilla, niukkakasvisilla rannoilla havaittiin vain vähän sorsalintuja. Telkkä pesii yksittäispareina yleisesti alueen järvillä ja lammilla. Laulujoutsen pesii järvien ja lampien soistuneissa lahdenpohjukoissa tai soistuneilla ruovikkorannoilla. Laji kuuluu mm. Korvajärven (1 p) pesimälinnustoon. Kurki pesii Korvalampien rantasoiilla.

Lokkilinnuista kalalokki pesii yksittäispareina eri puolilla osa-aluetta (mm. Yli-Soppananjärvi). Rantalinnuista tyypillisiä ovat mm. rantasipi (Koirajärvi) ja västäräkki. Kahlaajista valkoviklo pesii kaava-alueeseen rajautuvan lammen rantasuolla Yli-Soppananjärven pohjoispuolella.

Simojärveen laskeva Korvajoki on koskikaran tunnettu talvehtimispaikka (Lapin lintutieteellinen yhdistys 2017). Koskikarasta on havaintotietoja myös Yli-Soppananjärvestä laskevan Keskijoen rannoilta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

Soppanan alueen linnusto on tyypillistä havumetsien lajistoa. Alueen pesimälinnustoon kuuluu kuukeli, josta on havaintotietoja etenkin Yli-Soppananjärven ja Pikku-Petäjälammen ympäristön metsistä. Muuta lajistoa mm. käki. Alueen metsäkanalintukanta on hyvä. Petolinnuista kanahaukka pesii Yli-Soppananjärveä ympäröivillä metsäalueilla. Pesäpaikkatietoja ei ole kaava-alueelta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Yli-Soppananjärven pohjoisrannalla on vanhempaa metsää, josta on havaintotietoja helmipölyöstä ja varpuspölyöstä.

Soppananjärven länsirannan kulttuuriympäristössä tyypillinen laji on räystäspääsky. Laji pesii Soppanan pihapiirin rakennuksissa ja käy ruokailemassa vesialueilla.

7.2.3 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Osa-alueella A todetut kasvillisuuskohteet ovat luonnontilaisia soita, virtavesiä reunustavia korpia sekä pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä (purot, norot, alle hehtaarin kokoiset lammet). Kohteet ovat valtaosin luonnon monimuotoisuutta turvaavia kohteita, mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lähteet, tihkupinnat ja norot ovat vesilain suojeltuja luontotyyppejä (Vesil 2 luku 11 §).

Simojärven rannoilla luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset luonnontilaiset hiekkarannat on jo sisällytetty suojelualueisiin ja suojelualuevarauksiin. Simojärven koillisosan Soppanan hiekkaranta on yli 5 metriä leveä ja noin 280 metriä pitkä luonnonsuojelulain mukainen suojeltu luontotyyppi. Muut inventoinneissa Simojärveltä ja Yli-Soppananjärveltä luontokohteina rajatut hiekkarannat eivät laajuudeltaan ja muilta ominaispiirteistään täytä luonnonsuojelulain mukaisen suojeltavan luontotyyppin kriteereitä.

Metsäsuunnittelussa on osa-alueelta A rajattu kaksi metsälain erityisen tärkeää elinympäristökohdetta (Metsäl 10 §) (kohteet 6 ja 7), jotka ovat kangasmetsäsaareke luonnontilaisella suolla sekä pienveden (noro) lähiympäristö.

Kohteen arvoa lisää, mikäli sillä on uhanalaista tai harvinaista lajistoa, se on luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin elinympäristöä tai sillä esiintyy uhanalaisia luontotyyppijä. Kohdekuvauksessa kohteella tavattavan uhanalaisen luontotyyppin ensimmäinen uhanalaisluokka ilmaisee luontotyyppin valtakunnallista uhanalaisuutta ja toinen alueellista uhanalaisuutta Pohjois-Suomessa.

Simojärveltä on luontoselvityksessä rajattu 11 linnustollisesti merkittävää kohdetta. Näissä kohteissa havaittiin edustavaa vesi- ja rantalinnustoa, useampia uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai muuten huomionarvoisia lajeja sekä lintudirektiivin liitteen I lintulajeja. Linnustokohteina on rajattu kalasääsken pesäpaikkoja, lokkilintujen pesimäluotoja ja kuikan pesäpaikkoja. Kalasääsken pesäpuut ovat luonnonsuojelulain 39 §:n mukaisia suurten petolintujen pesäpuut, jotka on rauhoitettu.

Lähtöaineiston ja maastoinventoinnin perusteella rajatut luonnonsuojelullisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet on esitetty seuraavassa ja niiden sijainnit ja rajaukset ilmenevät liitekartoilla 1-2. Kohteiden tarkat rajaukset on huomioitu kaavoituksessa ja ne ilmenevät kaavakartalla.

Taulukko 11. Osa-alueen A luontokohteet, kuvaukset, arvoluokituksen perusteet ja lajistohuomiot. Luontotyyppien uhanalaisuus (Pohjois-Suomi/koko maa).

Nro	Nimi	Arvoluokka, kohteen kuvaus	Peruste	Lajisto, huomiot
1	Rajaselän niemet ja luodot, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Linnustokohde. Karuja luotoja, niemen kärkiä. Isovarpurämettä niemien välissä. Kohteella myös maisemallista arvoa	Lintudirektiivi Uhanalaiset lajit	Selkälökin (EN) pesä. Pesivänä myös kalatiira (DIR) ja kalalokki.
2	Rajaselän luoto, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Linnustokohde, pieni luoto	Lintudirektiivi Uhanalaiset lajit	Kalatiira (DIR) ja naurulokki (VU)
3	Rajaniemi, Simojärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> Linnustokohde	Lintudirektiivi, Suuret petolinnut (LSA 19 §)	Kalasääksen (DIR) pesä
4	Kellariniemi, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Porosaaren luoteisosan maisemallisesti arvokas niemi ja saari, joissa luonnontilaisia avo- ja puustoisia soita sekä mäntykankaita.	Lintudirektiivi, Metsäl 10§ Luonnontilaiset suot	Kurki (DIR), kalalokki, västäräkki (NT), saranevat (NT/-), isovarpurämeet (NT/-)

5	Porosaaren pohjoisranta ja luodot, Simojärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> Linnustokohde	LSL 39\$, LSA 19\$ Lintudirektiivi	Kalasääksen (DIR) pesiä
6	Porosaaren metsäsaareke, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,15 ha Metsäsuunnittelussa metsälain 10§ mukainen kangasmetsäsaareke ojittamattomalla suolla. Kuivahko mäntykangas, puuston keski-ikä 70 vuotta. 0,15 ha)	Metsäl 10\$	Kangasmetsäsaareke
7	Nevalan puronvarsikorpi, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Metsälakikohteena rajattu puronvarsikorpi. Puusto 125-vuotiaista kuusimetsää. 0,23 ha	Metsäl 10\$	Pienveden lähiympäristö
8	Isoluhta, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Luonnontilaiset nevat ja rantarämeet	Luontotyytit	Saranevat (NT/-), lyhytkorsirämeet (NT/-)
9	Tiironkari, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Linnustokohde	Uhanalaiset lajit	Naurulokki (VU), vanhoja havaintoja selkälokista (EN) ja harmaalokista (VU).
10	Tiironsaari, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Linnustokohde	Lintudirektiivi Uhanalaiset lajit	Kalatiira (DIR), vanhoja selkälokkihavaintoja.
11	Lehtoperän lahti, Simojärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> Linnustokohde	Lintudirektiivi	Kuikka (DIR), pesä
12	Kelkkaniemen puro, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Luonnontilainen puro laskee Kelkkaniemen eteläpuolen lahteen. Rantasuot	Metsäl 10\$, Uhanalaiset luontotyytit	Pienveden lähiympäristö
13	Soppanan hiekkaranta, Simojärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> Kasvillisuuskohde Hiekkaranta on yli 5 metriä leveä ja noin 280 metriä pitkä. Ranta on luonnontilainen.	Suojellut luontotyytit LSL 29 \$	Hiekkarannat (VU)
14	Soppananniemen pohjoisosan suot, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Luonnontilainen suoluontokokonaisuus liittyy etelässä valtionmaiselle perustettavaan Simojärvi-Soppana suojelualueeseen. Soiden keskellä kangasmetsäsaarekkeita. Maisemallista arvoa.	Luonnontilaiset suot Huomionarvoiset luontotyytit	Lyhytkorsirämettä (NT/-), saranevaa (NT/-) ja rämeitä (NT/-).
15	Vohonperän ja Vohonjoen rantasuot, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Kasvillisuuskohde	Luonnontilaiset suot Huomionarvoiset luontotyytit	Saranevat (NT/-) ja rämeitä (NT/-) Maisemallista arvoa.

16	Kultikankaan lampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Alle hehtaarin kokoinen suolampi	MetsäL 10§	Pienveden lähiympäristö
17	Aaronlampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Alle hehtaarin kokoinen lampi, suorannat	MetsäL 10 §	Pienveden lähiympäristö
18	Soppananjärven rantanevat ja Tuppioja, Soppananjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 10,31 ha Rantanevat saranevaa, luhtaista saranevaa ja lyhytkorsinevaa. Tuppiojan luonnontilainen uoma.	Huomionarvoiset luontotyytit	lyhytkorsinevat (NT/-) saranevat (NT/-)
19	Pikku-Petäjälammen suot	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 4,08 ha Luonnontilainen suoluontokohde, jossa saranevaa, lyhytkorsinevaa, sara- ja isovarpurämettä sekä rannoilla luhtaista saranevaa	Uhanalaiset luontotyytit	sararämeet (VU/NT) isovarpurämeet (NT/-) lyhytkorsinevat (NT/-) saranevat (NT/-)
20	Soppananjärven rantarämeet, Yli-Soppananjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,17 ha Luonnontilaiset suot korpirämettä, rannassa isovarpurämeitä.	Uhanalaiset luontotyytit	korpirämeet (EN/NT) isovarpurämeet (NT/-)
21	Paasonjoki, Yli-Soppananjärvi	<i>Luokka 2: Erityisen tärkeä kohde</i> 7,31 ha (kaava-alueeseen kuuluva osa) Luonnontilainen, luonnonsuojelullisesti arvokas pienvesi (Raatikainen 1995), josta pääosa sisältyy Soppanan Natura-alueeseen. Jokijaksossa monta uomaa, korpikasvillisuutta, luhtaista pensastoja ja saraikkoo. Lasku-uoman suulla luonnontilainen hiekkaranta Yli-Soppananjärven rannalla. Paasonjoki virtavesien lohikalakannat	Arvokas pienvesi Uhanalaiset luontotyyppi Natura-alue	Ekologinen yhteys
22	Keskijoki, Yli-Soppananjärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 14,78 Leveä joki, jossa koskijaksot. Rantametsät kivi- ja kangasta, rämeitä, saniaiskorpea. Koskikaran talvehtimiskoski Keskijoen virtavesien lohikalakanta	Lintudirektiivi Uhanalaisen laji Uhanalaiset luontotyytit	koskikara (VU, DIR) saniaiskorpi (VU)
23	Yli-Soppananjärven hiekkarannat, Yli-Soppananjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,63 ha Pohjois- ja itärannan hiekkarannat. Niukka kasvillisuus. Rantatörmän takana rämeet	Luontotyyppi	
24	Korvalammit	<i>Luokka 2: Erityisen tärkeä kohde</i> 83,17 ha Laaja, luonnontilainen suo- ja vesiluontokokonaisuus harjuympäristössä. Vähäpuustoiset suot (LkN, SN, RaNLkR, TR, PsR, IR, RaR),	MetsäL 10§ Uhanalaisen, erityisesti suojeltava laji	jokihelmisimpukka (EN) kurki (DIR) koskikara (DIR) kangasmetsäsaareke vähäpuustoiset suot

		kangasmetsäsaarekkeet, luonnontilaiset uomat. Suon pesimälinnustoa kurki. Korvajoki laskee Korvajärvestä Korvalampien kautta Simojärveen. Joessa on virtavesien lohikalakanta. Koskikaran tunnettu talvehtimispaikka. Uhanalaisen jokihelminsimpukan eli raakun tiedetään esiintyvät Simojärveen laskevassa Korvajoessa (Oulasvirta 2020). Raakkukannan nykytila ei ole tiedossa. Korvajoki kuuluu priorsointiluokkaan I, jossa raakkupopulaation tilatutkimus tehdään lähivuosina (Ympäristöministeriö 2021).	Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyypit Hautakangas-Korvakangas harjuaalue	lyhytkorsirämeet (NT/-) pallosararämeet (NT/-) isovarpurämeet (NT/-) lyhytkorsinevat (NT/-) saranevat (NT/-)
25	Kangastenoja, Korvajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 5,44 ha Luonnontilainen purouoma soiden reunustama, isovarpurämettä ja saranevaa (kuva 38).	MetsäL 10 § Uhanalaiset luontotyypit	Pienveden lähiympäristö isovarpurämeet (NT/-) saranevat (NT/-)
26	Leilisuo, Korvajärvi	<i>Luokka 2: Erityisen tärkeä kohde</i> 221,53 ha Laaja luonnontilaisten soiden suoluontokokonaisuus (LkN, SN, LkR, IR), jossa lisäksi harjukannaksia ja luonnontilaisia puroja. Vähäpuustoiset suot, kangasmetsäsaarekkeet, puronvarsimetsät (MetsäL 10§). Pesimälinnustoa laulujoutsen (DIR) ja kuikka (DIR) Leilisuo on maisemallisesti edustava laaja suoluontokokonaisuus.	Lintudirektiivi MetsäL 10 § Luonnontilaisuus Uhanalaiset luontotyypit Hautakangas-Korvakangas harjuaalue Maisemiarvo	kuikka (DIR) laulujoutsen (DIR) Pienveden lähiympäristö lyhytkorsirämeet (NT/-) isovarpurämeet (NT/-) lyhytkorsinevat (NT/-) saranevat (NT/-)

7.2.4 Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukossa 12 ja liitekartoissa.

Osa-alueen A merkittävimmät luonnonmaisemalliset arvot keskittyvät Simojärven karuun vesimaisemaan kokonaisuutena sekä Soppanan ja Hautakankaan alueen erämaiseen luontoon ja harjumaisemaan (Hautakangas-Korvakangas sekä Soppanan Välikangas harjuaalueet). Korvajärven eteläpuoleinen Leilisuo ja Korvalampea ympäröivät suot ovat kokonaisuudessaan maisemallisesti edustavi, erämaisia suoalueita, jotka liittyvät harjumaisemaan. Luonnonmaisemaltaan edustavia kohteita ovat

lisäksi joki- ja koskimaisemat (mm. Paasonjoki-Keskijoki-Soppananjoki, Korvajoki) sekä purojen pien-
maisemat

Kulttuurimaisemaltaan paikallisesti arvokkaan kokonaisuuden muodostaa Soppananjärven länsiran-
nan kulttuurimaisema, jossa Soppananjoen molemmiin puolin on viljeltyjä peltoja, rantaniittyjä sekä
pihapiirejä vanhoine rakennuksineen. Simojärven rannoilla ei ole vesimaisemasta erottuvia kulttuu-
rimaisemaltaan edustavia kohteita.

Simojärven rannoilla on kolme paikallisesti arvokasta perinnebiotooppikohdetta (Porosaaren niitty-
mäiset pellot, Mustaharjun pihaketo, Vierelän metsälaidun ja Kuittarin myllyn rantaniitty), joihin liit-
tyy kulttuurihistoriallisia arvoja.

*Taulukko 12. Osa-alueen A maisemallisesti arvokkaat alueet (kma = kulttuurimaisema, lma = luon-
nonmaisema, pm = perinnemaisemakohde).*

Nro	Nimi	Kuvaus
LM1	Etuniemi, Simojärvi	Maisemasta erottuva niemi
LM2	Nimetön saari, Simojärvi	Maisemasta erottuva saari
LM3	Tupakkisaari, Simojärvi	Maisemasta erottuva saari ja niemi
LM4	Koivusaari, Simojärvi	Maisemasta erottuva saari
LM5	Jyrinaho, Simojärvi	Maisemasta erottuva niemi
LM6	Kivisalmen saari, Simojärvi	Maisemasta erottuva niemi, saari
LM7	Hiukanniemi, Simojärvi	Karu saari kangas-suomaisemaa
LM8	Nimetön niemi, Simojärvi	Maisemasta erottuva niemi
LM9	Nimetön ranta, Simojärvi	Maisemasta erottuva suoranta
LM10	Korkiasaaren luoto, Simo- järvi	Pieni saari
LM11	Kultikangas, nimetön niemi, Simojärvi	Maisemasta erottuva männikköniemi, jyrkkä rinne
LM12	Kultukka saaret, Simojärvi	Kaksi maisemasta erottuvaa pientä saarta
LM13	Venäläissaari, Simojärvi	Maisemasta erottuva männikkösaari
LM14	Kellariniemi, Simojärvi	Erottuva avosoiden ja mäntyniemien kokonaisuus
LM15	Porosaaren pohjoisranta, Si- mojärvi	Karu kangasrantametsä
LM16	Rajasaaret, Simojärvi	Saariryhmä
LM17	Rajaniemi, Simojärvi	Karumaisema (kuva 20)
LM18	Nimetön niemi, Simojärvi	Erottuva niemi
LM19	Nimetön niemi, Simojärvi	Maisemasta erottuva niemi
PM 1	Porosaaren niittymäiset pel- lot, Simojärvi	Perinnebiotooppi. Vanhaa viljelysmaisemaa, vanhat hirsira- kennukset. Pellon reunassa hakamaisia koivikoita, joilla

		huomionarvoisia lajeja mm. maariankämmekekä, isolaukku, ketosilmäruoho ja nurmitatar. 2,32 ha
PM 2	Mustaharjun pihaketo, Simojärvi	Perinnebiotooppi. Pihapiirin pihaketo, jossa jäljellä perinnebiotooppien kasvillisuutta. Huomionarvoinen laji ahonoidanlukko. Reunusmetsien puustossa säilynyt hakamaan piirteitä. 1,18 ha
PM 3	Vierelän metsälaidun, Simojärvi	Perinnebiotooppi, paikallisesti arvokas. Kangasmetsää, joka on ollut lihakarjan metsälaidunta. Vierelän tilan kohdalla Simojärveen purkautuu pohjavesiä. 2,74 ha
PM 4	Kuittarin myllyn rantaniitty, Simojärvi-Penämönjoki	Perinnebiotooppi. Kuittarin mylly sijaitsee Penämönjoen suun lähistöllä. Puronvarsi alkanut kasvaa umpeen. 0,29 ha
KM 1	Soppanan kulttuurimaisema, Soppananjärvi	Pihapiirit, vanhoja rakennuksia, Soppananjoen rakenteet. Rantapeltoja ja -niittyjä järven alavalla länsirannalla (kuva 21).

7.2.5 Uhanalainen ja suojellisesti arvokas lajisto

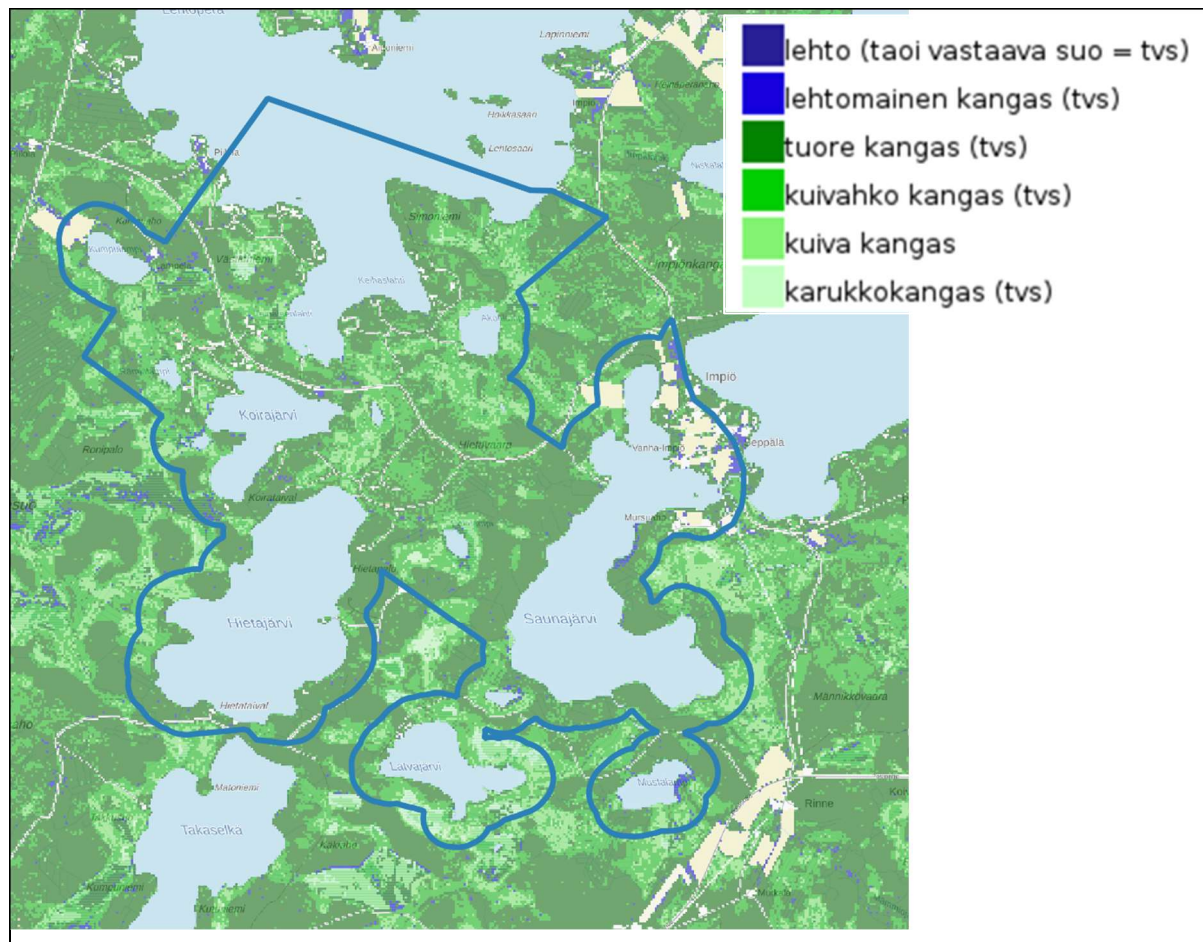
Osa-alueen A vesi- ja rantalinnustossa uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja havaittiin tai on tiedossa yhteensä 18 lajia ja lintudirektiivin liitteen I lajeja 12 lajia. Huomionarvoinen lajisto keskittyy Simojärven Natura-alueelle (FI1301205), jonka lajistoon kuuluvat mm. seuraavat uhanalaiset ja lintudirektiivin lajit: kalasääski (DIR), kalatiira (DIR), selkälökki (EN), naurulökki (VU), tukkakoskelo (NT), kuikka (DIR), metso (DIR), laulujoutsen (DIR) ja kurki (DIR).

Jokien ja purojen sulana pysyvissä osissa talvehtivan koskikaran (VU, DIR) tunnettu talvehtimispaikka on Korvajoessa. Korvajoessa tiedetään esiintyvän raakkua eli jokihelmisimpukkaa, joka on erittäin uhanalainen (EN), erityisesti suojeltava (LSL 47 §) ja rauhoitettu laji.

7.3 Osa-alue B

7.3.1 Luonnon yleiskuvaus

Osa-alueen B metsät ovat valtaosin tuoreita ja kuivahkoja mänty- ja mänty-kuusikankaita. Tuoreen kankaan kuusimetsiä on laajemmin Hietajärven länsi- ja kaakkoisrannoilla, Koirajärven eteläosassa sekä Mustalammen ympäristössä. Rantasuot ovat tyypillisesti ojitettuja rämeitä tai isovarpurämeitä. Pienempien lampien ojittamattomilla suoalueilla on vaihtelevasti rahkarämettä, lyhytkorirämettä, lyhytkorsivenaa ja isovarpurämeitä. Edustavimmat luonnontialiset suoalueet ovat suoluontotyypeiltään monimutaisia alueita, joissa vaihtelevat eri rämetyytit, laajat saranevat, rimpinevat sekä luhtaiset saranevat. Purojen varsilla on korpi- ja rämekasvillisuutta sekä luhtaisia koivikoita. Rannat ovat karuja ja pääosin selvärajaisia. Rantakasvillisuutta on niukasti.

Kuva 39. Osa-alueen B kasvupaikkatyypit (VMI 2019).

Saunajärvi. Saunajärven itä- ja länsirannalla on pääosin puustoltaan nuoria, kuivahkoja mäntykankaita, jotka ovat tasaikäistä talousmetsää. Soistuneet rannat ovat vaihtelevasti isovarpurämeitä, ojitettuja rämeitä ja turvekankaita. Peltoihin rajoittuu luhtaisia koivikoita. Saunajärvelle tyypillisiä ovat rehevät lahdenpohjukat ja pullosaravaltaiset saranevareunukset. Impiönjärvi laskee Impiönsalmensuuhun ja Mustajoki järven eteläosaan. Uomia reunsutavat suot. Kulttuurivaikuttelisia alueita on etenkin järven pohjoisosassa.

Palolampi on suolampi, jota ympäröivät laajalti tupasluikkavaltaiset, karut lyhytkorsinevat ja rahkanevat. Suon reunaosissa on rahkarämettä, isovarpurämettä ja pienialaisesti pallosararämettä. Lampea reunustavat pullosaravaltaiset saranevat. Ympäröivät mäntykankaat ovat puustoltaan tasaikäisiä, nuoria talousmetsiä.

Kuva 40. Palolampi on suolampi, jota ympäröivät rahkarämeet ja rahkanevat.

Mustalampi on matala, umpeenkasvava lampi, jota reunustavat laajat järvikorte-pullosaravehkakasvustot ja saranevat. Lammen etelärannalla on isovarpu-, tupasvilla- ja pallosararämeitä sekä Mämmiojaa reunustavaa puronvarsikorpea. Rantametsissä vaihtelevat nuoret mäntykankaat ja varttuneet kuusikankaat. Mustajoen varrella on kapealti lehtokasvillisuutta (kuva 29). Tuoreen lehdon valtalajina on metsäimarre.

Latvajärven ympäryssöiden ja rannan välissä on tyypillisesti kapea kangasmetsäkaistale, jolla kasvaa järeitä mäntyjä. Laajat, luonnontilaiset suoalueet ovat valtaosin harvapuustoisia rämeitä ja mätäspintaista rahkanevaa (kuva 31). Variksenmarja- ja lakkavaltaiset rahkarämeet ja nevarämeet vallitsevat. Lisäksi esiintyy isovarpurämeitä, nevaosia sekä reunoilla pallosararämeosia. Rannat ovat selväräjaiset, vesikasvillisuutta on niukasti.

Simojärven eteläpuolella sijaitseva **Koirajärvi** on valtaosin puustoltaan nuorten ja varttuneiden tuoreiden ja kuivahkojen mäntykankaiden ympäröimä järvi. Eteläosassa on varttuneita mäntykuusimetsiä ja länsirannan niemessä puustoltaan uudistuskypsää tuoreen kankaan mäntykuusisekametsää (kuva 28). Järven pohjoisosassa on ranta-asemakaava, johon sisältyy paikallisesti arvokas perinnebiotooppi, Taipaleen niityt). Rantasuot ovat vaivaiskoivu- ja suopursuvaltaisia isovarpurämeitä sekä kangasrämeitä. Järveen liittyy lännessä matala **Liejulampi**, jota ympäröivät Kortesuon laajalti luhtaiset nevat (kuva 41, 44). Luonnontilaltaan ja suoluontotyypeiltään edustavan Kortesuon avosuoalueet ovat rimpinevaa ja saranevaa. Räme- ja nevaosia ulottuu Koirajärven, Liejulammen ja Hietajärven ranta-alueille. Hietajärven länsirannassa on juolukka- ja suopursuvaltaisia isovarpurämeitä, pallosararämettä ja tupasvillarämettä sekä tupasluikkavaltaista lyhytkorsinevaa ja jouhisaravaltaista saranevaa.

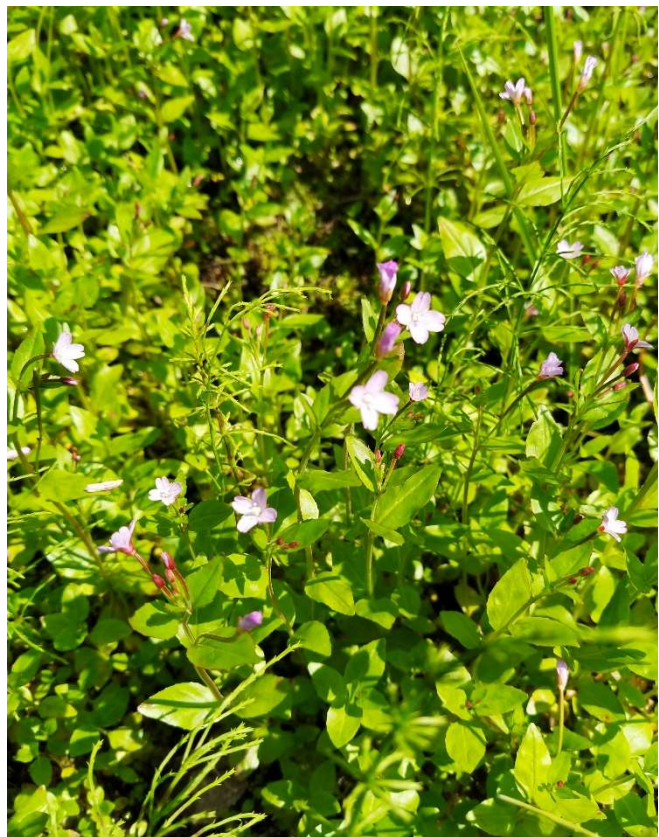

Kuva 41. Koirajärveen ja Liejulampeen rajoittuvat Kortesuon osat ovat luhtaisia nevoja.

Hietajärvi on karu, saareton järvi, jota ympäröivät valtaosin puustoltaan nuoret, tasaikäiset tuoreen kankaan mäntymetsät. Länsirannalla on lisäksi varttunutta mänty-kuusi ja mänty-kuusi-koivusekametsää, jossa kasvaa järeitä ylispuumäntyjä sekä vanhaa koivusekametsää. Kaakkoisrannalla on edustava metsäluontokohde, johon kuuluu 150-vuotiasta mäntyvaltaista tuoreen kankaan havu-lehtipuusekametsää sekä mustikkakorpea (kuva 42). Järven koillisosassa ja itärannalla on pohjaveden purkauspisteitä, lähteikkö ja laajalti tihkupintainen alue. Lähdeympäristöjen hetteisillä tihkupinnoilla hetehiirensammal- ja lähdeleväsammalet muodostavat sammalkasvustot (kuva 43). Tyypillisiä lajeja ovat pohjanhorsma, metsäkorte ja kastikat. Järveen laskevien purojen varressa on kapealti koivuluhtaa. Länsirantaan ulottuu luonnontilaisen Kortesuon neva- ja rämeosia (kuva 30). Rannat ovat selvärajaiset ja kivikkopohjaiset. Hiekkarantaa on koillisrannalla sekä Hietapalon ja Hietataipaleen alueilla (kuva 19). Hiekkarannoille tyypillisiä ovat kanerva- ja variksenmarjakasvustot. Ranta- ja vesikasvillisuutta on niukasti. Tyypillisiä ovat harvat järviruokokasvustot. Rantapuustossa ja -pensastossa kasvaa koivua, pihlajaa, haapaa, mäntyä ja katajaa. Hietajärvellä on virkistysarvoa. Järven länsi- ja etelärantaa kiertää vanha polku ja koillisosassa on uimaranta, nuotiopaikka ja venevalkama.

Kuva 42. *Hietajärven kaakkoisrannalla on vanhaa tuoreen kankaan sekametsää.*

Kuva 43. *Hietajärven koillisrannalla on tihkupintaa ja lähteikköä. Tyypillisiä lajeja ovat kasvustoja muodostavat hetehiirensammal, lähdelelväsammal ja pohjanhorsma (oik)*

7.3.2 Linnusto

Osa-alueelle B ei sijoitu tärkeitä lintualueita (IBA, FINIBA, MAALI). Aluetta luonnehtivat karut, rannoiltaan pääosin selvärajaiset vesistöt. Matalia, vesilintujen suosimia suojaisia lahtia on Saunajärvellä, Mustalammella ja Liejulamella. Osa-alueelta on rajattu yksi linnustollisesti tärkeä kohde Saunajärven pohjoisosassa, jossa on kuikan todennäköinen pesintä. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

Osa-alueen B lintulajisto on niukka ja lintujen yksilömäärät vähäiset. Karuilla järvillä tyypillinen pesijä on kuikka, joka kuuluu Koirajärven (1 p), Saunajärven (1 p) ja Latvajärven (1 p) pesimälinnustoon. Kuikka on myös tyypillinen muutonaikainen levähtäjä alueen järvillä. Tukkakoskelo kuuluu Hietajärven pesimälinnustoon. Telkkä pesii yksittäispareina yleisesti alueen järvillä ja lammilla (mm. Saunajärvi). Karuilla, niukkakasvisilla rannoilla havaittiin vain vähän sorsalintuja. Vesilintujen suosimia matalia, suojaisia saraikkorantoja on mm. Liejulamella.

Laulujoutsen pesii järvien ja lampien soistuneissa lahdenpohjukoissa tai soistuneilla ruovikkorannoilla. Laji kuuluu mm. Liejulammen (1 p) ja Kumpulammen (1 p) pesimälinnustoon. Nuoria pesimätömät yksilöt liikkuvat alueen järvillä ja lammilla (mm. Hietajärvi). Kurki pesii Mustalammen eteläpuolen rantoilla.

Kuva 44. Liejulammen suorannoilla pesii laulujoutsen ja luhtaiset saravyöhykkeet ovat vesilintujen suosimia suojaisia rantoja. Koirajärven rantametsien pesimälinnustoon kuuluu mm. järripeippo.

Lokkilinnuista kalalokki pesii yksittäispareina eri puolilla osa-aluetta, mm. Saunajärvellä. Rantalinnuista tyypillisiä ovat mm. rantasipi (Saunajärvi ja Hietajärvi) ja västäräkki. Kosteikkojen ja rantojen kahlaajan taivaanvuohen pesimäreiviiri on Saunajärven ja Impiönjärven välisellä uoman rantasuolla. Valkoviklo pesii Palolammen rantasuolla. Latvajärven koillisrannan rantasuon pesimälinnustoon kuuluvat kapustarinta ja keltävästäräkki.

Rantametsien linnusto on havupuuvaltaisten talousmetsien tyypillistä lajistoa. Yleislajien lisäksi alueen metsälinnustoon kuuluvat mm. kuukkeli, käki sekä huomionarvoinen järripeippo (Koirajärven länkiranta, Hietajärven eteläranta). Helmipöllöstä on havaintotieto Kumpulammen pohjoispuolen

metsistä (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Metsäkanalinnuista rantametsissä ja soilla havaittiin metso Mustalammen alueella.

Kulttuuriympäristöissä, pihapiireissä, pesii haarapääskyjä, jotka käyvät ruokailemassa vesialueilla. Haarapääsky kuuluu mm. Saunajärven pohjoisessa rajautuvan Impiön kyläalueen pihapiirin linnustoon. Tyypillistä peltolinnustoa on kuovi.

7.3.3 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Osa-alueella B todetut kasvillisuuskohteet ovat luonnontilaisia soita ja luhtaisia nevoja, pienialaisia korpia ja lehtoja sekä pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä (lähteet, tihkupinnat, purot, norot). Lehtokasvillisuutta esiintyy kapealti lähteiden, purojen ja norojen lähiympäristöissä. Kohteet ovat valtaosin luonnon monimuotoisuutta turvaavia kohteita, mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lähteet ja tihkupinnat ovat vesilain suojeltuja luontotyyppisiä (Vesil 2 luku 11 §). Inventoinneissa Hietajärven pohjoisrannalta luontokohteena rajatut luonnontilaiset hiekkarannat eivät laajuudeltaan ja muilta ominaispiirteistään täytä luonnonsuojelulain (LSL 29 §) mukaisen suojeltavan luontotyyppin kriteereitä. Suomen metsäkeskuksen paikkatiedossa osa-alueella B on kolme rajattua metsälain erityisen tärkeää elinympäristökohdetta (Metsäl 10 §) (kohteet 1, 10 ja 18), jotka ovat pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä (lähteet, purot).

Luontokohteen arvoa lisää, mikäli sillä on uhanalaista tai harvinaista lajistoa, se on luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin elinympäristöä tai sillä esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä. Kohdekuvauksessa kohteella tavattavan uhanalaisen luontotyyppin ensimmäinen uhanalaisluokka ilmaisee luontotyyppin valtakunnallista uhanalaisuutta ja toinen alueellista uhanalaisuutta Pohjois-Suomessa.

Linnustollista arvoa on Koirajärven länsirantaan rajoittuvalla Liejulamella sekä Koirajärvellä, Latvajärvellä ja Saunajärvellä, joiden rannoilla pesii kuikka. Latvajärven soiden pesimälinnustoon kuuluu lisäksi huomionarvoinen kapustarinta.

Lähtöaineiston ja maastoinventoinnin perusteella rajatut luonnonsuojelullisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet on esitetty seuraavassa ja niiden sijainnit ja rajaukset ilmenevät liitekartalla 3. Kohteiden tarkat rajaukset on huomioitu kaavoituksessa ja ne ilmenevät kaavakartalla.

Taulukko 13. Osa-alueen B luontokohteet, kuvaukset, arvoluokituksen perusteet ja lajistohuomiot. Luontotyyppien uhanalaisuus (Pohjois-Suomi/koko maa).

Nro	Nimi	Arvoluokka, kohteen kuvaus	Peruste	Lajisto, huomiot
1	Kumpulammen puro, Kumpulampi	Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde 0,42 ha Metsälakikohteena rajattu puro, jota reunustavat rämeet. Puusto uudistuskypsää (105v). 0,4 ha	Metsäl 10 §	Pienveden lähiympäristö
2	Rämiälammen rantasuot, Rämiälampi	Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde 2,27 ha Lammen päissä saranevaa, rämerannat ovat isovarpu- ja tupasvillarämeitä	Uhanalaiset luontotyyppit	tupasvillaräme (-/NT) isovarpuräme (-/NT) saraneva (-/NT)

3	Liejulammen suot, Koira-järvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 23,41 ha Laajalti saranevaa, luhtaista saranevaa, lyhytkorsinevaa, rimpinevaa, reunoilla isovarpurämettä (kuvat 41 ja 44). Kohteen eteläosassa luonnontilainen kuusi-mäntykangas (110v). Laulujoutsen pesii Liejulammella, kuikka Koirajärvellä. Pesimälinnustoa järripeippo.	Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyytit	laulujoutsen (DIR) kuikka (DIR) järripeippo (NT) lyhytkorsineva (-/NT) saraneva (-/NT) isovarpuräme (-/NT)
4	Kortesuo, Hietajärvi	<i>Luokka 2: Erityisen tärkeä kohde</i> 94,55 ha Monimuotoinen, luonnontilainen suoluontokohde, jossa edustavia suoluontotyyppiejä (kuva 30). Laajat nevaosat (rimpinevat, LkN, SN), rämeet (PSR, TR, IR); kangasmetsäsaarekkeet	MetsäL 10 § Uhanalaiset luontotyytit Luonnontilaisuus	kangasmetsäsaareke pallosararäme (-/NT) tupasvillaräme (-/NT) isovarpuräme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT) saraneva (-/NT)
5	Hietajärven vanhat metsät, Hietajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 1,63 ha Länsirannan niemen vanha metsä pääosin kuusivaltaista sekametsää (140 v), kuivahko kgm. Luoteisosassa hieskoivuvaltaista (125 v) tuoretta kangasta.	Uhanalaiset luontotyytit	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/EN) Vanhat lehtipuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/VU)
6	Kortteojan puronvarsimetsä, Hietajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 2,27 ha Puronvarsimetsän pohjoisrannalla hieskoivuvaltainen (90 v) kuivahko kangas, etelärannalla rämettä	MetsäL 10 § Luontotyytit	Pienveden lähiympäristö
7	Hietavaaran suo ja suolampi, Hietajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 11,90 ha Luonnontilaiset suot, vähäpuustoiset suot, tupasvillarämeet, suolampi. Ahvenlammen rantanevalla suovalkun kasupaikka. Suon halki menee kelkkareitti	Uhanalaiset luontotyytit Huomionarvoisen laji	suovalkku (NT) tupasvillaräme (-/NT)
8	Hietajärven hiekkaranta, Hietajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 0,22 ha Pohjoisrannan hiekkaranta (kuva 19). Rannalla virkistysarvoa, uimaranta ja nuotiopaikka	Luontotyyppi	järvien hiekka- ja hietarannat (NT/VU)
9	Hietavaaran tihkupinnat, Hietajärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde.</i> 0,53 ha Useita tihkupintaisia alueita rannan tuntumassa (kuva 43). Hetteisillä osin kasvaa pohjanhorsmaa, hetehiirensammalta ja lähdeleväsammalta.. Korpirämettä, reunoilla isovarpurämettä.	VL 2 luku 11 § MetsäL 10 § Uhanalaiset luontotyytit	Pienveden lähiympäristö lähteiköt (-/VU) korpiräme (NT/EN) isovarpuräme (-/NT)

10	Hietapalon lähde, Hietajärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> 0,11 ha Metsälakikohteena rajattu lähde. Lähdeympäristö rämettä, mäntyvaltainen puusto 70-vuotiaista. 0,11 ha	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 §	Pienveden lähiympäristö lähteiköt (-/VU)
11	Latvaajan rantametsät, Hietajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 3,89 ha 100-150-vuotias mäntyvaltainen havu-lehtipuusekametsä, tuore kangas. Latvus erirakenteinen. Järvelle päin korpisuutta, rannesuo edustavaa mustikkakorpea, jolla puusto vanhaa, kuusivaltaista metsää (kuva 42).	Uhanalaiset luontotyypit	mustikkakorpi (VU/EN) vanhat havupuuvallatset tuoreet kan- kaat (EN/EN)
12	Palolammen suot, Palolampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 15,87 ha Luonnontilainen suoluontokokonaisuus ja suolampi (kuva 40). Lampea ympäröivät sara- nevat ja lyhytkorsinevat, jotka vaihtuvat rä- meiksi. Pääosin rahkarämeitä, jolla pallo- sara-rämeosia. Reunoilla vanhoja ojituksia. Pesimälinnustoon kuuluu valkoviklo	Uhanalaiset luontotyypit Luonnontilaisuus	valkoviklo (NT) pallosara-räme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT) sara-neva (-/NT)
13	Hietataipa- leen koski, Hietajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 0,11 ha Koskijakson rannoilla kapealti lehtokasvillisuutta. Kulttuurivaikutus. Uudistuskypä kuusisekametsä. Virtavesien lohikalakannat		
14	Mäntyniemi, Saunajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,20 ha Kapea, rämerantainen niemi, jossa todennäköinen kuikan pesintä. Kohteella myös maisemallista arvoa.	Lintudirektiivi Maisemakohde	kuikka (DIR)
15	Impiönjärvi-Saunajärvi uoman rantasuot, Impiönjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 14,31 ha Järvien välinen uoma ja rämekannas isovar-purämettä. Impiönjärven rannalla saraluhtaa ja luhtaista koivikkoa. Saunajärven puolella IR ja luhtarantaa. Pesimälinnustoon kuuluu taivaanvuohi.	Linnusto Uhanalaiset luontotyypit	taivaanvuohi (NT), västäräkki (NT) isovar-puräme (-/NT)
16	Mustajoki, Saunajärvi ja Mustalampi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 3,48 ha Puruoman rannoilla korpikasvillisuutta (saniaiskorvet) ja eteläosassa kapeasti tuoreen lehdon kasvillisuutta, jossa valtalajina metsäimarre (kuva 29).	Uhanalaiset luontotyypit	saniaiskorvet (NT/VU)

17	Mämmiojan puronvarsi-korpi, Mustalampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 2,5 ha Metsäsuunnittelussa erityisen tärkeänä elinympäristönä rajatut puronvarsi- korvet, jotka vanhaa metsää (146v). 1,56 ha.	Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyypit	Pienveden lähiympäristö
18	Mustalammen suot, Mustalampi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 18,12 ha Itälähdessä luhtaiset saranevat, luonnontilainen puro ja pienveden lähiympäristö (Metsäl 10§). Eteläosan suot luonnontilaista rämettä (TR, PSR,IR). Kurjen pesintä. Metson elinympäristöä.	Metsäl 10 § Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyypit	kurki (DIR) metso (DIR) pallosararäme (-/NT) tupasvillaräme (-/NT) isovarparäme (-/NT) saranevat (-/NT)
19	Latvajärven suot, Latvajärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 49,73 ha Luonnontilainen suoluontokokonaisuus (kuva 31). Pääosin karua lyhytkorsinevaa ja mätäspintaista rahkanevaa. Harvapuustoiset rämeet rahka- ja isovarparämeitä, reunoilla pallosararämettä. Suon pesimälinnustoa keltavästäräkki ja kapustarinta. Rantasuot kuikan pesimäaluetta.	Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyypit Luonnontilaisuus	kuikka (DIR) kapustarinta (DIR) keltavästäräkki pallosararäme (-/NT) isovarparäme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT)
20	Västinniemen luodot, Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> Linnustokohde	Uhanalaiset lajit	Selkälokin (EN) mahdollinen pesintä

7.3.4 Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukossa 14 ja liitekartalla 3.

Impiönkylän kylä- ja viljelymaisema muodostaa paikallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman. Siihen kuuluu rantavyöhykkeeseen rajautuvia, Saunajärven vesimaisemaan näkyviä viljeltyjä peltoja, tilakeskuksia, vanhoja pihapiirejä rakennuksineen sekä kylämaisemaan oleellisesti kuuluva entinen koulu.

Koirajärven pohjoispuolella tiehen rajautuen on paikallisesti arvokas perinnebiotooppikohde, Taipaleen niityt. Kohde sijaitsee ranta-asemakaavoitetulla alueella.

Luonnonmaisemaltaan edustavia kohteita ovat osa-alueen länsiosan luonnontilainen Kortesus ja Palolampea ja Latvajärveä ympäröivät vähäpuustoiset suot ja avosuot. Paikallista maisema-arvoa on joki- ja koskimaisemilla (mm. Mämmioja, Hietataipaleen koski). Vesimaiseman kiintopisteitä ovat Saunajärvellä ja Hietajärvellä pienet saaret ja luodot, Impiönjärvellä järven pohjoisrannan Iso-Koikkurin niemi.

Taulukko 14. Osa-alueen B maisemallisesti arvokkaat alueet (kma = kulttuurimaisema, lma = luonnonmaisema, pm = perinnemaisemakohde).

Nro	Nimi	Kuvaus
LM 1	Mäntyniemi, Saunajärvi	Kapea, vanhaa mäntyä (100v) kasvava niemi. Erottuu järven pohjoisosan vesimaisemassa
LM 2	Hietajärven luoto ja niemi, Hietajärvi	Pienellä saarella kasvaa kituliasta koivua ja mäntyä, vanha talusalmänty. Niemen järeä puusto
PM 1	Taipaleen niityt, Koirajärvi	Perinnebiotooppi, paikallisesti arvokas. Simojärven ja Koirajärven välisen metsäisen kannaksen vanha perinnebiotooppi on pääosin tuoretta tai kuivahkoa runsasruohoista heinäniityä. Katajainen keto, havupuuryhmiä. Kohde osittain virkistyskäytössä, laavu. Kiireellinen hoitotarve. 1,17 ha
KM 1	Impiön kulttuurimaisema, Saunajärvi	Kylänraitti, koulu, vanhat tilat näkyvät vesimaisemaan, pienialaiset viljellyt pellot

7.3.5 Uhanalainen ja suojellisesti arvokas lajisto

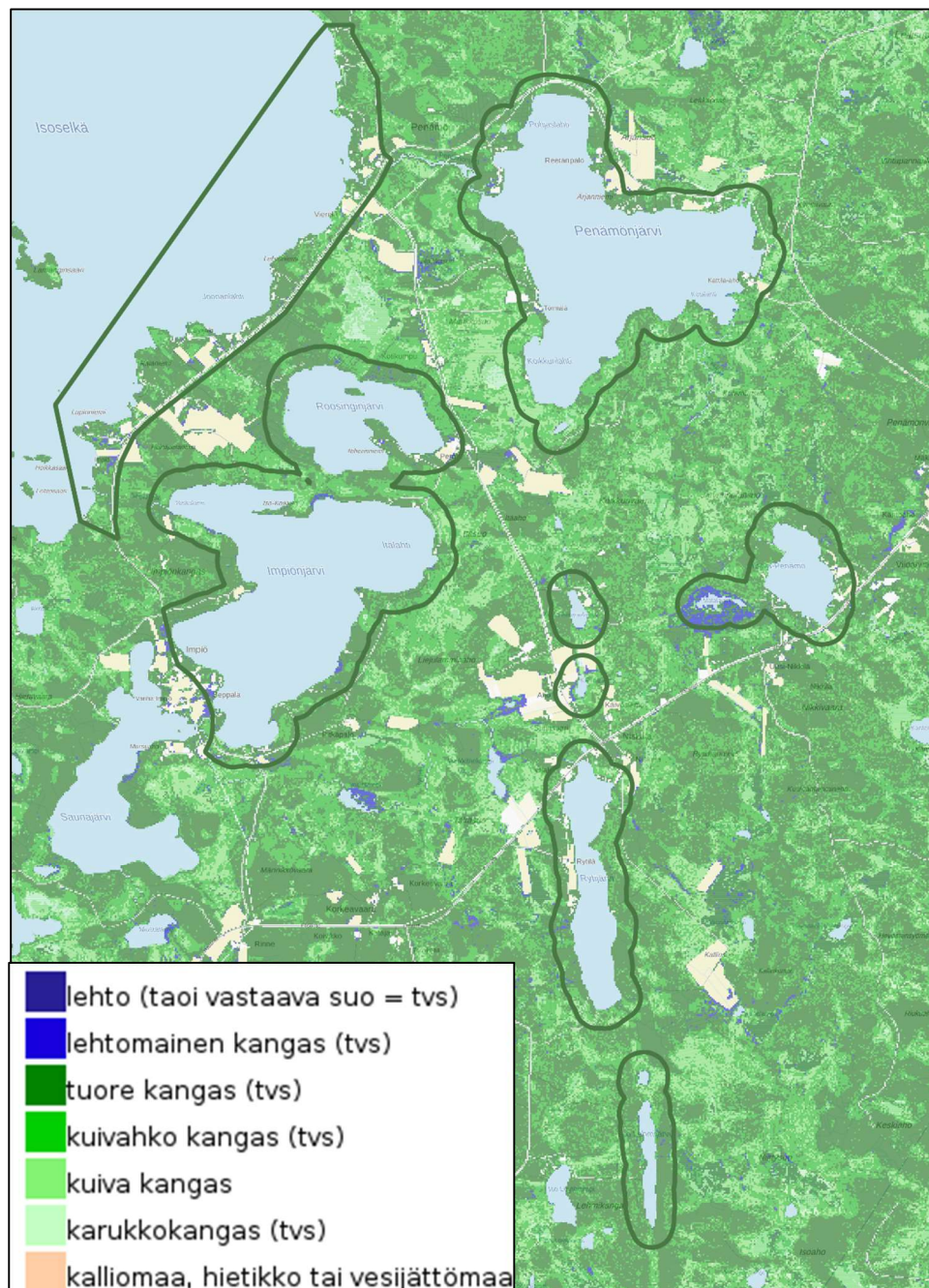
Osa-alueen B vesi- ja rantalinnustossa on tiedossa tai havaittiin uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja yhteensä yhdeksän lajia ja lintudirektiivin liitteen I lajeja kuusi lajia. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluu lähinnä yksittäispareina järvillä ja lammilla pesivää linnustoa. Pesimälinnustoon kuuluvat mm. seuraavat silmälläpidettävät ja lintudirektiivilajit: laulujoutsen (DIR), kuikka (DIR), tukkakoskelo (NT), taivaanvuohi (NT), valkoviklo (NT), kurki (DIR) ja järripeippo (NT).

Hietajärven pohjoispuolella on suolampi, jonka rantanevalla on valtakunnallisesti silmälläpidettävän (NT) suovalkun kasvupaikka (Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

7.4 Osa-alue C

7.4.1 Luonnon yleiskuvaus

Osa-alueen C metsissä vaihtelevat tuoreet ja kuivahkot mänty- ja mänty-kuusikankaat. Kuivahkon ja kuivan kankaan metsät vallitsevat Penämönjärven alueella. Tuoreen kankaan metsiä on etenkin osa-alueen eteläosissa Rytijärven ja Iso Lehmijärven rantametsissä, joissa on myös puustoltaan vanhempia metsiä. Osa-alueen keskellä on Koikkurivaaran arvokas harjualue, jossa vaihtelee kuivahkon ja kuivan mäntykankaan kasvillisuus. Harjualue rajoittuu Penämönjärven eteläosiin. Rantasuot ovat tyypillisesti ojitettuja rämeitä, turvekankaita ja isovarpurämeitä. Luonnontilaiset suot ovat pääosin pienialaisia rämeitä (tupasvillärämeet, pallosararämeet) ja korpia (metsäkortekorpi). Osa-alueella on edustavia, rantaan viettäviä rinnesoita. Ravinteisia suo- ja metsätyyppejä on Latva-Penämön ympäristössä. Laajemmilla suoalueilla on saranevaa. Osa-alueen järvet ovat pääosin karuja, rannoiltaan selvärajaisia. Roosinginjärvi on rehevä ja matala järvi. Myös Impiönjärven matalissa lahdissa on rehevyyttä ja luhtaisia rantoja. Merkittävimmät joet ovat Penämönjoki, Impiönjoki, Leilioja ja Latvajoki. Penämönjärveen laskeva Leilioja on luokiteltu luonnontilaiseksi, luonnonsuojellisesti arvokkaaksi pienvedeksi (Raatikainen 1995).

Kuva 45.

Osa-alueen C kasvupaikkatyypit (VMI 2019)

Penämonjärvi on karu ja kirkasvetinen, saareton järvi, jolle tyypillisiä ovat vesimaisemaan erottuvat pitkät ja kapeat hiekkarannat. Järveä ympäröivät kuivahkon ja tuoreen kankaan mäntymetsät, turvekankaat ja isovarpurämeet. Metsät ovat vaihtelevasti puustoltaan nuoria ja varttuneita. Puustoltaan uudistuskypsiä metsiä on pohjoisosan Ärjänniemessä ja etelärannalla. Rantaviivassa kasvaa kilpi-kaarna- ja kelomäntyjä, joilla on maisemallista arvoa. Lähdeympäristöjä on Penämonjärven Papinniemessä. Rantarämeet ovat isovarpurämeitä, paikoin on kangasrämeitä, tupasvillarämettä. Hiekkarannat ovat keskimäärin 4-6 metrin levyisiä. Niiden kasvillisuus on niukkaa. Pienen rantatörmän edustalla

kasvaa variksenmarjaa, kanervaa ja puolukkaa sekä paikoin kirjokortetta. Edustavimmat hiekkarannat ovat Pohjaslahdessa ja länsirannalla. Vesikasvillisuus on niukkaa, paikoin kasvaa järvikortetta ja järvi-ruokokasvustoja. Jokien suulla tyypillisiä ovat pullosaravaltaiset saraikot ja luhtaiset rannat. Penämönjärveen laskevat Leilioja ja Latvaaja. Järvi laskee Simojärveen Penämönjoen kautta. Leiliojan puron leveys vaihtelee 1-4 metriä. Penämönjärven länsirannalla on laavu ja nuotiopaikka, jolle tulee suon halki pitkospuut. Rantaviivan kivennäismaakannaksella kulkee vanhoja polkuja.

Kuva 46. Penämönjärven länsirannan hiekkarantaa. Rantatörmän takan on tupasvillarämettä ja luontopolku. Rantojen edustalla kasvaa harvassa järviruokoa.

Kuva 47. Penämönjärven länsirantaa seurailee vanha polku. Rantametsissä vallitsevat kuivahkot mäntykankaat.

Roosinginjärvi on rehevä lintuvesi, jota ympäröivät soistuneet rannat, rantarämeet, ojitetut turvekankaan sekä puustoltaan tasaikäiset nuoret ja varttuneet mäntykankaat. Alavilla rannoilla on luhtaista saranevaa ja pajuluhtaa (kuva 16). Tyypillisiä ovat leveät pullosaravyöhykkeet, muuta rantakasvillisuutta järvikorte, kurjenjalka ja terttualpi. Matalan järven rannoilla on järvikortekasvustoja, keltuslehtisistä vallitsevat ulpukat ja lumpeet. Niherinniemi jakaa järven kahteen osaan. Niemessä vaihtelevat koivikot sekä etelärannan mäntymetsät.

Impiönjärvi on saareton, suuri järvi, jonka maisemalliset arvot ovat niemissä (Iso-Koikkuri ja Ahoniemi). Järveä ympäröivät tasaikäiset ja rakenteiset, mäntyvaltaiset talousmetsät. Alueella vallitsevat tuoreen kankaan metsät. Länsirannalla on nuoria mänty-koivukankaita. Vanhempaa puustoa on etenkin itärannan rantaviivassa. Uudistuskypsiä mäntykankaita ja mänty-kuusikankaita on pohjoisrannalla sekä itärannan Ahoniemessä. Järven lounaisosassa on vanha Impiön kylä, jota rajaavat Impiönjärvi ja Saunajärvi. Kyläalueen peltoihin rajoittuvat metsät ovat lehtipuuvaltaisia, kasvillisuudeltaan kulttuurivaikutteisia sekametsiä. Impiönjärven suorannat ovat isovarpu- ja kangasrämeitä sekä ojitettuja rämeitä. Tyypillisiä ovat myös pienialaiset luhtaiset saranevat. Luhtaisia rantoja on Iso-Koikkurin lahdelta sekä järven lounaisosassa. Rantapensastoissa kasvaa koivua ja pajuja. Hiekkapohjaisen järven vesi- ja rantakasvillisuus on niukkaa. Harvakseltaan kasvaa järvikortetta, järviruokoa, terttualpia ja uistinvitaa. Jokien suulla on tyypillisesti luhtaista kasvillisuutta. Impiönjoen suulla rantametsät ovat reheviä, lehtipuuvaltaisia. Impiönjärven ja Saunajärven välistä uomaa reunustavat luhtaiset koivikot ja saraikot. Impiönjärveen laskee pohjoisesta Roosinginoja ja etelästä Saunajärvi. Järven vedet laskevat Niskalahdesta Simojärven eteläosaan.

Rytijärven metsät ovat pääosin tuoreita mäntykankaita. Järven pohjoisosassa vallitsevat nuoret, eteläosassa puustoltaan vanhemmat metsät. Itärannalla on 140-150 -vuotiaita mänty- ja mänty-kuusikankaita, joissa on järeitä aihkimäntyjä ja kelopuita (kuva 48). Lisäksi etelämpänä on uudistuskypsiä tuoreen kankaan kuusimetsää, jonka korpiosat ovat hetteistä metsäkortekorpea ja kastikkavaltaista ruohokorpea (kuva 49). Rantasuot ovat pääosin isovarpurämeitä. Itärannalla on edustavia rinnesoita, joissa vaihtelevat tupasvilläräme- ja pallosararämeosat sekä rannan korpirämeet (kuva 50). Rinnesuon halki virtaa noro. Itärannalla loma-asutuksen läheisyydessä on lähde. Rytijärven eteläosaan laskee uomaltaan luonnontilainen Kallio-oja. Järven koillisosaan laskee luonnontilaisen kaltainen uoma. Uomat ovat rämeiden reunustamat. Rytijärven vedet laskevat järven pohjoisosasta Rytijokeen. Maisemallista arvoa on järeäpuustoisilla rantametsillä ja itärannan niemellä. Rytijärven pohjoisrantaa sivuaa Posiontie.

Kuva 48. Pienialainen vanhan metsän kuvio Rytijärven rinnet metsässä.

Kuva 49. Rinnekuusikoiden korpisoistumaa Rytijärven itärannalla.

Kuva 50. Rytijärven itärannan rinnesuota.

Iso Lehmijärven itärannalla on vanhaa tuoreen kankaan metsää (140 v), jossa vaihtelevat kuusi-haapamänty-koivusekametsät, kuusi-mänty- ja kuusimetsät. Länsirannalla vallitsevat nuoret mäntykankaat ja taimikot. Järven länsirannan rantasuot ovat vaihtelevasti isovarpurämeitä, joissa pallosararämeosia. Järven pohjoisosan rantanevat ovat saranevaa. Iso Lehmijärven eteläpää kuuluu Mämmisuon Natura-alueeseen (FI1301209) ja soidensuojeluohjelmaan.

Kuva 51. Iso Lehmijärven itärannalla on rantanevaa, länsirannalla vanhaa sekametsää. Etelässä lampi rajoittuu Mämmisuon Natura-alueeseen.

Osa-alueen C itäosassa sijaitsevat Latva-Penämo ja Matalajärvi. **Matalajärvi** on kokonaan umpeenkasvanut lampi, jolla vallitsevat laajat, luhtaiset, pullosaravaltaiset saraneva-alueet. Muuta lajistoa jouhisara, järvikorte ja luhtavilla, joka muodostaa yhtenäisiä kasvustoja. Rannat ovat isovarpurämeitä. Järvi on mäntykankaiden ympäröimä. **Latva-Penämön** ympärysmetsät ovat valtaosin kuivahkoja mäntykankaita, puustoltaan nuorta talousmetsää ja taimikoita. Itärannan metsissä on rehevyyttä ja rantavyöhykkeessä on metsitettyjen peltojen koivikoita. Rantalan tilan eteläpuolella on syvään uurtunut puro, jonka varrella on kasvillisuudeltaan kulttuurivaikutteista, saniaistyyppin kosteaa puronvarsilentoa. Järven koillisosassa on reheviä suotyypppejä, pienialainen lehtokorpi ja lettoräme, jonka ravinteisuutta ilmentävään lajistoon kuuluvat mähkä, karhunruoho, tuppisara ja valtalajina kasvava siniheinä (kuva 52). Itärannalla on hiekka- ja kalliorantaa. Latva-Penämön eteläosaan laskee Kantojoki ja järven vedet laskevat Latva-joaan. Järven länsiosassa on ranta-asemakaava.

Kuva 52. Latva-Penämön koillisosan pienialaisen lettorämeen tyypillisiä lajeja ovat siniheinä ja kataja.

Osa-alueella C on lisäksi pieniä suolampia, Niskalan lampi ja Koikkurinlampi. Koikkurivaaran harjualueeseen rajoittuvat Koikkurivaaranlampi ja Koikkurinlampi. Kaivoslampi ympäristöineen on ihmistöiminnan muuttama. Osa-alueella on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä sekä maisemallisesti arvokkaita jokia ja koskijaksoja, joiden rantametsät ovat lehtipuuvaltaiset ja paikoin esiintyy lehtokasvillisuutta. Leilioja ja Latva-joa on luonnontilaisia, isovarpu- ja tupasvillarämeiden sekä saranevojen reunustamia uomia.

7.4.2 Linnusto

Osa-alueelle C sijoittuu kaksi maakunnallisesti tärkeää (MAALI) lintualueutta Roosinginjärvi sekä Penämönjärven länsipuolella sijaitseva Marikkosuo. Osa-alueutta luonnehtivat karut järvet ja lammet, mutta sillä on myös reheviä vesistöjä, joilla pesii monimuotoinen vesi- ja rantalinnusto. Karuilla vesistöillä on niukasti vesilintujen suosimia matalia, suojaista lahtia. Osa-alueelta on rajattu maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltujen lintualueiden lisäksi yksi linnustollisesti tärkeä kohde, joka on Iso-

Koikkurin niemi Impiönjärven pohjoisosassa. Kohteen pesimälinnustoon kuuluvat kuikka, laulujoutsen, selkälökki ja kalatiira.

Osa-alueen C lintulajisto on monimuotoinen, joskin lintujen yksilömäärät ovat vähäiset. Karuilla järvillä tyypillinen pesijä on kuikka, joka kuuluu Impiönjärven (1 p) pesimälinnustoon. Laji havaittiin myös Roosinginjärvellä. Laulujoutsen pesii järvien ja lampien soistuneissa lahdenpohjukoissa tai soistuneilla ruovikkorannoilla. Laji kuuluu mm. Impiönjärven (Iso-Koikkuri), Roosinginjärven ja Iso-Lehmijärven (pohjoinen lampi) pesimälinnustoon. Telkkä pesii yksittäispareina yleisesti alueen järvillä ja lammilla (mm. Impiönjärvi, Latva-Penämö). Karuilla, niukkakasvisilla rannoilla havaittiin vain vähän sorsalintuja. Rehevä Roosinginjärvi sen sijaan on useiden vesilintujen suosima lintujärvi. Järven pesimälinnustoon kuuluvat mm. härkälintu (2-5 p), tukkasotka (1 p), telkkä, haapana, jouhisorsa, tukkakoskelo, uivelo, kalatiira, pikkulokki ja laulujoutsen (1 p) (Jokimäki & Kaisanlahti-Jokimäki 2015, Isomursu 2016, maastohavainnot 2021). Rantapensastojen huomionarvoinen pesimälaji on pajusirkku (Roosinginjärvi 2 reviiriä, Impiönjärvi rantapensastot). Lisäksi Roosinginjärvi on muutonaikainen lintujen kerääntymisalue (laulujoutsen, tukkasotka, uivelo, mustalintu). Myös Impiönjärvellä on laajalti vesilintujen suosimia luhtaisia saraikkoja.

Lokkilinnuista kalalokki pesii yksittäispareina osa-alueen järvillä (mm. Impiönjärvi, Roosinginjärvi). Karuja selkäreisiä suosiva selkälökki kuuluu Impiönjärven pesimälinnustoon (Iso-Koikkuri 1 p). Lisäksi Impiönjärven Iso-Koikkurilla pesii kalatiirayhdyskunta (10 y).

Rantalinnuista tyypillisiä ovat mm. rantasipi (Impiönjärvi 2 p, Penämönjärvi 2 p, Latva-Penämö 1 p) ja västäräkki. Kosteilla pensaikkomailla, ruovikoissa sekä pajukoissa harvalukuisena esiintyy mm. pajusirkku, joka pesii Roosinginjärven pajuluhtarannoilla (2 reviiriä). Kosteikkojen ja rantojen kahlaajan taivaanvuohen reviiri on Impiönjärven eteläosassa. Kurki kuuluu umpeenkasvaneen Matalajärven pesimälinnustoon.

Simojärveen laskeva Impiönjoki on koskikaran tunnettu talvehtimispaikka (Lapin lintutieteellinen yhdistys 2017). Koskikarasta on talviaikainen havaintotieto myös Rytijärven pohjoisosan lasku-uomasta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

Rantametsien linnusto on havupuuvaltaisten talousmetsien tyypillistä lajistoa. Tyypillisiä metsälintuja ovat seudullisesti tavanomaiset metsien yleislajit kuten peippo, pajulintu, vihervarpunen, sinitiainen, talitiainen, sepelkyyhky, käpytikka, närhi, varis ja korppi. Huomionarvoisia pesimälintuja ovat hömötiainen, kuukkeli, järripeippo (Matalajärven kaakkoisranta) sekä palokärki (Iso-Lehmijärvi). Metsäkanelinnuista rantametsissä ja -soilla havaittiin metso (Roosinginjärvi länsiranta), teeri (Penämönjärvi) ja riekko (Iso-Lehmijärvi).

Petolinnuista nuolihaukka pesii Matalajärven ja Latva-Penämön mäntykankailla. Lajista on havaintoja myös Penämönjärven alueelta. Helmipöllöstä on havaintoja Roosinginjärvi-Penämönjärvi alueelta.

Kulttuuriympäristöissä, pihapiireissä, pesii haarapääskyjä, jotka käyvät ruokailemassa vesialueilla. Haarapääsky kuuluu mm. Impiön kyläalueen pihapiirin linnustoon Impiönjärven ja Saunajärven välissä. Peltolinnustoon kuuluu kuovi. Törmäpääskyn pesimäyhdyskunnasta on tieto Kuittarin alueelta, Penämöntien ja Impiöntien väliseltä vanhalta maa-ainesottoalueelta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Törmäpääskyjen koloja on lisäksi Koikkurivaaran harjualueen pohjoisosan hiekkakuopassa. Laji pesii yhdyskuntina hiekkakuoppien seinämissä.

7.4.3 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Osa-alueella C todetut kasvillisuuskohteet ovat luonnontilaisia soita ja rantaluhtia, edustavia korpia ja rinesoita sekä pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä (lähteet, purot, norot, alle hehtaarin kokoiset lammet). Rytijärven ja Iso Lehmijärven länsirannoilla on vanhaa metsää. Rytijärven rannalla on luontotyypeiltään edustavia rantaan viettäviä rämeitä. Ravinteisia suotyyppisiä Latva-Penämön alueella. Lehtokasvillisuutta on kapealti purojen lähiympäristöissä. Kohteet ovat valtaosin luonnon monimuotoisuutta turvaavia kohteita, mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lähteet, tihkupinnat ja norot ovat vesilain suojeltuja luontotyyppisiä (Vesil 2 luku 11 §).

Inventoinneissa Penämönjärveltä luontokohteina rajatut luonnontilaiset hiekkarannat (kohteet 1 ja 3) eivät laajuudeltaan ja muilta ominaispiirteistään täytä luonnonsuojelulain (LSL 29 §) mukaisen suojeltavan luontotyypin kriteereitä. Suomen metsäkeskuksen paikkatiedossa on Impiönjoen varrelta on rajattu yksi metsälain erityisen tärkeä elinympäristökohde (Metsäl 10 §) (kohde 12), joka on pienvesistön välitön lähiympäristö (lähteet).

Kohteen arvoa lisää, mikäli sillä on uhanalaista tai harvinaista lajistoa, se on luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin elinympäristöä tai sillä esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä. Kohdekuvauksessa kohteella tavattavan uhanalaisen luontotyypin ensimmäinen uhanalaisluokka ilmaisee luontotyypin valtakunnallista uhanalaisuutta ja toinen alueellista uhanalaisuutta Pohjois-Suomessa.

Linnustollisesti merkittävin kohde on Roosijärvi, joka on maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI-kohde). Lisäksi linnustollista arvoa on Impiönjärven pohjoisrannan Iso-Koikkurin alueella, jonka pesimälinnustoon kuuluvat selkälökki, kuikka, kalatiira ja laulujoutsen.

Lähtöaineiston ja maastoinventoinnin perusteella rajatut luonnonsuojelullisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet on esitetty seuraavassa ja niiden sijainnit ja rajaukset ilmenevät liitekartalla 4. Kohteiden tarkat rajaukset on huomioitu kaavoituksessa ja ne ilmenevät kaavakartalla.

Taulukko 15. Osa-alueen C luontokohteet, kuvaukset, arvoluokituksen perusteet ja lajistohuomiot. Luontotyyppien uhanalaisuus (Pohjois-Suomi/koko maa).

Nro	Nimi	Arvoluokka, kohteen kuvaus	Peruste	Lajisto, huomiot
1	Penämönlahden hiekkaranta ja rantasuo, Penämönjärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 1,10 ha Pääosin luonnontilainen hiekkaranta (leveys 4-6 m), jolla laavu ja nuotiopaikka (kuva 46). Rantasuo tupasvillärämettä, pitkospuut. Pesimälinnustoa rantasipi (EVA)	Uhanalainen luontotyyppi Erityisvastuulaji (EVA)	tupasvilläräme (-/NT) rantasipi (EVA)
2	Penämönjoki, Penämönjärvi-Simojärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 11,94 ha Kapealti kulttuurivaikuttaneita lehtipuulehtoja, rantarämeitä, luhtaista saranevaa (kuva 33). Virtavesien lohikalakannat. Muinaismuistokohteet.	uhanalaiset luontotyypit, ekologiset yhteydet	saraneva (-/NT)
3	Pohjaslahden hiekkarannat, Penämönjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 0,74 ha Luonnontilaiset hiekkarannat, leveys 4 m ja ka	Erityisvastuulaji (EVA)	rantasipi (EVA)

		pea rantatörmä. Kohteen itäosassa lomarakennus. Pesimälinnustoa rantasipi (EVA). Isovarpurämettä		
4	Leilijoja, Penämönjärvi	<i>Luokka 2: Erityisen tärkeä kohde</i> 24,31 ha Luonnontilainen, luonnonsuojelullisesti arvokas pienvesi (Raatikainen 1995). Maisemallisesti arvokas. Rämeiden ja korpikasvillisuuden reunustama uoma 1-4 m levyinen. Pääosin reunussuot isovarpurämettä, rannan tuntumassa tupasvillarämeosia. Leilioja virtaa luonnontilaisen Leisuon halki. Leilijoja virtavesien lohikalakanta	Arvokas pienvesi Metsäl 10 § Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyypit	laulujoutsen (DIR), kuikka (DIR), järripeippo (NT) tupasvillaräme (-/NT) isovarpuräme (-/NT)
5	Papinniemen lähdeympäristö ja suot, Penämönjärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde /Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,45 ha Tihkupintainen lähdeympäristö luonnontilaisella rämeellä. Voimajohto ylittää suoalueen.	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyypit	lähteiköt (-/VU)
6	Latvajoki, Penämönjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 2,39 ha Ojitettujen soiden rajaama luonnontilainen jokiuoma. Luhtaiset rantanevat, rantarämeet isovarpurämettä Virtavesien lohikalakanta	Ekologinen yhteys	
7	Koikkurinlampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 8,48 ha Alle hehtaarin kokoinen suolampi ja vähäpuus- toiset suot. Rajautuu Koikkurinvaaran arvokkaaseen harjualueeseen.	Metsäl 10 § Arvokas harju- alue	Pienveden lähiympäristö
8	Perälän rannat, Roosinginjärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 2,83 ha Linnustokohde (kuva 16). Pesimälinnustoon kuuluvat laulujoutsen, härkälintu, kuikka, kalatiira, tukkasotka sekä pajusirkku. Roosinginjärvi on maakunnallisesti tärkeä lintualue.	MAALI-kohde Lintudirektiivi Uhanalaiset lajit	tukkasotka (EN), pajusirkku (VU), härkälintu (NT), tukkakoskelo (NT), kuikka (DIR), laulujoutsen (DIR), kalatiira (DIR), uivelo (DIR)
9	Roosingin länsirannan luhdet	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,36 ha Luhtaista saranevaa ja pajuluhtaa. Pajusirkun pesinnät Roosinginjärvi on maakunnallisesti tärkeä lintualue.	MAALI-kohde Uhanalainen laji Uhanalaiset luontotyypit	pajusirkku (VU) saraneva (-/NT)
10	Iso-Koikkurin ja Roosinginojan suot,	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 15,89 ha Rantasuot ovat vaihtelevasti isovarpu- ja lyhytkorsirämeitä, lyhytkorsinevaa, rimpinevaa,	Uhanalainen laji Lintudirektiivi	pajusirkku (VU) lyhytkorsiräme (-/NT) isovarpuräme (-/NT)

	Roosinginjärvi ja Impiönjärvi	saranevaa sekä luhtaisia rantanevoja ja pensastoja. Roosinginojan varrella korpikasvillisuutta. Rantapensastoissa pesii pajusirkku. Linnustokohteena rajatun Iso-Koikkurin (kohde 11) pesimälinnustoon kuuluvat laulujoutsen, kalatiira, kuikka ja selkälökki Roosinginoja: virtavesien lohikalakanta	Uhanalaiset luontotyytit	lyhytkorsineva (-/NT) saraneva (-/NT)
11	Iso-Koikkuri, Impiönjärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 10,82 ha (sis. vesialueita) Linnustokohde. Pesimälinnustoon kuuluvat kuikka (1p), laulujoutsen (1p), selkälökki (1p) ja kalatiira. Kohteella on myös maisemallista arvoa	Uhanalainen laji Lintudirektiivi Maisema	selkälökki (EN), kuikka (DIR), laulujoutsen (DIR), kalatiira (DIR)
12	Impiönjoki, Impiönjärvi-Simojärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 4,83 ha Rehevät rantametsät ja suot. Kohteeseen rajautuu lähteikkö (Metsäl 10§). Impiönjärven Niskalahden suulla saraluhkaa ja luhtaiset rantapensastot. Koskikaran talvehtimiskoski. Impiönjoessa on virtavesien lohikalakanta.	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit Lintudirektiivi Uhanalainen laji	Pienveden lähiympäristö Lähteikkö (-/VU) koskikara (DIR, VU)
13	Impiönjoen lähteikkö, Impiönjärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> 0,16 ha Metsäsuunnittelussa rajattu metsälain 10 §:n elinympäristö, lähteikkö	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit	Pienveden lähiympäristö
14	Impiön rantaluhat, Impiönjärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,69 ha Veneenlaskupaikan molemmin puolin saraluhkaa, joiden edustalla leveät ruovikot.	Metsäl 10 § Luontotyytit	
15	Impiönjärvi-Sauna-järvi uoma ja rantasuot	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,07 ha Järvien välinen uoma ja rämekannas isovarpurämettä. Saunajärven puolella isovarpurämettä ja luhtarantaa. Taivaanvuohi (NT) pesintä, västäräkki (NT)	Luontotyytit Huomionarvoinen linnusto	västäräkki (NT)
16	Ahoniemen rantasuot, Impiönjärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 1,43 ha Ojittamaton rantasuomäntykankaiden ympäröimä. Rämeet ja nevaosat.	Uhanalaiset luontotyytit	Isovarpuräme (-/NT)
17	Matalajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 17,33 ha Umpeenkasvanut lampi luhtaista saranevaa. Kurjen pesintä suolla, järripepon reviiri reu-nuspensastossa.	Lintudirektiivi Luontotyytit	kurki (DIR), järripeppo (NT) saraneva (-/NT)

18	Viidanvaaran korvet ja rämeet, Latva-Penämo	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,97 ha Kalliojyrkänteen alussuo lehtokorpea. Vähäpuustoinen suo rämettä jonka pohjoisosassa pienialainen lehtoräme (kuva 58). Ravinteisuutta ilmentävää lajistoa mm. mähkä, karhunruoho, tuppisara ja siniheinä.	Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit	lehtokorvet (VU/VU) lehtorämeet (VU/VU)
19	Niskalan suolampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 1,19 ha Pienveden lähiympäristö, alle hehtaarin kokoinen suolampi. Kapea nevaruusu ja luonnontilaiset isovarpuurämeet	Metsäl 10 §	Pienveden lähiympäristö
20	Alppirinteen lähde, Rytijärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> 0,1 ha Lähdeympäristö. Kulttuurivaikutteisuutta, vettä otetaan lomarakennukselle. Järeä, mäntyvaltainen ympärysmetsä (125v) tuoretta kangasta. Kilpikaarnaisia aihkimäntyjä ja vanhoja lehtipuita	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit	Lähteiköt (-/VU)
21	Rytijärven vanhat metsät, Rytijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 2,57 ha Vanhaa tuoreen kankaan mänty-kuusisekametsää (140 v) (kuva 48). Eri-ikäinen ja -rakenteinen puusto, lahoppuujatkumo. Aihkimännyt, järeitä kelomäntyjä. Eteläosassa 130 v tuoretta kuusikangasta.	Uhanalaiset luontotyytit Maisema	vanhat havupuuvallat tuoretta kankaan (EN/EN)
22	Rytijärven rannesuo ja noro, Rytijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,44 ha Luonnontilainen suoluontokokohde, vähäpuustoinen suo (kuva 50). Rannesuon halki virtaa noro. Suo tupasvillärämettä, jossa pallosararämeosia. Rannassa korpirämettä.	Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit	Pienveden lähiympäristö, vähäpuustoinen suo korpiräme (NT/EN) tupasvilläräme (-/NT) pallosararäme (-/NT) havumetsävyöhykkeen norot (DD/DD)
23	Rytijärven korpi, Rytijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,15 ha Rantaan viettävä hetteinen alue, jossa metsäkortekorpi- ja ruohokorpiosia (kuva 49). Tuoretta kuusikankaat (145 v)	Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyytit	Rehevät korvet metsäkortekorvet (EN/VU) ruohokorvet (VU/NT)
24	Iso Lehmijärven pohjoisosan rantasuot, Iso Lehmijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 9,37 ha Pieni suolampi, jonka luonnontilaiset rantasuot vaihtelevasti saranevaa, lyhytkorsinevaa, vaivaiskoivu-pallosararämettä, lyhytkorsi- ja isovarpuurämettä, jossa rahkarämeosia.	Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyytit	laulujoutsen (DIR) sararäme (-/VU) lyhytkorsiräme (-/NT) isovarpuuräme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT) saraneva (-/NT)

		Laulujoutsenen pesintä kohteen pohjoisosassa		
25	Lehmijärven vanhat metsät, Iso Lehmijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 10,34 ha Mämmisuon Natura-alueeseen rajoittuva järven itärannan vanha metsä. Uudistuskypsä kuusivaltainen sekametsä (kuusi-haapamänty-koivu), 130-140 -vuotias puusto, hyvä lahopuujatkumo. Pohjoisosassa rantarämeitä.	Lintudirektiivi Uhanalaiset luontotyypit Natura-alue	palokärki (DIR) vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kan- kaat (EN/EN)
26	Rantalan puronvarsilehto, Latva-Penämö	<i>Luokka 4. Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> Syvässä uomassa virtaavat pääosin luonnontilainen puro, hiekkapohjainen. Puronvarsilehdot kosteaa saniaistyyppin lehtoa. Osin kulttuurivaikutteista lehtoa.	Uhanalaiset luontotyypit	Kosteet keskiravinteiset lehdot (NT/NT)

7.4.1 Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukossa 16 ja liitekartalla 4.

Impiönkylän kylä- ja viljelymaisema on paikallisesti arvokas kulttuurimaisemakokonaisuus. Siihen kuuluu rantavyöhykkeeseen rajautuvia, vesimaisemaan näkyviä viljeltyjä peltöjä, tilakeskuksia, vanhoja pihapiirejä rakennuksineen sekä kylämaisemaan oleellisesti kuuluva koulu ja kylänraitti. Vesimaisemaan erottuva viljelymaisema on lisäksi Rytijärven länsirannalla.

Luonnonmaisemaltaan edustavia kohteita ovat joki- ja koskimaisemat (mm. Penämönjoki, Impiönjoki, Leilioja, Latvajoki). Maisemallisesti edustavia mäntypuustoisia niemiä on Roosinginjärvellä, Impiönjärvellä ja Rytijärvellä. Impiönjärvellä maisemallinen kiintopiste on järven pohjoisrannan Iso-Koikkurin niemi.

Taulukko 16. Osa-alueen C maisemallisesti arvokkaat alueet (kma = kulttuurimaisema, lma = luonnonmaisema, pm = perinnumaisemakohde).

Nro	Nimi	Kuvaus
LM 1	Niherinniemi ja saari, Roosinginjärvi	Puustoltaan mäntyvaltaiset, luode-kaakkosuuntaiset saari ja niemi jakavat järven vesimaisemaa.
LM 2	Iso-Koikkurin niemi, Impiönjärvi	Vanhaa mäntyä kasvava niemi jakaa järven pohjoisosan vesimaisemaa.
LM 3	Ahoniemi, Impiönjärvi	Mäntypuustoinen (120v) niemi. Muinaismuistokohde, pyyntikuopat
LM 4	Rytijärven niemi, Rytijärvi	Järeää mäntyä kasvava rämeniemä. Luonnontilaiset suot järven itärannalla
KM 1	Impiön kulttuurimaisema, Impiönjärvi	Kylänraitti, koulu, vanhat tilat näkyvät vesimaisemaan, pienialaiset viljellyt pellot
KM 2	Rytilän kulttuurimaisema, Rytijärvi	Tilakeskus ja vesimaisemaan näkyvät viljellyt pellot järven länsirannalla

7.4.2 Uhanalainen ja suojellisesti arvokas lajisto

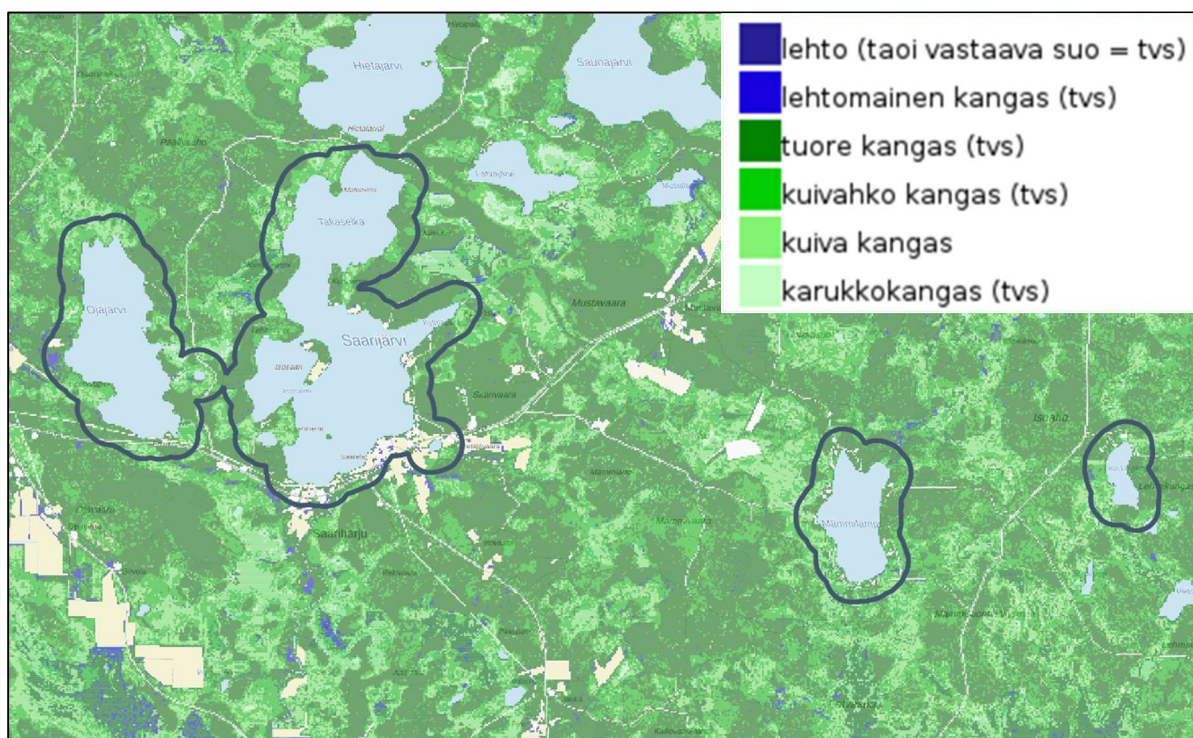
Osa-alueen C vesi- ja rantalinnustossa uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja havaittiin tai on tiedossa yhteensä 19 lajia ja lintudirektiivin liitteen I lajeja 11 lajia. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluu lähinnä yksittäispareina järvillä ja lammilla pesivää linnustoa. Pesimälinnustoon kuuluvat mm. seuraavat uhanalaiset ja lintudirektiivilajit: selkälökki (EN), kalatiira (DIR), tukkasotka (EN), haapana (VU), kuikka (DIR), laulujoutsen (DIR), härkälintu (NT), uivelo (DIR), taivaanvuohi (NT), kurki (DIR), pajusirkku (NT) ja järripeippo (NT). Jokien ja purojen sulana pysyvissä osissa talvehtivan koskikaran (VU, DIR) tunnettu talvehtimispaikka on Impiönjoessa.

7.5 Osa-alue D

7.5.1 Luonnon yleiskuvaus

Osa-alueen D metsissä vaihtelevat tuoreet ja kuivahkot mänty- ja mänty-kuusikankaat. Tuoreen kankaan metsiä on etenkin Saarijärven ja Ojajärven ympäristössä. Rantasuot ovat tyypillisesti ojitettuja rämeitä tai isovarpurämeitä. Laajemmilla suoalueilla suon keskiosan lyhytkorsinevaa ympäröivät nevarämeet ja harvapuustoiset lyhytkorsirämeet, jotka vaihtuvat reunaosien isovarpurämeiksi. Korpi- ja rämekasvillisuutta on tyypillisesti myös laskuojien varrella. Osa-alueen järvet ovat karuja, rannoiltaan selvärajaisia. Rantapuuston ja -pensaston muodostavat koivu, kuusi, harmaaleppä ja pajut. Rantakasvillisuutta on niukasti. Merkittävimmät virtavedet ovat Saarijärvestä etelään laskeva Siuruanjoki sekä pienemmän purot Kylmäoja, Peräoja ja Mämmioja.

Osa-alueen kaakkoisosassa on Mämmisuon Natura-alue, johon Mämmilampi rajoittuu.

Kuva 53. Osa-alueen D kasvupaikkatyyppit (VMI 2019).

Ojajärven rantametsät ovat tuoreen ja kuivahkon kankaan mänty-kuusi- ja kuusimetsiä. Kuusivaltaisia metsiä on etenkin järven koillisosassa, jossa on puustoltaan vanhempaa havupuukangasta (110 v). Metsäpalohistoriasta on näkyvissä palokantoja ja palokoromäntyjä. Järven koillisosassa on pienveden lähiympäristönä metsälakikohteena (Metsäl 10 §) rajattu tihkupintainen suojuotti ja noro, jota reunustaa kapealti metsäkortekorpi. Rantasuot ovat tyypillisesti ojitettuja rämeitä tai isovarpurämeitä. Ojittamattomilla soilla on lyhytkorsirämeitä ja lyhytkorsinevaa (mm. Teloitusniemen räme). Järven pohjoisosaan laskevaa Peräojaa reunustaa korpi- ja rämekasvillisuus. Alavia rantoja reunustavat sara- ja järviruokovyöhykkeet, järvikortetta ja ulpukkaa kasvaa harvakseltaan. Järven länsirannalla on entisiä rantaniittyjä. Itärannalla on Ukonniemen ranta-asemakaava. Järven halki kulkee kelkkareitti ja etelärantaa sivuaa voimajohto. Järven lounaisrannalla on Ojajärven luonnonmetsä luonnonsuojelualue (UUSA207190).

Kuva 54. Ojajärven koillisosan tihkupintaa ja noron korpikasvillisuutta.

Saarijärveä ympäröivät metsät ovat vaihtelevasti puustoltaan nuoria, varttuneita ja uudistuskypsiä mäntyvaltaisia talousmetsiä. Itärannan metsissä vallitsevat kuivahkot mänty ja mänty-kuusikankaat. Rantasuot ovat valtaosin isovarpurämeitä. Saranevaa on mm. Rökkösenniemessä. Luhtaisia rantoja on järven pohjoisrannalla ja matalissa lahdissa. Vesi- ja rantakasvillisuus on muutoin niukkaa, harvakseltaan kasvaa lähinnä järviruokoa ja järvikortetta. Saarijärven eteläosassa on kulttuurivaikutteisia viljelymaisemaa ja kyläaluetta. Pienialaisia viljeltyjä peltoalueita ja niittykasvillisuutta on etenkin järven eteläosan Saariharjun kylän alueella sekä Isosaareissa. Peltojen läheisyydessä kasvillisuus on kulttuurivaikutteista, rehevää ja reunusmetsät ovat lehtipuuvaltaisia. Kutuniemessä on entinen lammaslaidun, jossa on koiranputkivaltaista tuoretta niittyä, pienruohoniittyä ja metsälaidunta (34 ja 55). Metsälaidunvaikutteisen osan puuston muodostavat koivu, raita, kuusi ja haapa. Kenttäkerroksen valtalajina on metsäkurjenpolvi.

Kelkkareitti sijoittuu Rökkösenniemi-Kylmäoja välille, ja järveä sivuaa etelässä Posiontie.

Kuva 55. Saarijärven itärannan Kutuniemen metsälaitumella valtalajina on metsäkurjenpolvi. Kohde on entistä lammaslaidunta.

Mämmilampi on karu, laajalti suorantainen lampi, jonka rantasuot ovat suhteellisen ohutturpeisia. Järveä ympäröivät pääosin ojitetut rämeet ja turvekankaat. Lounaisrannan luonnontilaiset suot ovat lyhytkorsinevaaa ja -rämettä, joita ympäröivät isovarpurämeet. Alueella vallitsevat puustoltaan nuoret mäntyvaltaiset metsät. Pohjoisrannalla on myös tuoreita kuusikankaita. Mämmiojaa reunustaa puronvarsikorpi sekä pienialaisesti lehtokasvillisuus, joka on metsäkurjenpolvi-metsäimmarretyypin (GDT) tuoretta lehtoa. Tyypillistä vesi- ja rantakasvillisuus on niukkaa. Kelluslehtisistä kasvaa paikoin ulpukkaa, harvakseltaan kasvaa järviruokoa, järvikortetta sekä rantaviivassa pullosaraa ja terttualpia. Kivennäismaan rannat ovat pääosin rakentuneet. Itärannalla on rantaviivan säästöpuina järeitä, tasalatvuksisia, vanhoja mäntyjä, joilla on maisemallista arvoa.

Iso Löytölampi on tummavetinen, pääosin nuorten mäntykankaiden ympäröimä lampi. Kaakkoisrannalla on puustoltaan uudistuskypsää mäntykangasta. Suot isovarpu- ja lyhytkorsirämeitä. Etelä lampi rajoittuu Mämmisuon Natura-alueeseen (FI1301209, SAC). Lammen pohjoisosassa on maa-ainestenottoalue ja muuta yritystoimintaa.

7.5.2 Linnusto

Osa-alueelle D ei sijoitu tärkeitä lintualueita (IBA, FINIBA, MAALI). Aluetta luonnehtivat karut vesistöt, rannoiltaan selvärajaiset vesistöt. Matalia, vesilintujen suosimia suojaisia lahtia on lähinnä Ojajärven eteläosassa ja ojien suulla sekä Saarijärvellä Kylmäperän pohjukassa. Osa-alueelta on rajattu yksi linnustollisesti tärkeä kohde, joka on kuikan pesimäsaari Saarijärvellä.

Osa-alueen D lintulajisto on niukka ja lintujen yksilömäärät vähäiset. Karuilla järvillä tyypillinen pesijä on kuikka, joka kuuluu Mämmilammen (2 p) ja Saarijärven pesimälinnustoon (Pikkusaari, 1 p). Karuilla, niukkakasvisilla rannoilla havaittiin vain vähän sorsalintuja. Sinisorsa kuuluu Ojajärven pesimälinnustoon, järven saraikot ovat suojaisia pesimäpaikkoja. Telkkä pesii yksittäispareina yleisesti

alueen järvillä ja lammilla (mm. Saarijärvi ja Mämmilampi). Osa-alueella havaitut laulujoutsenen olivat pesimättömiä yksioita.

Lokkilinnuista kalalokki pesii yksittäispareina eri puolilla aluetta, mm. Mämmilammella. Rantalinnuista tyypillisiä ovat mm. rantasipi (Ojajärvi, Saarijärvi) ja västäräkki. Kosteikkojen ja rantojen kahlaajan taivaanvuohen reviiri on Petäjälammella ja valkoviklosta on aiempia havaintotietoja Mämmilammen rantoilta (Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

Saarijärvestä laskea Siuruanjoki Saariharjun alueella on koskikaran tunnettu talvehtimispaikka (Lapin lintutieteellinen yhdistys 2017. Suomen Lajitietokeskus 4/2023).

Rantametsien linnusto on havupuuvaltaisten talousmetsien tyypillistä lajistoa. Tyypillisiä metsälintuja ovat seudullisesti tavanomaiset metsien yleislajit kuten pajulintu, peippo, sinitäinen, talitiäinen, vihervarpunen, leppälintu, metsäkirvinen, laulurastas, sepelkyyhky, käpytikka ja lehtokurppa sekä korppi, varis ja närhi. Huomionarvoisia pesimälintuja ovat hömötiäinen (Mämmilampi) ja järripeippo (mm. Saarijärven Kutuniemi ja pohjoisranta). Petolinnuista kanahaukka pesii Mämmivaaran alueella (Suomen Lajitietokeskus 4/2023). Tiedossa oleva pesä ei sijaitse kaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Kulttuuriympäristöjen, etenkin pihapiirien pesimälajeja ovat kirjosieppo sekä räystäspääsky (mm. Saarijärvi, Mämmilampi) ja haarapääsky (Mämmilampi), jotka käyvät ruokailemassa vesialueilla. Räystäspääsky kuuluu mm. Saariharjun kyläalueen linnustoon Saarijärven etelärannalla.

7.5.3 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Osa-alueella D todetut kasvillisuuskohteet ovat luonnontilaisia soita ja rantaluhtia, pienialaisia korpia sekä lehtoja sekä pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä (tihkupinnat, purot, norot). Lehtokasvillisuutta on niukasti purojen lähiympäristöissä. Kohteet ovat valtaosin luonnon monimuotoisuutta turvaavia ja tukevia kohteita, mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lähteet, tihkupinnat ja norot ovat vesilain suojeltuja luontotyyppisiä (Vesil 2 luku 11 §).

Metsäsuunnittelussa osa-alueelta D on rajattu kaksi metsälain erityisen tärkeää elinympäristökohtetta (Metsäl 10 §) (kohteet 3 ja 12), jotka ovat pienvesistön välittömiä lähiympäristöjä (tihkupinnat, norot).

Linnustollista arvoa on kuikan pesimäympäristöinä Saarijärven Pikkusaarella ja Mämmilammen rantoilla.

Lähtöaineiston ja maastoinventoinnin perusteella rajatut luonnonsuojelullisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet on esitetty seuraavassa ja niiden sijainnit ja rajaukset ilmenevät liitekartalla 5. Kohteiden tarkat rajaukset on huomioitu kaavoituksessa ja ne ilmenevät kaavakartalla.

Taulukko 17. Osa-alueen D luontokohteet, kuvaukset, arvoluokituksen perusteet ja lajistohuomiot. Luontotyyppien uhanalaisuus (koko maa/Pohjois-Suomi).

Nro	Nimi	Arvoluokka, kohteen kuvaus	Peruste	Lajisto, huomiot
1	Iso Löytölammien rantarämeet, Iso-Löytölampi	Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde 1,64 ha	Uhanalaiset luontotyytit Natura-alueen läheisyys	lyhytkorsirämeet (-/NT) isovarpurämeet (-/NT)

		Luonnontilaiset rantarämeet (IR, LkR) rajoittuvat etelässä Mämmisuon Natura-alueeseen.		
2	Mämmiojan puronvar- silehto ja korpi, Mämmi- lampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 1,26 ha Havulehtipuusekametsä metsäkurjenpolvi- metsäimarretyyppin (GDT) tuoretta lehtoa. Korpiosa mustikkakorpea. Uudistuskypä puusto. Mämmiojassa virtavesien lohikalakanta.	Metsäl 10\$ uhanalaiset luon- totyytit	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (NT/VU) Aitokorvet (VU/EN)
3	Mämmilammin noro, Mämmilampi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 0,14 ha Metsälain erityisen tärkeänä elinympäristönä rajattu noro. Noroa reunustava korpi on puus- toltaan 160-vuotiaasta kuusimetsää. 0,16 ha	Metsäl 10\$ uhanalaiset luon- totyytit	Pienveden lähiympä- ristö
4	Mämmilammen suot, Mämmilampi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 22,18 ha Luonnontilaiset suot (LkN, LkR, IR). Kuikan to- dennäköinen pesintä rantasuolla. Lomaraken- nuksille menevät tiet pirstovat kohdetta	Lintudirektiivi Uhanalaiset luon- totyytit	kuikka (DIR) lyhytkorsirämeet (-/NT) isovarapurämeet (-/NT)
5	Pikkusaari, Saarijärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 0,38 ha Linnustokohde (kuva 56). Kuikan todennäköi- nen pesintä saarella. Saarella on myös maise- mallista arvoa.	Lintudirektiivi Maisema-arvo	Kuikka (DIR)
6	Kylmäoja ja Kylmäperän rantasuot, Saarijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 8,10 ha Luonnontilainen uoma virtaa suon halki. Pu- ron varrella pajuluhtaa, luhtaista saranevaa. Rantasuot isovarpu- ja lyhytkorsirämettä, jossa nevaosia.	Uhanalaiset luon- totyytit Maisema	saranevat (-/NT) isovarpuräme (-/NT)
7	Kutuniemen niitty ja metsälaidun, Saarijärvi	<i>Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaava kohde</i> 1,28 ha Perinnebiotooppi (kuvat 34 ja 55). Koiranput- kivaltainen tuore niitty ja metsälaidun entistä lammaslaidunta. Kiviröykkiöt reunoilla.	Uhanalainen luon- totyyppi Perinnebiotooppi Maisema	Sekametsälaitumet (CR/CR)
8	Kutuniemen räme, Saa- rijärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 4,92 ha Pääosin luonnontilaista isovarpurämettä, jossa rahkarämeosia. Rannassa kapealti sara- nevaa. Vanhoja ojituksia reunalla.	Luonnontilaisen suo- kohde Uhanalaiset luon- totyytit	isovarpurämeet (-/NT)
9	Hietataipaleen ranta- luhta, Saarijärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 0,21 ha Saraluhtaa ja luontaista rantapensastoa lasku-uoman molemmin puolin.	Metsäl 10 \$	
10	Rökkösenniemen suot ja suolampi, Saarijärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 11,27 ha Umpeenkasvanut suolampi pullosaravaltaista saranevaa, kalalokin pesintä. Niemen suot ka- ruja rämeitä ja nevoja.	Uhanalaiset luon- totyytit	isovarpuräme (-/NT) lyhytkorsiräme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT) saraneva (-/NT)

11	Teloitusniemen räme, Ojajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 4,42 ha Vähäpuustoinen suo (LkN, LkR, reunoilla IR). Reunoilta ojitettu, voimajohto eteläreunassa. Reunoilta ojitettu. Kelkkareitti suon halki.	Uhanalaiset luontotyypit	isovarpuräme (-/NT) lyhytkorsiräme (-/NT) lyhytkorsineva (-/NT)
12	Ojajärven tihkupinta ja noro, Ojajärvi	<i>Luokka 1: Lainsäädännöllä turvattu kohde</i> 0,89 ha Tihkupinta, noro ja tihkupintainen suojuotti (kuva 54) sekä puustoltaan ympäristöä vanhempi reunusmetsä, palokantoja. Edustavat korvet. Kohteeseen sisältyy metsälakikohteena rajattu tihkupinta (0,38 ha).	VL 2 luku 11 § Metsäl 10 § Uhanalaiset luontotyypit	Pienveden lähiympäristö metsäkortekorvet (VU/EN) lähteiköt (LC/VU)
13	Peräoja, Ojajärvi	<i>Luokka 4: Monimuotoisuutta tukeva kohde</i> 3,43 ha Ojajärven pohjoisosaan laskeva puro rantavyöhykkeessä luonnontilainen, muualla ojituksia. Korpi- ja rämekasvillisuutta, puusto 80-100v.	Uhanalaiset luontotyypit	

7.5.4 Maisemansuojelullisesti arvokkaat alueet

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukossa 18 ja liitekartalla 5.

Osa-alueen D kulttuurimaisemalliset arvot keskittyvät Saarijärven rannoille. Järven eteläosiin rajoittuva Saarela-Petäjälampi kylä- ja viljelymaisema muodostaa paikallisesti arvokkaan kulttuurimaisema-alueen (kuva 57). Siihen kuuluu rantavyöhykkeeseen rajautuvia, vesimaisemaan näkyviä, kumpuilevia viljeltyjä peltoja ja niittyjä, vanhoja pihapiirejä rakennuksineen sekä kyläalue. Saarijärven eteläosan vesimaiseman kiintopiste on Isosaari, jonka erottaa Lehtoniemestä Pikkusalmi ja Rökköseniemestä Isosalmi. Isosaaren pellot ja vanhat rakennukset näkyvät vesimaisemaan rantapuuston takaa. Saarijärven keskiosassa Kutuniemessä on vesimaisemaan näkyvä niitty, joka on entisenä lammaslaitumena perinnebiotooppia (kohde 8. Kutuniemen niitty ja metsälaidun).

Luonnonmaisemaltaan edustavia kohteita ovat joki- ja koskimaisemat, joista merkittävimmät ovat Saarijärveltä etelään virtaava Siuruanjoen koski sekä Saarijärveen idästä laskeva Kylmäoja. Kylmäojaa reunustavat laajat tulvaniityt ja koivikot. Lisäksi maisemallista arvoa on kauas vesimaisemaan näkyvillä järeillä männyillä, joita on esimerkiksi Mämmilammen itärannalla.

Taulukko 18. Osa-alueen D maisemallisesti arvokkaat alueet (kma = kulttuurimaisema, lma = luonnonmaisema, pm = perinнемaisemakohde).

Nro	Nimi	Kuvaus
LM 1	Pikkusaari, Saarijärvi	Mäntyä ja koivua kasvava pieni saari järven eteläosassa (kuva 56)
KM 1	Isosaari, Saarijärvi	Vesimaisemaan näkyvät pellot ja vanhat rakennukset.

KM 2	Saarela-Petäjälampi kulttuurimaisema, Saarijärvi	Viljellyt pellot, niityt, hylätyt niityt, kyläalue, asuinrakennukset kumpuilevassa rantamaisemassa. Näkymät järvelle. (kuva 57)
------	--	---

Kuva 56. *Pikkusaari Saarijärven eteläosassa muodostaa vesimaiseman kiintopisteen ja on todennäköinen kuikan pesimäsaari.*

Kuva 57. *Saarijärven etelärannan kulttuurimaisemaa kumpuilevassa rantamaisemassa.*

7.5.5 Uhanalainen ja suojelullisesti arvokas lajisto

Osa-alueen D vesi- ja rantalinnustossa uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja havaittiin tai on tiedossa yhteensä yhdeksän lajia ja lintudirektiivin liitteen I lajeja kaksi lajia. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluu lähinnä yksittäispareina järvillä ja lammilla pesivää linnustoa. Pesimälinnustoon kuuluvat mm seuraavat uhanalaiset ja lintudirektiivilajit: kuikka (DIR), taivaanvuohi (NT), valkoviklo (NT), hömötäinen (EN), järripeippo (NT), västäräkki (NT). Jokien ja purojen sulana pysyvissä osissa talvehtivan koskikaran (VU, DIR) tunnettu talvehtimispaikka on Saarijärvestä laskevassa Siuruanjoessa.

8 Suositukset

Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet on esitetty liitekartoilla 1-5. Luontokohteiden arvoluokitus ilmenee kohdekuvauksista.

Selvityksessä todetuille arvokkaille luontokohteille tai niiden välittömään läheisyyteen ei tulisi osoittaa nykytilannetta muuttavaa maankäyttöä. Luokista ylin, arvoluokka 1, tarkoittaa lainsäädännöllä turvattuja kohteita, joita ei saa heikentää tai hävittää. Selvitysalueella tällaisia kohteita ovat lähteet, jotka ovat vesilain suojeltuja luontotyyppejä (VL 2 luku 11 §) sekä suurten petolintujen rauhoitetut pesäpuu (LSL 39 §).

Muut arvoluokat kuvaavat luontoarvoja, jotka tulee hyvien käytäntöjen mukaan huomioida maankäytön suunnittelussa, mutta jotka eivät ole tiukasti lainsäädännöllä suojattuja. **Arvoluokkaan 2 sijoitetaan erityisen tärkeät kohteet, joilla on usein valtakunnallistakin tai maakunnallista merkitystä, esimerkiksi uhanalaisten lajien ja luontotyyppien merkittävimmät esiintymät.** Selvitysalueella tällaisia kohteita ovat mm. osa-alueella A Leilioja ja Korvalammit sekä Kortesusosa-alueella B.

Edustavuudeltaan tai kooltaan vähemmän merkittävät esiintymät sijoitetaan arvoluokkiin 3 ja 4. Selvitysalueella näitä luonnon monimuotoisuutta turvaavia ja tukevia kohteita ovat pienvesistöjen (purot, norot, lähteet, alle hehtaarin kokoiset lammet) välittömät lähiympäristöt, korpisuot, luonnontilaisia suoluontokohteet, vanhat metsät sekä linnustollisesti arvokkaat alueet. Huomioitavia ovat myös metsäalueet, jotka muodostavat luontaisia ekologisia yhteyksiä arvokohteiden välillä.

Linnustollisesti arvokkaina kohteina arvotettiin erikseen vain luonnonsuojelulain 39 §:n mukaiset rauhoitettujen lintujen merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen pesäpuut sekä laajimmat ja merkittävimmät pesimälinnustolta arvokkaat kohteet sekä muuttolintujen kannalta tärkeimmät levähdys- ja ruokailualueet. Muut linnustolliset arvot huomioitiin samanaikaisesti luontotyyppien ja kasvillisuuden perusteella rajattujen luontokohteiden arvottamisessa. Muilla järvillä ja lammilla linnustokohteina on huomioitu myös kuikan ja muun uhanalaisen linnuston pesäpaikat.

Edustavimmat luontokohteet voidaan osoittaa luo-merkinnällä, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Laajat yhtenäiset metsäalueet, joilla on useampia pienialaisia luonnonarvokohteita suositetaan merkittäväksi riittävän laajoina MY-alueina, jolloin niiden ominaispiirteet säilyvät.

Maisemansuojelullisesti arvokkaat kulttuuri- ja luonnonmaisema-alueet on esitetty taulukoissa ja liitekartoissa. Edustavimmat kohteet suositetaan merkittäväksi kaavaan maisemallisesti arvokkaiksi alueiksi (ma), perinnemaisemakohteet pm. Etenkin laajat yhtenäiset luonnonmaisema-alueet voidaan merkitä MY, maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja (mm. Koi-vujärven maisemallisesti arvokkaat saaret ja luodot).

Kohteille suositetaan seuraavat kaavamerkinnot ja niihin liittyvät kaavamääräykset:

SL Luonnonsuojelualue

S Suojelualue /suojelukohde

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi, hiekkaranta. Kohteen ominaispiirteiden heikentäminen on kielletty. Kielto tulee voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on määritellyt kyseisen alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi.

nat Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue

luo Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Kasvillisuus- tai vesistökohde tai linnustoltaan arvokas alue. Kohteen ominaispiirteiden heikentäminen on kielletty.

lin Linnustoltaan arvokas alue

Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa otettava huomioon tärkeiden elinympäristöjen, eliölajien esiintyminen ja luontokohteiden säilyttämisedellytykset.

ge Geologisesti arvokas alue

Maisema- ja luonnonarvoiltaan merkittävä harjualue. Kohteen ominaispiirteiden heikentäminen on kielletty.

ma maisemallisesti arvokas alue

pe Perinnemaisemakohde

MY Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja

Alueen metsien ja maan käsittelyssä tulee huomioida alueen ympäristön erityiset arvot.

9 Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Isomursu, V. 2016: Lapin maakunnallisesti tärkeät lintualueet. MAALI-hankkeen loppuraportti. – Lapin lintutieteellinen yhdistys LLY ry.
- Johansson, P. & Kujansuu, R. (toim.), Eriksson, B., Grönlund, T., Jonhansson, P., Kejonen, A., Kujansuu, R., Maunu, M., Mäkinen, K., Saarnisto, M., Virtanen, K. & Väisänen, U. 2005: Pohjois-Suomen maaperä. Maaperäkarttojen 1:400 000 selitys. Geologian tutkimuskeskus, Espoo., Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Jokimäki, J. & Kaisanlahti-Jokimäki, M-L. 2015: Lapin tärkeät lintualueet. Arktisen keskuksen tiedotteita 61. Arktinen keskus, Lapin yliopisto.
- Juntunen, P. 2008: Lapin perinnebiotooppien hoito-ohjelma. Lapin ympäristökeskuksen raportteja 2/2008.
- Kalpio, S. & Bergman, T. 1999: Lapin perinnemaisemat. Alueelliset ympäristöjulkaisut 116. Ympäristöministeriä, Lapin ympäristökeskus ja Metsähallitus, Jyväskylä. 236 s.
- Kivilompolo, J. 2015: Ranualla tutkitut suot, niiden turvevarat ja käyttökelpoisuus. Osa 8. Geologian tutkimuskeskus. Turvetutkimusraportti 264.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Kupila, J., Davidila, J., Lintinen, P., Valpola, S., Rossi, P., Sanaksenaho, R. & Lindholm, A. 2019: Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Lapissa, vaihe 2 (Lapin POSKI2). Geologian tutkimuskeskus GTK/820/03.01/2016. 76 s.
- Kuusipalo, J. 1996: Suomen metsätyypit. – Kirjayhtymä Oy.
- Laine, J., Vasander, H., Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Saarinen, M. & Penttilä, T. 2021. Suotyyppit ja turvekankaat – kasvupaikkaopas. Luke, Helsingin yliopisto ja Tapio. 160 s.
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2019: Pohjavesialueiden luokitteluun liittyvä selvitys. Ranua. LAPELY/2761/2018.
- Lapin liitto. 2022: Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Rovaniemi-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Posio-Ranua-Salla-Savukoski. Kaavaselostus ja kaavakartta (16.5.2022).
- Lapin liitto & Ramboll. 2014: Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Maisema- ja luonnonympäristö.
- Lapin lintutieteellinen yhdistys 2017: Lapin koskikarapaikat. Lapin talviset koskikarapaikat 1976-2016. <https://www.lly.fi/tutkimustoiminta/bl-suomen-vuoden-lajit/vuoden-lintu/lapin-koskikarapaikat/>
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio. 142 s.

- Lipponen, M. & Peurasaari, P. 2016: Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelma. Ranua ja Posio. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 21/2016. 94 s.
- Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 –Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.
- Luonnonvarakeskus (Luke) 2021: Riistahavaintopalvelut - Riistahavainnot.fi. Luonnonvarakeskus. www-sivusto: <http://riistahavainnot.fi/> (viitattu 30.5.2022).
- Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja luonnonsuojeluasetus (160/1997).
- Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus 2021: Vesilintujen laskentaohjeet 17.6.2021 (<https://www.luomus.fi/fi/vesilintujen-laskentaohjeet>).
- Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus 2022: Petolintujen rekisteritiedot (8.5.2020).
- Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Kustannusosakeyhtiö Metsälehti.
- Metsähallitus. 2012: Simojärven ja Soppanan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2011-2025. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 121. Metsähallitus, luontopalvelut.
- Metsäkeskus. 2014: Monimuotoisuudelle tärkeät suoelinympäristöt.
- Metsäkeskus. 2018: Tulkintasuosituksia metsälain 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajaamisesta ja käsittelystä.
- Metsälaki (1996/1093) ja metsäasetus (2003/1040)
- Muhonen, M. & Savolainen, M. 2013: Etelä- ja Keski-Lapin kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2011–2013. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.
- Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY)
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1 | 2017. Ympäristöministeriö. 278 s.
- Oulasvirta, P. 2020: Jokihelmisimpukan nykytila ja lajin suojelemiseksi tarvittavat toimet Suomessa. Alleco Oy raportti N:o 3/2020. 104 s.
- Raatikainen, H. 1995: Luonnonsuojelullisesti ja kalataloudellisesti arvokkaiden pienvesien inventointi Lapissa. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja nro 638. 172 s.
- Ranuan kunta. 2010: Simojärven Vohonpetäjän ranta-asemakaava. Luontoselvitys. Kimmokaava, Ekotoni Ky.
- Ranuan kunta. 2012: Simojärven Piilolan rantakaava. Luontoselvitys. Kimmokaava, Ekotoni Ky.

-
- Rautiainen, P. 2008: Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2008, Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueet, Ranua ja Posio. Metsähallitus, Lapin luontopalvelut.
- Sierla, L., Lammi, E. Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Luonto ja luonnonvarat. Ympäristöministeriö. 113 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2023: www.laji.fi (viitattu 4/2023)
- Suomen ympäristökeskus 2021: Latauspalvelu LAPIO. (viitattu 2021)
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen Ympäristö-keskus. Luonto ja luonnonvarat. 196 s.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.
- Tolonen, J., Leka, J., Yli-Heikkilä, K., Hämäläinen, L. & Halonen, L. 2019: Pienvesiopas. Pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö. – Suomen ympäristökeskuksen raportteja 36/2019. Suomen ympäristökeskus.
- Vesilaki (2011/587)
- Väisänen, R.A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Keuruu. 567 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 2021: Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>
- Ympäristöministeriö. 2021: Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020-2030. Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:4. 34 s.

www.birdlife.fi

www.kelkkareitit.fi

www.riistahavainnot.fi

www.suurpedot.fi